National Library
Bibliothèque Nationale
JAN 3 1986
DIVISION DES JOURNAUX

B 103/c/29/2

THIS PAPER WAS MAILED
WEDNESDAY, JAN.15,1986.

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE NEWSPAPER

Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited
Business Offices: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4M 2E9, Canada. Editor-in-Chief **A. Kundrats**, 465-7902. USA Editorial Offices: New York, Editor **V. Irbe**, 4035 Rombouts Ave., Bronx, NY 10466; Chicago Editor **V. Jaunkalnietis**, 1805 Taylor Ave., Racine Wis. 53403; California Editor **Karlis Kalejs**, 3822 Markridge Road, La Crescenta, CA 91214.

NR. 3 SESTDIENA, 1986. GADA 18. JANVĀRIS 36. GADS SATURDAY, JANUARY 18, 1986.

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 CENA 1.25 DOL.

Latviešu nacionālās apvienības Kanadā valdes sēde

LNAK pēdējā valdes sēde 1985. g. notika 25. nov. Latviešu namā. Sēdē piedalījās valdes locekļi: T. Kronbergs, A. Budrēvics, I. Purva, G. Siliņš, G. Šubiņš, R. Norītis, S. Bulte, L. Lukss, A. Krastiņš, nozaru vadītāji J. Mežaks, I. Vilmane, revīzijas komisijas priekšsēdis B. Logins, LNAK padomes priekšs. I. Alksnis un laikraksta Latvija Amerikā jaunais pārstāvis Hugo Miķelsons.

T. Kronbergs, atklājot sēdi, iepazīstināja sēdes dalībniekus ar Latvija Amerikā pārstāvi Hugo Miķelsonu, kurš turpmāk piedalīsies valdes sēdēs.

Pieņemot iepriekšējās sēdes protokolu, radās domstarpības par protokolēto Minsteres kursantu atbalstīšanu. Valdes sēdes laikā izdarīja galīgo formulējumu Minsteres kursantu skolas naudas pabalsta noteikumiem, kas reizē ir arī lēmums un skan šādi:

LNAK valde nolemj atbalstīt trīs Minsteres kursantus ar $2,500 (U.S.) katram. Šis atbalsts tiek formulēts šādā kārtībā: puse no šīs summas ($1,250 U.S.) tiek uzskatīts kā tiešs atbalsts, bet otrā puse būtu kursantiem jāatmaksā piecu gadu laikā pēc kursu beigšanas. Ja kāds kursants uzrādīs LNAK valdei pieņemamu aktīvitāti latviešu sabiedrībā šo piecu gadu laikā, tad LNAK šo aizdevuma daļu uzdāvinās.

Šo lēmumu sēdes dalībnieki pieņēma ar balsu vairākumu, pieņemot arī iepriekšējās pilnsapulces protokolu. I. Purva ieteica šo lēmumu paziņot arī Minsteres kursantiem.

I. Vilmane ziņoja, ka ,,Heritage'' izstāde izdevusies labi un izteica pateicību Mērnieka kundzei un H. Miķelsona kungam par palīdzēšanu. Viņa atmaksāja LNAK kasei 200 dol. no avansam aizdotiem 300 dol. izstādes sarīkošanai.

T. Kronberga ierosinājumā, valde ar klusuma brīdi pieminēja padomes locekli J. Ozolu, kas mira š. g. 21. nov. Toronto.

I. Purva pārstāvējusi LNAK J. Ozola izvadīšanā un valde atbalsta viņas ierosinājumu ziedot $100 Brīvības fondam J. Ozola piemiņai.

Valde atbalstīja R. Norīša ierosinājumu un izteic paldies I. Vilmanei par ,,Heritage'' izstādes sarīkošanu.

J. Mežaks ierosināja biedrzinim izgatavot sarakstu par mirušajiem LNAK mūža biedriem, lai nākošajā sesijā tos varētu pieminēt.

Dr. L. Lukss 12. nov. tikās ar Kanadas ārlietu ministrijas asistenti P. Masoni (Peggy Mason), 15. nov. bijusi apspriede ar poļu pārstāvjiem un 18. nov. teicis svētku runu Nujorkā. Svarīgs uzdevums nākotnē ir Cilvēka tiesību komitejas nodibināšana pie Parlamenta Otavā.

G. Siliņš ziņoja par zīmīgu sarunu ar Pegiju Masoni, kurā viņa izteikusies, ka, ņemot vērā Kanadas nostāju pēdējos 20 gados, atzīstot defakto Baltijas valstu iekļaušanu Padomju savienībā, valdība var runāt par Baltijas valstīm tikai kā PSRS sastāvdaļu.

L. Lukss ziņoja, ka sabiedrisko zinātņu kursi notiks Toronto Centra telpās 1986. g. no 10. — 18. maijam. Viņš nolasīja 1985. g. 23. nov. iesniegtās vēstules saturu Centra priekšs. V. Liepiņam, kur izteikta vēlēšanās īrēt telpas LNAK biroja vajadzībām.

I. Purva ziņoja, ka, atsaucoties nolasītajam uzsaukumam, 18. nov. aktos Kanadā, ziedojumi ienākuši: Hamiltonā 1,041 dol., Toronto 1,163 dol.

Valde izteica pateicību Kārlim Šūnam par ziedotām pastkartēm nosūtīšanai Latvijā apcietinātiem disidentiem. G. Siliņš ziņoja, ka Latviešu nama pārvaldniece A. Dubrovska ziedojusi 145 dol Latvijas brīvības cīnītājiem.

Valde ieteica nākošajai valdei nopietni apdomāt 18. nov. pieņemšanas ceremonijas pārkārtošanu. Varbūt pieņemšana varētu notikt tanī pašā vakarā pēc akta, tā jūtami samazinot arī izdevumus.

Par sludinājumu ,,Discriminate?'' latviešu daļa ir 4,630 dol no totālās 39,449 dol. summas.

DV Toronto nodaļa nosūtījusi 750 dol. Civil Liberties Commission Toronto tieši, kas ieskaitīti kopējā fondā, bet ne latviešu daļā. Valde pilnvaroja T. Kronbergu kārtot latviešu daļas maksu, lietojot mūža biedru konta procentus.

G. Šubiņš ziņoja, ka vēl nav varēts vienoties par skaitļotāja modeli. Draudzes, DV, LNAK, gaidas un skauti būtu ar mieru dalīties ar Ābola modeli, bet Centra un LNJAK pārstāvji pastāv tikai par IBM modeli.

Sēde beidzās plkst. 21,40.

H.M.

Ziemas prieki Kanadā kādreiz ir arī bēdīgi. Attēlā 5 g.v. Māra Bērziņa Sidrabenē mēģina velt sniegavīru, bet nekas neiznāk — sniegs pārāk ,,sauss'', jo temperātūra -8°C.
Foto J. Ligers.

DV Kanadā gadu mijā

Valdes sēde notika 1985. gada14. decembrī plkst. 10 DV namā, 125 Broadview Ave. Toronto. Piedalījās valdes prdis G. Brikmanis, vanadžu vadītāja N. Pulciņa, valdes locekļi: A. Kalupnieks, A. Šterns, R. Pētersons, R. Britāls, J. Treijs, V. Kārkliņš, M. Zvejniece, P. Vasariņš, L. Ozols, A. Ancāns, rev. kom. priekšs. A. Kalviņš un loc. P. Vītols, DV Toronto nod. valdes priekšs. Z. Akots un DV org. darbinieki K. Bencons un O. Kļavenieks.

Sēdes ievadījumā nolasīja DV priekšnieka vēstījumu: ,,Daugavas Vanagu organizācijai darbības pieklajā gadu desmitā ieejot, lai vienmēr atceramies cēloņus, kas lika latviešu nacionālajiem karavīriem cīnīties 2. pasaules karā, kā arī mērķus, kas rakstīti organizāciju dibinot, kas visi nozīmīgi arī tagad!

Latvijas valsts brīvību iznīcinājusi Pad. savienība un okupācijas vara tēvzemē nevien apspiež latvju tautu, bet to draud pakāpeniski padarīt par minoritāti savā zemē. Tāpēc Daugavas Vanagiem nerimtīgi jāstrādā organizācijas uzdevumu īstenošanai, lai dzīvotu latvju tauta, lai atgūtu valsts brīvību un neatkarību! Daugavas Vanagi, sasauksimies!'' Ar klusuma brīdi pieminēja mūžībā aizgājušos DV biedrus.

Pēc tam valdes priekšsēdis G. Brikmanis un vanadžu vadītāja N. Pulciņa apsveica A. Ancānu un R. Pētersonu viņu 70 gadu jubilejās.

Iepriekšējo protokolu pieņēma negrozītu.

Valdes priekšsēdis G. Brikmanis piedalījies DV 35 gadu darbības atceres sarīkojumos: Toronto, Hamiltonā, Montrealā un Sv. Katrīnās. Hamiltonā un Montrealā teicis svētku runas. Viņš izsaka sirsnīgu pateicību par izrādīto viesmīlību un sirsnību, ko saņēmis viesojoties minētajās nodaļās. 8. dec. piedalījies AN Cilvēka tiesību dienas demonstrācijā Toronto, kā arī

(Turpinājums 20 lp.)

LATVIJA AMERIKĀ

SESTDIENA, 1986. GADA 18. JANVĀRIS, 3. NR.

Latviešu nedēļas laikraksts, iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Valdes priekšsēdis — Pēteris Ratnieks. Laikraksta atbildīgais redaktors — A. Kundrats. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9, tālr. 465-7902. Nujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N. Y. 10466, U.S.A. Tālr. 1-212-994-7917. — Čikagas redakcijas vad. A. Zaube, 3353 N. Avers Avenue, Chicago, Ill. 60618. Redaktors Austrālijā Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos materiālus neuzglabā, bet pēc vēlēšanās sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personiskais uzskats un ne katrā gadījumā atbilst red. viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV: par vienu gadu — 46 dol., 6 mēnešiem — 24 dol., 3 mēnešiem — 14 dol. Atsevišķa numura cena 1.25 dol.

Sludinājumu maksa sludinājumu daļā $2.50, tekstā $3.00, pirmajā vai pēdējā lp. $5.00 par 1 cm telpu. Sarīkojumu kalendārā $2.00 par rindiņu, atkārtojot 4 reizes un vairāk 25 proc. atlaide. Laikraksta abonēšana un sludinājumi — tālrunis 466-1514.

MEMBER ETHNIC PRESS ASSOCIATION ONTARIO

Laikraksta apgāds patur tiesības atsevišķos gadījumos sludinājumus arī nepieņemt. Ja nodotā sludinājumā laikrakstā ieviesusies kļūda, tad šis sludinājums tiks atkārtots bez maksas. Laikraksta apgāds par kļūdaini ievietotu sludinājumu atbildīgs tikai par tādu summu, cik pēc sludinājuma likmes izmaksājusi kļūdaini iespiestā teksta telpa. Grozījumus sludinājumos var pieteikt ne vēlāk kā vienu dienu pēc sludinājuma nodošanas.

Raganu medības Kanadā. Dadža zīm. LA.

Viktors Kalniņš

Kam jāglābj?

Padomju presē ir vērojama interesanta likumsakarība: tiek publicētas neskaitāmas korespondences par rūpniecības atpalikšanu, īpaši tiek kritizēti naftas ieguvēji, tiek rakstīts par plaša patēriņa preču zemu kvalitāti, bet tik pat kā netiek pieminēts lauksaimniecības katastrofālais stāvoklis. Centrālās statistikas pārvaldes atskaitē pēdējā reizē nav pat ziņu par visu saimniecību kopā, bet tikai par rūpniecību. Kad tiek rakstīts par lauksaimniecību, žurnālisti izvairas no vispārinājumiem: raksta tikai par sliktiem kolchoza priekšsēdētājiem, par atsevišķiem trūkumiem un, protams, par dzērājiem traktoristiem.

Atsevišķu datu analize, kā arī amerikāņu satelitu dati liecina, ka šogad raža Pad. savienībā nav daudz labāka nekā pagājušajā gadā, kad plānoto 240 miljonu tonnu vietā savāca tikai 170. Domā, ka šogad raža nepārsniedz 190 miljonu tonnu. Pārējo pēc tradicijas būs „jānovāc" ASV, Kanadā un Austrālijā. Jāpiebilst, ka no 1981. g. dati par ražu Pad. savienībā vairs netiek oficiāli publicēti.

Pagājušajā gadā Pad. savienība iepirka ārzemēs 49 miljoni tonnas labības, drīzumā būs zināms, cik iepirks šogad. Bet jau tagad ir zināms, ka Pad. savienība saņēma no dažādām ASV un Kanadas bankām aizdevumu uz ļoti izdevīgiem noteikumiem labības iepirkšanai. Pad. savienība par dempinga cenām Eiropas kopējā tirgus valstīs iepirka 100.000 tonnu sviesta. Šis sviests nogulēja noliktavās pusotra gada, izlutinātiem eiropiešiem jau neder, bet padomju pilsoņiem ļoti noderēs.

Padomju prese neraksta par katastrofu lauksaimniecībā ne tikai tādēļ, ka jāslēpj patiesais stāvoklis. Rūpniecībā tas nav daudz labāks, bet par to raksta diezgan plaši. Raksta un liek manīt, ka iepriekšējā periodā netika nekas darīts, netika pieņemti vajadzīgie lēmumi. Bet lauksaimniecību, sākot ar 1978. g., uzraudzīja pats Gorbačovs, būdams centrālkomitejas sekretārs lauksaimniecības jautājumos. Viņa priekštecis šajā amatā Poļanskis bija tāds pats neveiksminieks, viņu atcēla, bet Gorbačovam izdevās iesēsties ģenerālsekretāra krēslā. Tātad atgādināt, ka visādas pārtikas programmas tika pieņemtas laikā, kad Gorbačovs bija atbildīgs par lauksaimniecību, nozīmē graut valsts vadītāja autoritāti. Kas to pieļaus?

Pad. savienībā vairs tik daudz nerunā par maģiskiem zižļiem — ķīmizāciju, meliorāciju, mechanizāciju, citām kārtējām muļķībām, kas noteikti izglābs lauksaimniecību. Tiesa gan, bez jauninājumiem neiztika, šoreiz ne technoloģijas līmenī, bet kā jau pienākas jaunajai vadībai, organizātoriskā. Tiek likvidētas 5 ministrijas: lauksaimniecības, lauku celtniecības, gaļas un piena rūpniecības, pārtikas rūpniecības, augļu un dārzeņu saimniecības, kā arī valsts lauksaimniecības ražošanas technoloģiskās nodrošināšanas komiteja. Tajā vietā ir radīta viena iestāde — valsts komiteja lauksaimniecības ražošanā. Par tās priekšsēdētāju Vissavienības mērogā nozīmēts Gorbačova uzticības persona Visevolods Murahovskis. Pastāv jau pagaidām neizsmeļami avoti pārtikas papildināšanai, piemēram, iepērk taču Pad. savienība gaļu Dānijā un Arģentīnā, vistas — Francijā un Holandē, zivis — Islandē, sieru — Somijā utt. Bet visam tam ir vajadzīga nauda. Ko dos jaunā komiteja, sevišķi zīlēt nav vajadzības. To jau vairāk nekā 150 gadus atpakaļ parādīja savā fābulā pazīstamais krievu satīriķis Krilovs. Kvartetā, kādā kārtībā nesēdētu mūziķi, bez mūzikālas dzirdes nekas nesanāks. Tā arī lauksaimniecībā — bez kardinālām maiņām pašā sistēmā — labāk nebūs. Arī privātais sektors, kam tiek ierobežotas daudzas iespējas, valsti neglābs, kaut vai to pašu nenormāli augsto cenu dēļ. Tiesa gan, padomju vadītāji atraduši vēl vienu izeju: uzņēmumiem jāražo arī lauksaimniecības produkcija. Bet „Sovetskaja Latvija" 15. novembrī ziņoja, ka Jelgavas studenti strādāja sovchozā, tad daļu ražas paši aizveda uz Rīgu, uz Imantas mikrorajonu, tur iekārtoja kiosku un tirgojās ar dārzeņiem. Acīm redzot, pēc korespondentu domām (noteikti akceptētām augstākās instancēs) būtu pavisam labi, ja, teiksim, centrālajā jeb Vidzemes tirgū savus stendus vai kioskus dārzeņu, kartupeļu vai olu pārdošanai iekārtotu gan Zinātņu akadēmija, gan Dailes teātris, gan Mākslas mūzejs. Jau pieminētais krievu fābulists Krilovs sacīja: „Tā jau ir nelaime, ja pīrāgus sāks cept kurpnieks, bet zābakus lāpīt maiznieks".

Lasītāju vēstules

KĀPĒC ATTURĪGI?

Tā bieži jautā mūsējie, kad tie demonstrācijās pret Padomju savienību neredz mūsu brāļus — lietuviešus. Par šo jautājumu balsis paceļas pat presē — kāpēc tik maz lietuviešu piedalījās Baltiešu brīvības demonstrācijās Skandinavijā un Baltiešu brīvības kuģa braucienā?

Ievērojot lielo lietuviešu skaitu ASV, šīs politiskās akcijas būtu daudzkārt iespaidīgākas. Šī lietuviešu atturēšanās rada daudz pārdomu. Daži jautā, vai lietuviešiem trimdā trūkst Baltijas likteņa kopības izjūtas? Vai tā tas ir?

Kad par saviem brāļiem lietuviešiem domājam, tad vienmēr nāk prātā 1. Pasaules kaŗš un latviešu bēgšana no Kurzemes. Lietuvieši bija tālredzīgāki, viņi palika savā zemē, nekur nebēga.

Mēs esam sapņotāji, fantasti, — lietuvieši dzīves praktiķi. Kas ieguvis būs vairāk? Raķete pāri Baltijas jūrai 28. jūlijā uzsildīja patriotiskas jūtas abās pusēs, bet tai ir īss mūžs. Tā var radīt jaunus slazdus mūsu patriotiskās jaunatnes apcietināšanām dzimtenē. ASV nepieprasa krieviem atstāt Baltijas valstis, un ja runā par cilvēku tiesībām, tad prasa vienīgi 400.000 žīdu emigrāciju. Citas valodas no ārlietu ministra nedzird — baltiešus, ukraiņus nepiemin. ASV neatzīst Baltijas valstu okupāciju, bet arī no krieviem neprasa šo zemju atstāšanu vietējām tautām. Un vai ir cerība, ka ASV nākotnē to darīs? Vai ar lietuviešiem ir tāpat kā ar tiem mūsu cilvēkiem, kas iet ar „cepuri rokā" un izmanto tos ceļus, ko žēlīgi dod komūnistu iestādes? Stāsta, ka lietuviešu tūristiem Lietuvā dodot lielāku brīvību ceļot pat uz laukiem, kas Latvijā noliegts.

Vai tas ir tāpēc, ka mēs lecam krieviem acīs asāk? Kas to lai zina? Bet ko lietuvieši darītu, ja viņu zemi pārpludinātu krievi, to pārkrievotu, iznīcinājot tautu? Mēs jūtam šos draudus un tāpēc nespējam samierināties, nedz arī klusēt.

Bostonietis.

VIENU PARTIJU

Izlasot A. Ķegumnieka aicinājumu latviešiem saslēgties vienā partijā ar mērķi panākt Latvijas atbrīvošanu, radās vēlēšanās izteikt atzinību par autora politisko drosmi.

Enerģiju, kuŗu latvieši izlieto savstarpēji apkaŗojoties, varētu vērst pret Latvijas un latviešu tautas ienaidnieku.

Latviju latviešiem!

Oskars Zilvers
Nestleton, Ont.

ATPIRKŠANĀS

Pārdomas par LA daudzkārt reklamēto atpirkšanos no Ziemas svētku apsveikumu sūtīšanas ieražas, nāk prātā kāda Rūtas Skujiņas frāze: „Atraisās gadi un draugi, Pasmaida, zūd..."

Ja vien Vidrižu puses dzejniece, savā aizsaules mājoklī, neņemtu ļaunā un piekristu tikai pāris vārdu apmaiņai, mūsu jaunajam modes kliedzienam sanāktu dikti efektīga „devīze": *Atpērkas* radi un draugi, Pamāj, pasmaida, zūd...

E-es, Hamiltonā

Garīgās Latvijas tēlnieks

Miķelim Geistautam 75 gadi

Miķelis Geistauts ir šī laika brīnums — viņš ir viens no nedaudzajiem, kas ar nesalaužamu spēku četros gadu desmitos svešumā kalies, griezies un cirties marmorā un granītā, kokā un metallā un ar tīru, cildeni latvisku tēlu mākslu tik cieši iekalies latvju tautas liktenī, ka uzcēlis savā mākslā garīgo Latviju svešumā, to Latviju, kas dzīvos viņa darbos vēl ilgi pēc tam, kad nebūs vairs paša meistara.

Savu darbu ievirzes dēļ viņš iekļaujas tai latviešu tēlniecības sazarojumā, ko pārstāv Gustavs Šķilters (1874—1954), Teodors Zaļkalns (1876—1972) un Burkards Dzenis (1879—1966), modernās latviešu nacionālās tēlniecības pamatlicēji.

Geistauta lielais paraugs ir arī tēlnieku tēlnieks francūzis Ogists Rodēns (Auguste Rodin, 1840—1917). Geistauts strādā lielo tēlnieku apgarots un ietekmēts, radīdams pats lielu latviešu latvisku mākslu. Geistautu nodarbina un saista klasiskā māksla, kur harmoniski līdzsvarots saturs un forma, tā apliecinādams ticību tēlotājas mākslas skaistumam.

Latvju Dievs un Laima Geistautu apgarojusi ar daiļuma izjūtu; tāpēc Geistauta skulptūru tēlos iemūžināts tas pats, kas, Ogista Rodēna vārdiem runājot, grieķu tēlniecībā: ,,Grieķijā ir bijušas skaistas sievietes, bet — mēs nezinām, cik viņas skaistas, ja šī skaistuma izjūta nebūtu mājojusi tēlnieku garā.''

Tēlnieks Miķelis Geistauts dzimis 1910. gada 15. decembrī Rucavas pagasta Jaungeistautu mājās — teiksmām apvītajā Geistautu ciemā kā visjaunākais piecu bērnu ģimenē. Pēc 2. Jelgavas valsts ģimnazijas beigšanas studējis kādu laiku dabzinātnes Latvijas universitātē, bet 1941. gadā pāriet uz Latvijas Mākslas akadēmiju. Trīs gadus viņš strādā prof. Burkarda Dzeņa meistardarbnīcā. Prof. Dzenis, ,,tēlnieks ar sauli'', kā dižo meistaru dēvē māceklis, lietpratīgi ievada Geistautu latviskā skatījumā izprast tēlniecības pasauli, vērot smagākās vielas — akmens atdzīvošanās brīnumu. Prof. Dzeņa meistardarbnīcā Geistauts iepazīstas arī ar formas vienkāršošanu un tās pakļaušanu mākslinieciskiem nolūkiem, apgūst mērķtiecīgu darba veidu, pamatīgu amata prasmi — tēlniecības valodu, meistara lietuvē iegūst māku bronzas atliešanā. Kapara kalšanu viņam māca tēlnieks J. Zibens, akmens kalšanu — tēlnieks T. Zaļkalns.

Otrā pasaules kara beigu posmā vācu ģenerālkomisārs Rīgā Geistautu iesaista kara karšu zīmēšanas darbā. Frontei tuvojoties Latvijas robežai, kara karšu zīmēšanas darba vietu pārceļ uz Brombergu Polijā. Geistautam studijas Mākslas akadēmijā jāpārtrauc. Mākslas akadēmijas piešķirtā stipendija studijām Vācijā paliek neizmantota kara apstākļu dēļ.

Pēc kara Geistauts apmetas Fišbachas DP nometnē, kur agrāko kara gūstekņu barakā iekārto pats savu lietiskās mākslas darbnīcu, ko vēlāk pārdēvē par IRO bēgļu pārskološanas kursiem. Geistauts pārskolo par mākslas amatieriem — vaļkaļiem un koktēlniekiem — vairāk nekā 40 kara invalidus un bij. leģionārus. Pats viņš turpina pārtraukto tēlniecības jaunradi. Viņš veido pašportretu, un aktiera A. Valdmaņa, ledushokejista L. Vedēja un futbolista J. Bebra bisti.

Pirms izceļošanas Geistauts noslēdz mūža derību ar Bertu Saulīti, Rīgas gados diezgan pazīstamo daiļamatnieci dzintara izstrādājumos.

Geistauti ASV ierodas 1949. g. rudenī un apmetas Minesotas galvaspilsētā St. Paulā. Pirmo darbu Draugi Geistauts veltī leģionāriem, varenā koka bluķī iemūžinādams divu nezināmu Kurzemes aizstāvju sejas.

Enerģiski un apbrīnojami neatlaidīgi strādājot, Geistautam sakrājas tik daudz darbu, ka viņš domā par pirmo patstāvīgo izstādi ASV. Viņš sameklē telpas St. Paulas publiskajā bibliotēkā. 1952. gada martā Geistauta 40 skulptūru izstāde ir pirmā latviešu mākslinieka izstāde Minesotā un pirmā latviešu tēlniecības izstāde ASV. Tā ir Geistauta varonīga iedrīkstēšanās, ticības apliecinājums un deklarēšanās.

Un notiek tā, ka šī izstāde paver Geistautam durvis uz Augsburgas kolledžu Mineapolē. 1952. gada rudenī viņš kā instruktors sāk mācīt tēlniecību un pamatelementus glezniecībā.

Dzīvodams un strādādams savai mentālitātei neierastā un svešā vidē, Geistauts uzmanīgi vēro laikmetiskās abstraktās mākslas strāvojumus un filozofiskās atziņas, redzēdams, ka jauno meklējumu apdare iet tēlniecisko formu sairdināšanas virzienā. Lai saglabātu veselu savas personības individuāli būtisko seju, Geistauts izšķiras iet savu ceļu — garā iet ciemos uz tālo dzimteni un savā mākslā celt garīgo Latviju.

Lai gluži neapsiktu avangardistu tukšumā, Geistauts meklē darbu un dabū to Minesotas universitātes aeronautikas fakultātē, Rosemountas aviācijas pētniecības laboratorijā, ko vada tautietis prof. Dr. Jānis A. Akermanis. 1952/53. un 1953/54. māc. gadā Geistauts strādā pilnu laiku divos darbos — dienā Augsburgas kolledžā vada tēlniecības un zīmēšanas nodaļu, vakarā strādā par techniķi gar mikroskopisku precīzijas instrumentu izgudrošanu un attīstīšanu Rosemountas lidmašīnu fabrikā. Juzdams slodzi pārāk lielu, viņš patur darbu tikai Minesotas universitātē, kur viņš patentē vairākus izgudrojumus, dažus pat medicīnā. Patapas laikā tēlnieks atdod sevi bez atlikuma latvju tēlniecības jaunrades darbam, lai cilvēka domu, izjūtas un vēlmes, dievišķo daili iekaltu akmenī vai marmorā, iegrieztu kokā, ielietu bronzā, veidotu ģipsī. Visās šais tehnikās talantīgajam meistaram Miķelim Geistautam ievērojami sasniegumi.

Latviskais sakņojums, kas iezīmīgs latvju tautas dzīvē un sadzīvē, vienreizējs dzīvesziņas un mentālitātes ziņā, meistarīgi uztaustīts, ieskatīts un ar respektējamu tehnisku varēšanu iemūžināts skulptūru tēlos — figurālās kompozicijās, grupu veidojumos, statuetēs — izdomu bagātā un geistautiski savdabīgā tēlojumā saglabāt kā individuālās, tā latviskās īpatnības. Latviski krāšņi zaigo Geistauta iztēles pasaule, latviski simpatiska, labsirdīga humora apdvesta. Tā ir latviešu latviskā māksla, liela un techniski skaidra māksla.

Starp figurālo kompoziciju un grupu veidojumiem īpašā vietā ir latviešu sabiedrisko darbinieku, zinātnieku, rakstnieku, mākslinieku, arī amerikāņu, tēlniecības portretu klāsts. Technikā Geistauts parāda meistarisku roku veiklību, lielas novērošanas spējas, dabas saprašanu un raksturajēgu, akadēmiskā stilā sasniegdams pilnīga reālisma robežas. Ārējā, konkrēti skatāmā forma un veidols atspulgo raksturu iekšējās izjūtas, dvēseliskās noskaņas un garīgās noslieces.

1982.g. Geistauts veido Latvijas valsts prezidenta Kārļa Ulmaņa krūšu tēlu bronzā un dāvina to Nebraskas Linkolnas universitātei. Pēc modeļa veidots Latvijas sūtņa prof. Dr. Arnolda Spekkes portrets marmorā, gleznotājas Bertas Geistautes, komponista un rakstnieka Knuta Lesiņa, prof. Jāņa Akermaņa, pianistes Andas Zirnītes, dzejnieka Edvarta Tūtera, operdziedoņa Artura Priednieka-Kavaras, amerikāņu raķešu attīstības pētnieka Dr. F.D. Vernera portrets bronzā.

Geistauta mākslas credo ir Vorkutas vergu nometnes sacelšanās dumpja vadītājas Birutas Blūmas portrets, kalts Kolorado vulkāniskā iezī. Ar Birutu Blūmu Geistauts simboliski ieskata visus latvju tautas mocekļus, sātaniskās komūnistu varas upurus, kas, ciezdami un asinīs mirkdami, apliecinājuši savas tautas un zemes mīlestību.

Iespaidīgi veidoti bēgļu un karavīru motīvi: Ved mūs uz mājām (melnais valrieksts), Krusta ēnā (melnais valrieksts), Migla pie Gotlandes (ķirsis) — Gotlandes miglā veļu laiva meklē krastu. Kā skulptūrā Pārvietotā (ozols), tā Bēgļu gaitās (aprikots) latvju māte ar mazu bērnu rokās iznes dzīvību brīvībā. Māte ar bērnu ir Trimdas madonna (bērzs). Gūsteknis (šķiedru stikls), uz zemes sēdēdams, bezcerīgi skumst, Volkovas purva bridēji (bronza) — divi karavīri iznes no purva ievainoto.

Miķelis Geistauts — pašportrets

Geistautu interesē smagie un cietie materiāli — marmors un akmens. Marmors ir katra tēlnieka ideāls. Ekspresionistiskā uztvērumā meistars marmorā iemūžinājis dažādus tematus: Ādams un Ieva, Annele, Kristus, Slāpes, Zemes gars, Ikars. Raksturīgi ir tēlnieka kalumi akmenī: Kurbads, Ieva, Krūze, Pūce.

Geistauts iecienījis smilšakmeni; Sokrāts ar indes kausu pie lūpām kalts smilšakmenī, Strinkšķēja kokle — Kolorado šūnakmenī. Citā skulptūrā izmantota lava, terrakota, obsidiāns, šķiedru stikls, koralis. Apdarē nebūdams speciāli izvēlīgs, savu īpatnējo izteiksmi un spēku Geistauts panāk ar to, ka gluži vienkāršā tvērienā saskaņo kustības ritmu ar materiāla masu.

Visvairāk savām skulptūrām Geistauts izvēlējies dažādus kokus. Tēlnieks zina katra koka īpato vērtību, cietumu un mīkstumu; tāpēc materiāla apdarē meistars rīkojas ārkārtīgi apzinīgi un uzmanīgi, lai materiāls nepazaudētu pirmdotības raksturīgās īpašības. Apbrīnojami meistariski tēlnieks izprot un ievēro ik koka šķiedru, virsmas apdarē pat nebojādams dabisko koka tonējumu, piem., sarkanās priedes skulptūrās Lūgšana un Meditācija.

Kokgriezumos Geistauts dažreiz deformē formu, izmantojot koka šķiedru, samērus pakļauj ekspresijai. Tādā emocionālā, stilistisku pretrunu robustumā paslēptas Geistauta mākslas īpatnības, piem. Sapnis (vīksna), Ēnas dārzā (ciedra) ir savdabīga skulptūra.

Stūraini paasiem cirtieniem veidots Mūzikants (sarkanā priede), Lasītājs (liepa), Līdumnieks (ozols). Ar komisku dzirksti veidots Pirmais valsis (valrieksts), Kaimiņienes (rieksts), Tautasdziesma (magoņkoks) — ,,Apsedloju melnu kuili'', Don Kichots (liepa), Vecais purva velns (vītols).

Simpatiski ir latviešu rakstnieku literārie tēli Geistauta uztverē; Skalbes Pasaku ķēniņš, Kaudzīšu Mērnieku laiku tipi: Ilze, Annuža, Liene, Oliniete, Ķencis (valrieksts), Tenis, Pietuku Krustiņš (sudrabs), Brigaderes Annele (marmors), Poruka Kukažiņa (sudrabs), Blaumaņa Kristīne, Aspazijas Vaidelote (valrieksts), Raiņa Saulcerīte, Antiņš jāj stikla kalnā (ozols), Spīdola un apburtais Lāčplēsis (valrieksts). Arī cittautu teiku, literātūras un vēstures personas tvertas īpatnēji: Ikars (marmors), Solveiga (bronza), Salome, Fēnikss (bronza), Don Kichots (bronza).

Geistauts, dzintara kollekcionārs, paņēmis līdz no Latvijas sevišķi daudz Latvijas zemes un jūras dzintara gabaliņu, tos mūsu nacionālos dārgakmentiņus, ko zēna un jaunieša gados savācis Rucavas krastmalā. Geistautam gadījies atrast arī tādus dzintara gabaliņus, kuros ieslēgti dažādi kukaiņīši, kā Geistauts saka, ,,kukaiņīši dzintara zārkos''. Vienā dzintara gabaliņā ieslēgta maza, 0,8 mm gara, apmēram 60 milj. gadu veca vabolīte. Sīkā kukaiņīša dzimta sen jau savu laiku pārdzīvojusi un pasaulē nekur

(Turpinājums 18. lp.)

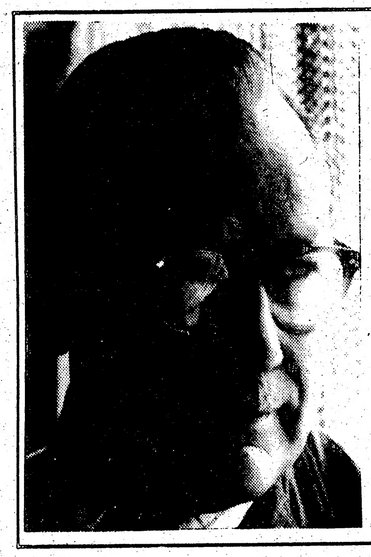

Osvalds Akmentiņš

Pa latviešu marksistu pēdām

NOKLUSĒTAIS GENOCĪDS KRIEVIJĀ

Tagad runā par žīdu un armēņu genocīdu, bet aizmirst, ka tāds noticis Staļina laikā Padomijā. Tajā šāva cilvēkus bez gala ar trāpījumiem pakausī. Iznīcināja visā Krievijā latviešu kultūras dzīvi, latviešu teātri un laikrakstus, jo pēc 1937. gada Padomju savienībā neko vairs neizdeva latviešu valodā. Tas bija arī etnocīds.

Pēc neveiksmīgā pilsoņu kara Spānijā, kur Maskava bija cerējusi uzvaru, bet tomēr ieguva Spānijas zeltu, no Maskavas upes sāka plūst sarkana migla un līķu smaka. Ļubjankas un Butirku cietumos bija ierīkotas cilvēku kautuves. Bija pienācis drāmatiskais 1937. gads. Tornī sēdēja Staļins. No mazas tautas nākdams, viņš ienīda tās, arī gruzīņus, kuŗus krievu cari bija gadu simteņiem vajājuši. Staļins nevarēja ieredzēt cilvēkus, kas prata svešvalodas un bija atradušies rietumos cara laikā vai arī padomju diplomātiskā dienestā.

Latvieši kā paši pirmie piedzīvoja vairākus baigos gadus. Ar nošaušanu piedraudēja ikvienam, kas pretojās iestāties kollektīvajās saimniecībās, atdodami visu, ko bija ieguvuši grūtajā līdumnieka darbā.

Jau pēc Kirova nogalināšanas Ļeņingradā sāka darboties patvaļīgie spēki. Bez izmeklēšanas un pierādījumiem nošāva simts cilvēku, ko apvainoja kaut kādā sazvērestībā. Apvainoja arī Latvijas konsulu Georgu Bisenieku Ļeņingradā, ka tas devis Kirova slepkavām 5000 dolaru. Sākās laiki, kādus Krievijā vēl nebija piedzīvojusi. Dīvainākais bija tas, ka zem revolūcijas giljotīnas galva bija jānoliek arī tiem, kas to uzcēla. 1937/38. gads Krievijā kļuva par genocīda gadu pašiem latviešu bolševikiem. Retais latvietis ir paslēpies, jo Staļins devis rīkojumu apcietināt visus latviešus arī provincē, sevišķi tos, kas nepakļāvās rusifikācijai un turējās pie latvietības.

Pēc vēsturnieka Dr. Ulža Gērmaņa domām, genocīds sācies jau 1933. g. Viņš par to raksta:

Lietu pret latviešu grupu ievadījis jau 1933. gadā kāds Ļeņingradas apgabala NKVD 3. daļas pr-ks valsts drošības majors Perlemutra. Ar 5 liecinieku nopratināšanu it kā noskaidrota Vissavienības un Ļeņingradas latviešu nacionālistu centra pastāvēšana ar kaŗa grupām, sacelšanos, diversiju un spiegu rezidentūru. Arestētie: Bauze, Gailis, Mežaks un Fjodorovs liecinājuši, ka Vissavienības latviešu nac. centra sastāvā ietilpuši: Rudzutaks, Daņiševskis, Knoriņš, Krūmiņš, Vācietis, Eidemanis, Alksnis, Stučka, Miezis un Gits.

Nacionālistu grupa nodibinājusi sakarus ar prezidentu K. Ulmani, Saeimas priekšsēdētāju Kalniņu, kaŗa min. Balodi un ar vācu kaŗa aprindām, ar kuŗām uzturējuši sakarus līdz pašam tās likvidēšanas brīdim.

Pavisam likvidētas kādas 35 vai vairāk personas, visa latviešu boļevistiskā „špice". Likvidēšana, kā zināms, notikusi bez tiesas visā slepenībā.

Īsas ziņas par šīs latviešu grupas likvidāciju atrastas pēc boļševiku padzīšanas kādā čekas archīvā Rīgā (1941. g.) zem nosaukuma: ‚Orientirovka po delu latvijskovo nacionalističeskovo centra'.

Cerībā, ka sarkanie Spānijā uzvarēs, Staļins turpu nosūtīja vairākus militāristus: ģenerālleitnantu Pēteri Pumpuru, revolūcionārus: Dāvīdu Beiku, K. Salniņu-Laubergu u.c. Linkolna brigādē tur cīnījās arī vairāki Amerikas latvieši un daži karstgalvji no Latvijas.

Staļins cerēja, ka tie dzīvi neatgriezīsies un tā atbrīvosies no viņu klātienes. Tos, kam bija smaidījusi kaŗa laime un kas ar ordeņiem atgriezās Maskavā, apciemoja čeka un aizveda uz cietumu. Paaugstinājumi, ko tie bija ieguvuši kaŗā, nelīdzēja, jo viņi bija latvieši.

Atpakaļceļā uz Krieviju Beika saņēmis uzdevumu ierasties ASV, apmeklēt Bostonu un nokārtot tur lietas, ko tam uzdevis Kremlis. Publiski paziņodams avīzē, viņš atsakās no sava brāļa Kristapa Beikas-Andersona, pazīstama būvuzņēmēja Čikagā. Par saviem brāļiem viņš uzskata nēģerus, ko kapitālisti izmanto. Bet kā gan kāds var no sava brāļa atteikties? Nelīdzēja — saņēma 20 gadus verga darbā Sibirijā, neizturēja un nomira 54 gadu vecumā.

Valsts nāvē mira arī Dāvida trešais brālis Jānis Beika, mazāk pazīstams, Dāvīda pirmā sieva un citi ģimenes locekļi.

Oļģerts Liepiņš, kas neatkarības laikā piedalījās latvju žurnālistu oficiālā ekskursijā pa padomiju, izteicās, ka redzētais bijis kaut kas neparasts. Padomju gaisa spēkus komandē ģenerālis Alksnis, sarkanarmijā vairāki latvieši ģenerāļa pakāpē. Diplomātiskā dienestā par augsta ranga diplomātiem ir latvieši, un kur tad vēl saimnieciskais, politiskais aparāts ar augstiem komisāriem. Salīdzinājumā ar krievu masu, latvieši bija kā kādreizējie vikingi, kas Krievijā tika aicināti nodibināt kārtību.

Uldis Ģērmanis, „Pa aizputinātām pēdām", Daugava, 1956.

Pie Staļina līdzjutību neatrada „nopelni partijas darbā", ne arī kāda personiska uzupurēšanās komūnisma labā. Tā valsts nāvē jāaiziet lielajam nemiera garam Vilim Dermanim (1875—1938), kas nekur nejutās apmierināts — viena no traģiskākām personām revolūcionāru aprindās. Arī viņa biografiju, tāpat kā ap 200 citu, noslēdzas ar piezīmi: nepamatoti represēts, pēc nāves rehabilēts . Lielisks formulējums! Vainīga nav neviena! Par ko tad īsti V. Dermanis un viņa sieva apvainoti, Rīgas autori J. Ķipers un M. Sašs klusē. Viņi arī var nezināt, jo padomju iestādes slēpj noziegumus, kas pastrādāti Staļina laikā.

V. Dermanis kā Latvijas sociāldemokratu partijas biedrs uz Ameriku bija devies divas reizes. 1905. g. viņš ceļoja ar Dambīša vārdu un apmeklēja latviešu sociālistu pulciņus ASV un Kanadā. Tos viņš labajā valodā uzmundrināja, lai paliek uzticīgi savai partijai, teikdams pazīstamo frazi — „Šeit jūs esat tikai Krievijas viesi..." citiem vārdiem sakot, ka reiz būs jāatgriežas atpakaļ uz dzimteni.

Otreiz Vilis Dermanis kopā ar savu sievu Henrieti Ābeli-Dermani Amerikā ierodas 1914. g. Viņš ir sociāldemokratu — mazinieku pārstāvis, bet latvieši ASV pa pēdējiem gadiem radikālizējušies, kļuvuši boļševiki.

Dermanis arī Amerikā turpina tālāk revolucionāra darbu un par kādu musinošu runu (kuŗu it kā būtu atstāstījis ASV drošības iestādēm māc. P. Steiks) viņu apcietina un ievieto slimnīcā, jo ir saslimis. Tiesa viņu beidzot atbrīvo, un 1920. g. viņš atgriežas Latvijā. Viņu kā pazīstamu darbinieku ievēl Latvijas parlamentā — Saeimā no sociāldemokratu saraksta. Latvija ir brīva valsts, visi gadu simtus auklētie sapņi ir piepildīti, un varētu domāt, ka šīs jaunās valsts izveidošanā savus spēkus un zināšanas ieliks arī Dermanis. Bet cik dīvaini, notiek tieši pretējais. Viņš pievienojas pagrīdei, kur darbojas Latvijas ienaidnieki — Maskavas komūnisti. Viņa darbību drīz atmasko, Dermani izslēdz no Saeimas, apcietina un pēc tam izraida uz Padomju savienību apmaiņas kārtā ar tur aizturētiem tautiešiem.

Maskavā Dermanis kļūst par komūnisma profesoru, lasa lekcijas turienes mācību iestādēs un ar to beidz savu dzīves karjēru - padomju moku kambarī. Pēc kaŗa padomju biografi arī viņa biografijai pievienojuši lakonisko frazi: „nepamatoti represēts, rehabilitēts pēc nāves". Padomju biografi diezgan sīki izsekojuši Dermaņa gaitām ārzemēs un Latvijā, bet neko nav varējuši pateikt par pēdējiem dzīves brīžiem Padomju savienībā.

Vairāk datu savākts par viņa sievu Henrietu Ābeli-Dermani (1882—1954), ko komūnisti paši raksturo šādi: „bijusi gaiša un noteikta rakstura humāns cilvēks, kas izcēlās ar sevišķu pašaizliedzību un sirsnīgu biedriskumu..." Iedama līdz sava vīra pēdās, viņa tad arī visur bijusi iejaukta politikā ne vien Krievijā,bet arī Amerikā. Dermaņiem patikusi Bostona, un latviešu klubs Roksberijā bija viena no vietām, kur viņi allaž aizgāja parunāties ar savējiem. 1917. g. Henrieta Dermane beidza Simona koledžā Bostonā bibliotēkāru kursus, dabūja tūlīt darbu Vašingtonā Kongresa bibliotēkā slāvu nodaļā. 1921. g. atgriezusies Latvijā, un nākamā gada decembrī viņu kopā ar Dermani izraidīja uz Pad. Krieviju.

Būdama speciāliste rietumu bibliotēku sistēmās, viņa augsti cēlās, bija PSRS fundamentālās bibliotēkas direktore (1923—1934), piedalījās kā PSRS delegācijas locekle starptautiskās bibliotēkāru kongresos Romā (1929), un Madridē (1935).

Un tad nekas par viņu vairs nav zināms kā vienīgi — Staļina laikā nepamatoti apsūdzēta un pēc nāves rehabilitēta. Mirusi un apglabāta Vorkutas pilsētā...

*

Bostonā ilgus gadus darbojās piektgadnieks Kristaps Salniņš, kas Bostonā saucās par Laubergu. Darbojās Bostonas latviešu strādnieku biedrībā; bieži viņa vārds atrodams Strādnieka slejās. Atgriezies Krievijā, viņš ir svarīgos amatos Sarkanā armijā, ir atsevišķās Sarkankarogotās Tālo austrumu armijas daļas komandieŗa palīgs un vēlāk līdzīgā amatā Sarkanās armijas ģenerālstābā. 1937. g. Staļins viņu kopā ar citiem latviešiem sūta uz Spāniju, lai cīnītos republikāņu pusē pret ģenerāli Franko. Kad cīņa bija zaudēta, atgriezās Maskavā, un viņam bija jāmirst „valsts nāvē" 1939. g., līdzīgi daudziem citiem. Sīkāku datu par viņu trūkst. Krievijā iznākušā žurnāla Celtne līdzstrādnieku Sīmani Berģi bostonieši atceras nedaudz; šad tad viņš rakstīja Strādniekā. Kad komūnistu valdība 1919. g. Rīgā izdod savu naudu, viņi ir pārsteigti, jo naudas zīmes parakstījis viņš. Tautā tās sauca par „sīmanīšiem". Rīdzinieki viņu atceras nežēlīgu. Centrālcietumā viņš spaidījis arestantu delnas, kam tās bijušas cietas sastrādātas, tos atbrīvojis, bet kam delnas bijušas mīkstas, tos sūtījis tribunālam nošaušanai.

Pavisam ziņu trūkst par to, kā miruši agrākie bostonieši — tas pats Sīmanis Berģis, Jānis Bērziņš-Ziemelis un citi Stučkas valdības vīri. No viņiem Roziņš un Stučka nomira laikā un izbēga no Staļina piešķirtās „valsts nāves".

Īpašs proletāriata pārstāvis bija Jānis Jurgis, kas dzimis trūcīgā strādnieku ģimenē Svētes pagastā. 1902. g. devies uz Ameriku. Dzīvojis Bostonas tuvumā, darbojies pie žurnāla Proletārietis, un viņa vārds jo izcili pieminēts Teodora Dreipera grāmatās, kur tas raksturots, kā bezbailīgs „bojeviks". 1922. g. viņš atgriezās Latvijā un līdzīgi Dermanim bija saistījies ar komūnistiem, ar partiju, kas Latvijā bija noliegta. Līdzīgi Dermanim, viņu arestēja un izsūtīja uz Pad. Krieviju. Tur viņš mira „valsts nāvē" 58 gadu vecumā 1940. gadā.

Ziņu aģentūra Tass, kur strādāja latvieši smagi cieta no Staļina varas. Nolikvidēja Rīgā stacionētos Tass pārstāvjus: Vintiņu un Straujāni. Varmāka uzskatīja par šaubīgiem visus, kas kādreiz bija elpojuši brīvās Eiropas gaisu, lai gan tie bija Ļeņina tuvākie līdzstrādnieki. Vēl lielāks paradoks kļūst, ka Staļins licis nogalināt „Partijas īsā kursa" redaktoru latvieti Vili Knoriņu (1890—1937).

Un tā Lubjankas cietumā, kur mocekļa nāvē jau agrāk bija miris legendārais latviešu strēlnieku varonis Fridrichs Briedis, mira arī latviešu komūnisti dēli un meitas — viens pēc otra! Gandrīz neticami, kā pāri šai nāves izkaptij bija jākrīt tiem latviešiem, kas bēga no kapitālistiskās Amerikas cerībā, ka dzīve pie komūnistiem būs labāka un drošāka.

Staļina vīri viņus mocīja, cik vien iespējams cilvēku mocīt, un to mocītāji darīja pēc sarkanā prokurora Višinska pavēlēm. Visi apsūdzētie kaitniecībā neatzinās, un viņus nošāva tāpat. Citi esot atzinušies, jo tiem licies, ka nāve ir vienīgā, kas var viņus atbrīvot no nepanesamām mokām. Būdami dziļi pārliecināti komūnisti, ejot uz nošaušanu, tie klieguši: „Lai dzīvo komūnisms!" Tie bija rēgaini gājieni cietuma velvēs. Drausmīgi.

Bez tam Staļins lika saviem upuŗiem strādāt un „maizi pelnīt". Tāda negēlība nebija piedzīvota pat nacistu koncentrāciju nometnēs, kur vairums aizgāja bojā, jo lodi pakausī izpelnījās tikai „izredzētie". Arī pēc Staļina nāves bendes dzīvoja brīvībā, saņēma labas pensijas no valsts.

Piecdesmitajos gados, kad vēl varēja Bostonā sastapt šī laika lieciniekus, atklājās viens otrs ilgi slēpts epizods par laiku, kādu piedzīvoja latviešu politiskie emigranti Amerikā.

„Drafens aizbrauca uz Krieviju", stāsta Džons (Jānis) Blumfelds Skvantumā, Ma. Viņš dzīvoja turpat, kur Jūlijs Vecozols, kad viņš Amerikā rediģēja Latvijas vēsturē pieminēto Proletārieti, kuŗu reiz īsu laiku Cirichē vadīja Miķelis Valters. „Drafena sieva palika Ņujorkā un izdabūja vīru atpakaļ.

(Turpinājums sekos)

Dzīvas sejas

Neparasti labi panākumi īsā laikā bijuši tēlniekam Arnim Akmentiņam Kordovas pilsētā, Arģentīnā. Nedaudz gados viņš guvis plašu ievērību turienes sabiedrībā, par viņa izstādi prese devusi aprakstus ar uzņēmumiem, izstādi apmeklējuši pašvaldības pārstāvji. Laikraksts La Voz del Interior veltījis tēlniekam un viņa izstādei ceturto daļu no lapas, kam pievienots samērā liels uzņēmums pār divām slejām. Tur redzams sirms stalta auguma latviešu mākslinieks starp izstādītiem darbiem.

Avīzes rakstam virsraksts Dzīvas sejas. Apakšvirsrakstā norādīts, ka žurnālists un tēlnieks publikas novērtēšanai izstādījis savus darbus Kultūras centrā General Paz no 8. novembŗa līdz 12. decembrim. Žurnālists ievērojis, ka autors izstādījis bistes lielā skaitā. Mākslinieks paskaidrojis, ka cilvēka seja ir neizsmeļams mākslinieciskas iedvesmas avots. Arnis Akmentiņš izteicies, ka viņš esot žurnālists un rakstnieks, kas savus literāros darbus — stāstus un noveles — illustrējot ar savu tēlniecības darbu fotografijām. Jau vairāk nekā divdesmit gadu dzīvojot Kordovā (Arģentīnas lielpilsēta), bet dzimis Trikātā, Latvijā. Tā esot mierīga zeme, bet tur dažreiz plosoties arī pērkona vētras (intervija ar žurnālistu notikusi pēc pērkona negaisa).

Žurnālists laikrakstā norāda, ka Arnis Akmentiņš ar tēlniecību sācis nodarboties tikai nesen. Viņa nodoms bijis iemācīties pieklājīgi zīmēt, lai varētu illustrēt savus literāros darbus, tādēļ viņš nolēmis papildināties mākslas skolā, jo viņš jau Valmierā, Latvijā, studējis architektūru un labi zīmējis. Tā izskatās pēz ,,avīžu pīles'', jo tādas iespējas Valmierā nav bijušas.

Te Arnis Akmentiņš paskaidro, ka žurnālists vēlējies zināt, vai Trikāta esot liela pilsēta. Kad viņam norādīts, ka tas tikai tāds lauku ciems, tad rakstītājs vēlējies zināt, vai tuvumā esot kāda lielāka pilsēta. Tāda ir Valmiera, kur Akmentiņš gājis skolā. Mākslas kritiķis nav varējis izprast, kā tik īsā laikā Akmentiņš iemācījies tēlniecības noslēpumus un guvis labus panākumus. To neviens nespēj vai negrib ticēt. Atcerēdamies Rīgas valsts technikuma laikus, kur viņš mācījies, viņš tad norādījis uz architektūras studijām, kur nodarbojies arī ar zīmēšanu. Rakstā Valmiera sajaukta ar Rīgu.

Avīzē pieminēta Akmentiņa iestāšanās mākslas skolā Kordovā, kur profesori viņu novirzījuši uz tēlniecības studijām, kas pirmajā mirklī topošam māksliniekam likās pārskatīšanās. Vēlāk, ievērojot viņa sekmes, tā izrādījās pareizā izvēle.

Žurnālists norādījis, ka Akmentiņš lielāko tiesu veic rakstnieka darbu. Viņš jūtot, ka visas mākslas ir līdzīgas, tām nepieciešama kāda ideja, forma, matērija. Mūzikā lieto skaņas, rakstnieki vārdus, tēlnieki mālus un marmoru. Neparastas sagadīšanās vai laimīga likteņa mājiena dēļ Arnis izveidojis formu, kas attēlo viņa literāro darbu personības viņa literārā darbā O sole mio (Darbs ir latviešu valodā, to iespieda Londonas Avīze).

Šinī darbā aprakstīti kādas gūstekņu grupas piedzīvojumi pēc Otrā pasaules kaŗa beigām. Tie bija nometināti Italijas ziemeļos. Literārais darbs ir autobiografisks, jo ietver patiesus notikumus, kuŗu līdzdalībnieks bijis arī pats autors. Skulptūrām izvēlēto personu attēli ir līdzīgi literārā darba varoņiem: to raksturs, temperaments un sejas izteiksme ir viņu personības atspoguļojums.

Arnis Akmentiņš ar savām jaunākām skulptūrām.

Izstādē redzami daži darbi, ar kuŗiem skatītāji iepazīstināti jau iepriekšējā gada izstādē. Tie tagad papildināti ar jauniem darbiem un tušas zīmējumiem, kuŗu motīvi atspoguļo abstraktas idejas, kas veidotas uz reālām figūrām. Pagaidām nevar runāt par kādu noteiktu stilu, kaut darbi izstādē atspoguļo mākslinieka patiesās izjūtas. Viņš vēl ir savas tēlniecības jaunrades sākuma posmā. Mākslinieks vēlas, lai viņa darbi atspoguļotu izjūtas, raksturu un kustību, kuŗu pamatā ir klasiskās mākslas principi. Abstraktās mākslas deformācijas sevi attaisno tikai tad, ja darbos attēlotās figūras dara daiļākas. Pēc žurnālista vērtējuma sarunas laikā šķitis, ka savus uzrakstus pauž divas personības — tēlnieks un rakstnieks, ko nav iespējams šķirt. Akmentiņa gadījumā tēlniecība ir veids, kā sazināties ar literāro darbu lasītājiem, tā ir technika, kas pastiprina izteiksmi. Mākslinieks turpina sagatavot literārā darba illustrācijas, kas attēlo bēgļu likteni. Viņš savus darbus fotogafē un pievieno literārā darba illustrācijām. Tēlnieks ar saviem darbiem vēlas atvairīt visu nepatīkamo, ko kādreiz rada liktenīga sagadīšanās, izkristallizējot dzīves pozitīvos aspektus, un šādā veidā panākt, lai skulptūra skatītājiem dod mākslas aistētisko baudījumu.

Kritiķis varbūt apzinīgi meklējis pagrūti saprotamu izteiksmes veidu, lai rakstu padarītu mazliet mistiskāku un grūtāk saprotamu. Par mākslu nevar runāt vienkāršu mirstīgu cilvēku valodā.

Izstāde labi apmeklēta, skatītāju vidū arī pilsētas administrācijas pārstāvji. Sākumā domāto 16 dienu vietā izstāde pagarināta uz 34 dienām, bet pēc pēdējām ziņām tā vēlreiz pagarināta līdz 1. janvārim, kaut tai pašā laikā paredzētas vēl divas citas izstādes citās telpās.

Mākslinieks cer, ka nākamajām izstādēm telpas būs viegli dabūt.

Pēc šī raksta parādīšanās varētu cerēt, ka ar darbu pārdošanu arī veiksies labāk. Pēc viņa paša novērtējuma, daudz palīdzot arī sirmie mati un bārda, jo cilvēki domā, ka viņš savu mūžu nodarbojies ar tēlniecību un uzrunā godina par profesoru. Dažas vecākas dāmas pieteikušās par skolniecēm, lai viņš sāktu rādīt sava amata gudrības. Parastais uzskats Arģentīnā, ka par tēlnieku jāmācās septiņus vai desmit gadus, lai iegūtu briedumu izstādes rīkošanai. Pa izstādes laiku Akmentiņš iepazinies ar iespaidīgiem cilvēkiem, kam vara un teikšana mākslas lietās. Grūts un nezinas pilns bijis sākuma posms, tagad, liekas, tas pārvarēts.

Arnim Akmentiņam nav svešs arī žurnālista darbs. Viņa raksti parādījušies Arģentīnas avīzēs gan par Latvijas pašreizējo likteni un okupāciju, gan par citiem tematiem. Viņš sūdzas par materiālu trūkumu pašreizējā Latvijas stāvokļa aprakstīšanai. Pēdējā laikā viņam tos sagādājis Latviešu Nacionālais fonds Zviedrijā. Leģiona laikā Akmentiņš bijis kaŗa ziņotājs. Ir labs runātājs un apstākļu izpratējs. **V.I.**

Montrealā latvieši tikās ar jauno Kvebekas provinces ministru prezidentu R. Burasu (Bourassa) — gaišā uzvalkā. No kr.: J. Gributs, J. Lachance-Reveliņa, E. Reveliņš.
Foto A. Goldup.

Tikko iznākusi
OSKARA PERRO
GRĀMATA
Vēstures veidotāji
Cena US $15 vai Kan. $20.
Samaksu sūtīt: **O. Perro, 491 College St., Toronto, Ont. M6G 1AS**

KRISTUS DĀRZS
Meklē pilnam darba laikam
saimnieci, virtuves darbinieces un telpu uzposējas.
Tuvāka informācija un pieteikšanās, zvanot administrātorei M. Zariņai (416) 832-3300.
Tautiešiem, kas savus piederīgos aprūpē savās mājās, atvaļinājumu un ceļojumu laikā Kristus Dārzs uzņemas aprūpi.
Tuvāka informācija — kā augstāk norādīts.

Arnis Akmentiņš

Arģentīna nav Lejputrija

(3. turpinājums)

— Tas, protams, nenozīmē, ka viņa senčiem, kas iecelojuši no Marokas, Sīrijas vai Saudi Arabijas, arī bijis tāds pats uzvārds. — No, señor! — Daudzi Mustafa, Elhali un Benali ir sen jau pārkristījušies un kļuvuši par Diaziem, Gonzalesiem vai Alvaresiem. Vārds nav svarīgs. Tā tikai skaņa. To pārmainot, kļūst par savējo. Par ,,kriodžo'' — īstu iezemieti, kas līdzīgs starp līdzīgiem. Tad veikali veicas daudz labāk, un nav vairs šķēršļu, kas kavē vairot bagātību un ,,taisīt Ameriku''. — Ha! — Bet arabs tomēr vienmēr paliek arabs, jo stipri turas pie sava praviešа ticības.

Arī man señors Flores ieteic kļūt par muhamedāni. Pavisam vienkārša lieta! Apgraizīšana nemaz nav sāpīga. Un pēc tam — ja vēl apprecas ar kāda turīga ticības brāļa meitu, tad bēdu vairs nekādu. Rīcības kapitāls veikala iesākšanai nāk pūrā līdzi. Jaunība ir bagātība, kuru vajag mācēt ieguldīt, lai tā nestu auglus.

Otrā vagona galā kāds bolīviešu mūzikants strinkšķina čarango — mandolīnai līdzīgu mūzikas instrumentu, kas taisīts no bruņu cūciņas mulitas čaulas. Stabulētājs pūš sikus un kēnas. Bundzinieks rībina kazādas bungas, un klausītāji ar delnām ritmiski plaukšķina karnevalito takti.

Reizēm vilciens apstājās nelielās stacijās, kur iekāpj un izkāpj daži pasažieri. Nakts ir tumša un vētraina. Plandās spoži zibeņi un graui pērkons. Veca indiāniete pēc katra grāviena pārmet krustu. No krusta zīmes baidās velns Mandinga, kas vienmēr ložņā apkārt, meklēdams tādu grēcinieku dvēseles, kuri nav grēkus izsūdzējuši. Pačamama ar uguns bultām un šķēpiem nelabo vajā. Ja sātans paslēpjas zem kāda kalna, tad kalnu sakrata tā, ka koki līgojas un smagi akmeņi dārdēdami birst ielejās. Tikai īuni un tādi cilvēki, kam viena šķība, balta acs pierē, nelabo kādreiz var saskatīt.

Popētie un ar zaļu ādu pārvilktie otras klases vagonu sēdekļi ir ļoti ērti. Piespiežot speciālu pogu, atzveltni var atgāzt mazliet ieslīpi. Mūzika, smiekli, skaļas valodas un zīdaiņu raudāšana līdz ar vilciena riteņu ritmisko dārdoņu uz rīta pusi vairs netraucē tos ceļotājus, kuŗus nogurums ieaijājis snaudā.

Stacijas Kruzkvemada tuvumā nesen kāds preču vilciens izlēcis no sliedēm. Lokomotīve un vairāki vagoni iegāzušies dziļā klinšainā gravā. Dzelzceļnieki tikko kā pabeiguši labot sliežu ceļu, lai atjaunotu satiksmi. Apkārtnes panorāma ļoti krāšņa un pirmatnēja. Augsti kalni, lieli meži, platas ielejas un strautu malā iekopti lauki un vientuļi ciemati. Tālāk milzīga līdzenuma vidū lielāka pilsētiņa, kuŗa saucas Guemes. Tai visapkārt cukurniedru lauki, kuŗus šķērso apūdeņošanas kanāli.

Nākošā stacija Kamposanto.

Tuvojoties Saltai, lietus pamazām pārstāj. Zemi balti mākoņi slīd caur ieleju tikai dažus metrus virs vilciena jumta. Visi apkārtējie kalnāji līdz pat galotnēm zemiem krūmainiem mežiem un milzīgiem kaktusiem apauguši. Tieši blakus dzelzceļam akmeņiem piesēta gultne, kur strauji mutuļo spēcīga tumši dzeltena duļķainu ūdeņu straume. Otrā pusē stāva kārtaina sarkana granīta siena. Mežu ielokos tabakas plantācijas un olīvu un citronu dārzi.

Vēl izrībinām cauri pagaŗam tunelim un pāri dzelzceļa tiltam, pirms tuvojamies galvaspilsētai Saltai, kuŗa ļoti krāšņa guļ ielejā starp kalniem.

Biroja, kur izsniedz ar bagāžas vagonu nosūtītos ceļotāju koferus un saiņus, piedzīvoju pārsteigumu. No dona Mauricio tecilām pienākusi tikai viena. — Kur palikušas pārējās? — To laipnais dzelzceļa ierēdnis nezina pateikt.

— Pacietību, señor! — viņš mani mierina. — Droši, ka saņemsit rīt ar nākošo vilcienu. Uz Arģentīnas dzelzceļiem nekas nepazūd!

Šai miera un pārticības zemē, kur ļaudis nepazīst steigas, ilga mūža noslēpums ir veselīgs optimisms, kuŗa nevienam iezemietim netrūkst. Vārdos — paciencia, mañana — slēpjas arģentīniešu dzīves gudrība. — Ne vienmēr viss izdodas tā, kā iepriekš izplānots! Es apsolos pienākt rīt.

Ielas stūrī iepretim stacijai savu veikalu atvēris kāds ceļojošs tirgotājs. Viņš, skanīgiem vārdiem slavēdams ģenerāli Peronu un piecgades plānu, met pūlī, kas drūzmējas visapkārt, plastikas sukas, spogulīšus un dzēšamās gumijas. Bars pusaudžu, vai nost sizdamies, ķeŗ lētos grabuļus. Dažām indiānietēm labsirdīgais mecenāts uzdāvina arī rožainus mākslīga zīda mutautiņus. Kad ziņkārīgie visapkārt salasījušies vairāk nekā simts, tirgotājs pēkšņi maina taktiku.

— Kuŗš būtu ar mieru ziedot desmit pezos kā pretvērtību par aploksni, kuŗā krāsaini šujamie diegi? — viņš jautā.

Sākumā liekas, ka uzaicinājumam nebūs sekotāju, līdz no drūzmas vidus iznirst divi gaučo ar sombrero galvā, ponču pār plecu un sudrabiem apkaltām jostām ap vidu; viņi par piedāvājumu interesējas. Tirgotājs diegiem pievieno no sudrabota skārda taisītu pildāmspalvu un, preces vienā un saņemtās naudas zīmes otrā rokā turēdams, vēlreiz jautā — vai señori patiesi un no sirds ar šo darījumu ir apmierināti?

— Si! — abi gaučo atbild.

Atbilde pārdevēju neapmierina. Tā izteikta klusi un nedroši.

— Vai jūs esat pilngadīgi, apzināties, ko darāt, un man šo naudu kā pretvērtību dāvināt? — tirgotājs vēlreiz jautā.

— Siiiiiji! — skan spalgi un gari.

Nu veikalnieks, rokas augstu virs galvas pacēlis tā, lai visi klātesošie var redzēt, piedāvātās preces ietin par samaksu saņemtajās banknotēs un ar teātrālu žestu pasniedz abiem klientiem.

Tagad arī indiāņi atjēdzas, ka palaiduši gaŗām retu izdevību par brīvu saņemt vērtīgas dāvanas. Vienā mirklī diegu un pildāmspalvu pirkt gribētāju rodas dučiem.

— Labs nāk ar gaidīšanu un silts ar sildīšanu! — tirgotājs nepacietīgos pamāca. — Zelts vērtīgāks nekā sudrabs! Kuŗš ar mieru par šiem nacionālās industrijas izcilajiem ražojumiem maksāt divdesmit pezo? — viņš saka, klātesošiem no zeltīta skārda taisītas pildāmspalvas rādīdams.

— Mēs, mēs! — ar saiūsmu kliedz abi gaučo.

Tālāk stāvošie mēģina sev ceļu pašķirt, darbā laižot elkoņus. Izceļas grūstīšanās un spēkošanās par to, kuŗš būtu pirmais. Tik daudzas rokas ar naudas zīmēm sniedzas pretim, ka vispirms chaotiskajā drūzmā nepieciešams nodibināt kaut cik pārskatāmu kārtību, lai vēlāk tos, kam dāvanas pienākas, nemaldīgi varētu pazīt.

— Caballeros! Lēnāk! Trīs soļus atpakaļ, marš! — spriganais tirgotājs komandē. — Neraizējieties! Neviens nepaliks bešā!

Tāda runāšana satrauktos prātus nomierina.

Atkārtojas jau dzirdētais dialogs, tikai ar to starpību, ka tagad abu gaučo balsīm pievienojas varens indiāņu runas koris, kas ar skaļu — siiiii! — apliecina, ka ir labi krisušeši, pilngadīgi, apzinās, ko dara, pretvērtību ziedo brīvprātīgi, tic Dievam, godina mirušos...

Pēc katras apstiprinošas atbildes pārdevējs pildāmspalvām, kas saliktas rindā uz melna zemē izklāta ponču, vēl pieliek klāt pāris bārdas skujamos asmeņīšus, balta bakelita suku, celofāna kārbiņu ar zobu bakstāmiem irbulīšiem, apaļu spogulīti un citus niekus. Ar dažādiem ērmīgiem jautājumiem viņš kavē laiku, ar vienu aci arvien pazagšus paraudzīdamies uz dzelzceļa piestātnes pusi, lai redzētu, vai kādas izredzes pastāv, ka sajūsmināto indiāņu pūlim piebiedrosies vēl kādi lētticīgi labumu meklētāji, kas kārotu spožas dāvanas. Tirgotāja vaigā staro viltīgi kārīgs pašapmierinātības smaids kā zvejniekam, iemetņa tīkla ķeselē no atvara bagātīgu lomu velkot. Tirgošanās vieta ir stratēģiski labi izmeklēta, jo cukurniedru cirtēji no Tukumaņa pēc paveikta sezonas darba atgriežas turīgi. Un ja mirušo piemiņai par godu jāzaudē pārdesmit pezo, tad par to neviens neuztraucas. Arī tiem, kas rakstīt neprot, šāds pirkums noder. Var piespraust kā izgreznojumu pie sombrero, lai saulē vizuļo un laistās. Galu galā tik daudzas vērtīgas mantas jau nevar gribēt saņemt par brīvu! — tā skaļā balsī prāto abi gaučo. — Lai tirgotājam arī tiek kāds labums par viņa pūlēm un laipnību!

Saltas pilsētas centrs no dzelzceļa piestātnes atrodas nepilnu kilometru tālāk ielejā, kur akmeņainā gultnē straujus, duļķainus ūdeņus veļ šalcoša kalnu upe un pāri plakanajiem namu jumtiem redzami vairāki smaili baznīcu torņi un ieapaļi katedrāļu kupoli ar krustu galotnē.

(Turpinājums sekos)

Aicinājums

RĪGAS FRANČU LICEJA SKOLOTĀJIEM UN AUDZĒKŅIEM

ATCERIETIES SAVU SKOLU!

Skolas gaitās ejot, ne vienu reizi vien sūrojāmies, ka par daudz jāmācās, par maz brīva laika, skolotāji par stingru, atzīmes par zemām... No skolēnu viedokļa skatoties, laika tecējumā nekas nav mainījies. Bet, atskatoties pēc gadu desmitiem uz skolas dienām, tās mums parādās pavisam citā gaismā — tās bija dienas, pavadītas ar draugiem ar daudz un dažādām izdarībām — gan slavētām, gan bargi nobārtām. Mācīšanās grūtības liekas aizmirstas, un, patiesībā, mēs tās atceramies ar pateicību, jo tieši mūsu paaudzei skolā un vēlākā izglītībā gūtās zināšanas bija vienīgās vērtības, kas nesadega kara ugunīs, nedz arī pazuda zem namu drupām.

Piederība vienai un tai pašai skolai saista bijušos audzēkņus arī pēc ilgiem gadiem, kad daudziem jau galvas sirmas. To izjūt arī Rīgas Franču liceja saime, satiekoties vienā vai otrā pasaules malā Dziesmu svētkos vai citos lielākos sarīkojumos.

Vienā tādā — Eiropas latviešu 2. dziesmu svētkos Hanoverā 1968. gadā licejnieki— daži skolotāji un pulciņš absolventu nolēma izveidot Franču liceja absolventu biedrību, kuŗas galvenais uzdevums būtu apzināt iespēju robežās bijušos Liceja skolotājus un audzēkņus.

Par absolventu biedrības priekšsēdi izraudzīja Juri Leimani Zviedrijā; par viņa vietnieci — Austru Liepiņu Anglijā. Par pārstāvjiem citās zemēs: Vācijā — Annu Zemīti, Austrālijā — Emīlu Dēlinu, ASV — Ēriku Carter un Bruno Šmitu, Kanadā pārstāves pienākumus mazliet vēlāk uzņēmās Mirdza Gruzīte. Nākamajos gados izdevās apzināt vairākus Liceja skolotājus, kas atsūtīja savas atmiņas, kā arī lielāku skaitu audzēkņu. Izsūtītas apm. 220 aptaujas lapas, bet, diemžēl, visas nav vēl saņemtas atpakaļ. Trūkst ziņu jo sevišķi par Franču liceja pēdējo gadu skolēniem, kā arī par tiem, kas kara vai citu apstākļu dēļ Liceju nevarēja pabeigt.

Franču licejs Rīgā bija viena no nozīmīgākām Latvijas neatkarības laika vidējās izglītības iestādēm. Līdz ar Latvijas okupāciju cieta Liceja nacionālais gars, kam svešās varas uzlika savus ierobežojumus. Pārtrūka arī ciešās saites ar Rietumeiropas kultūru.

,,Kad 1930. gada 12. oktobrī Aristīda Briana ielā atklāja stalto Liceja ēku, šis notikums izvērtās par spilgtu latviešu un franču draudzības manifestāciju'', raksta Ād.

(Turpinājums 15 l.p.)

Toronto Latviešu biedrības Sestdienas skola Uzņēmumā skolas tautas deju grupa, koklētāju ansamblis un skolas koris, kas piedalīsies arī Kanadas latviešu 8. dziesmu svētkos no 1.—6. jūlijam Toronto. 1. rindā pa kr. — skolas pārzzine M. Matīsa. Foto J. Liģers.

Daugavas vanagi — jubilāri

Hugo Eizāns 22. oktobrī atskatījās uz 65 mūža gadiem. Dzimis Valkas apr., Annas pag. Sākoties Otram pasaules karam, pievienojies partizāniem. Brīvprātīgi sācis karavīra gaitas. Bijis plkv. K. Lobes pulkā Volchovā. Pēc atveseļošanās no ievainojumiem iedalīts plkv. V. Januma pulkā. Cīnījies Kurzemes cietoksnī. Vairākkārt ievainots. Par varonību apbalvots ar II un I šķ. Dzelzs krustu. Veseļojoties Dānijā, sagaidījis kara beigas. Visu mūžu bijis liels dziesmu draugs. Jau 14. g. vecumā dziedājis aizsargu korī. Cēdelgemā dziedājis Dziedoņa korī. Kopš 1947. g. Anglijā dziedājis vairākos dubultkvartetos, bet kopš 1953. g. DVF Notinghamas nod. vīru ansamblī Mežezers. DV organizācijā no 1953. g. Kopš 1954. g. Derbijas nod. valdes loc., kasieris un sporta vadītājs. Ļoti sekmīgs šautriņu mešanā, sacenšoties ne tikai mūsējo, bet arī angļu klubu sacensībās. Apbalvots ar zemes un centrālās valdes atzinības rakstu.

Vilis Akermanis 24. novembrī atzīmēja 80 mūža gadus. Dzimis Bauskas apr. Jau vidusskolas laikā sācis darboties skautos un žurnālistikā Bauskas Vēstnesī. Latvijas universitāti beidzis ar mag. iur. gradu. Beidzis Latvijas kara skolu. Dienējis 4. Valmieras, 9. Rēzeknes un 6. Rīgas kājnieku p. Beidzis Augstākās kara skolas speciālo nodaļu. Bijis sešus gadus militārā žurnāla Kadets redaktors. Ir Fraternitas Rusticana loceklis. 1943. g. iesaukts Latviešu leģionā, kur darbojies 15. div. stābā kapteiņa pakāpē. Kara beigās bijis plkv. V. Januma kaujas grupā. Cēdelgemā bijis viens no galvenajiem DV organizācijas idejas pamatlicējiem. Lasījis attiecīgu referātu DV dibināšanas sapulcē 1945. g. 28. dec., kuŗu oriģinālrakstā nodeva organizācijas centrālai valdei tās 1984. g. sēdē Minsterē, ko tagad ievietos DV Mēnešrakstā atzīmējot DV 40 gadus. Pēc iecelošanas Austrālijā sekmīgi darbojies saimnieciskā laukā. Ir DV Adelaides nodaļas biedrs.

Laikraksta kantorim:

sludinājumi,
abonementa maksājumi,
laikraksta piegāde un
adrešu maiņas

466 - 1514

Raimunds Čaks dzimis 1915. g. 6. decembrī Saikavas pag., atskatījās uz 70 mūža gadiem. Viena no mūža lielākām mīlestībām piederējusi skautu organizācijai, kuŗā vērienīgi darbojies Latvijā, trimdā — Rietumvācijā un ASV. Otrā mīlestība pieder žurnālistikai — arī Latvijā un abās trimdas zemēs. Varētu teikt, ka tagad jubilārs pieder pie mūsu žurnālistikas vecmeistariem. DV Mēnešraksta redaktors no 1965.-74. g. un atb. redaktors no 1977. g. Latvijā 1936. g. saņēmis Kultūras fonda godalgu publicistikā. Viens no laikr. Latvija Amerikā un Laiks līdzstrādniekiem. Apbalvots ar DV nozīmi zeltā.

J. Frišvalds

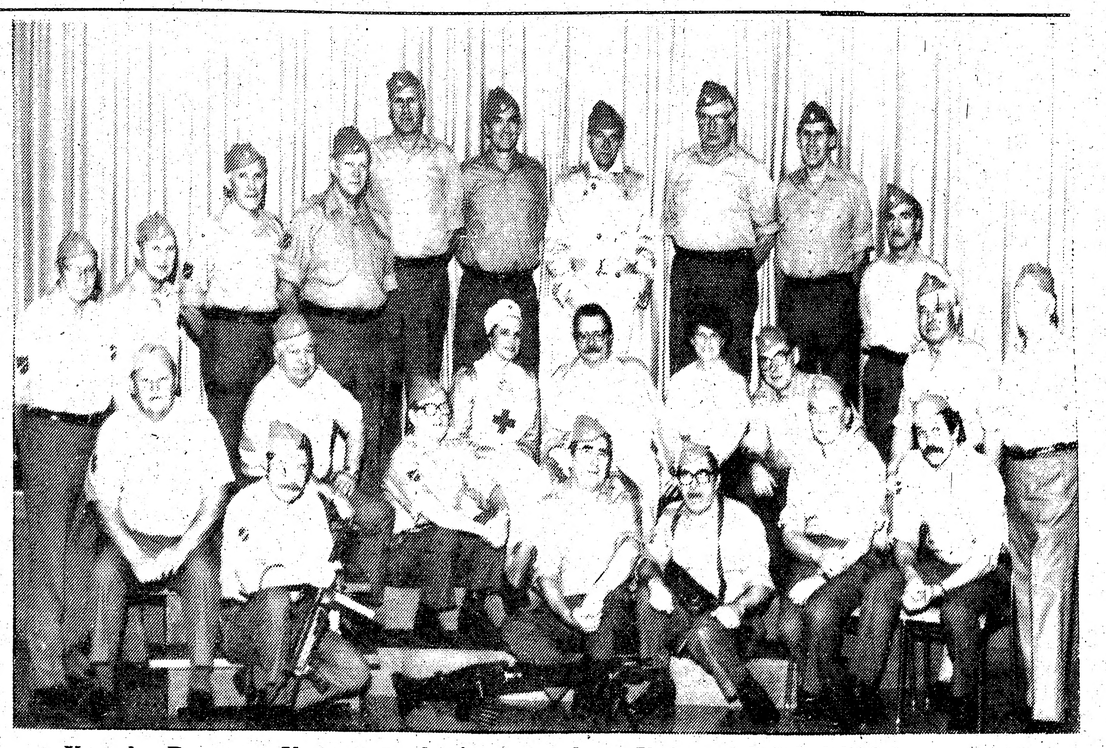

Kanadas Daugavas Vanagu vīru koris ar uzvedumu Kad pārnāksi, bāleliņ? šovasar viesosies Eiropā. Foto J. Liģers.

Pretkomūnistu demonstrācijās piedalījās Baltiešu sieviešu padomes locekles L. Krasta, V. Priedīte un E. Linča. Foto V. Cinis.

HAMILTONA

● Mednieku un makšķernieku kluba internajās žibulēšanas sacīkstēs 21. decembrī, St. Johns ezerā, piedalījās 10 makšķernieki. Pēc punktiem pirmo vietu izcīnīja Maija Upīte. Otrā vietā sacīkšu vad. L. Ozoliņš, trešā Z. Kurmītis. Kluba makšķernieki piedalīsies 3 klubu žibulēšanas sacīkstēs 25. janvārī, Simco ezerā.

AMBER PRINTERS & PUBLISHERS
125 BROADVIEW AVENUE
TORONTO, ONTARIO
466-1514 465-7902

Laikraksta
LATVIJA
AMERIKĀ
atsevišķus numurus
var pirkt Toronto
latviešu veikalos
un DV grāmatnīcas nodaļās
Latviešu Namā un Centrā,
kā arī spiestuvē.

GUNARS CONSTRUCTION
izdara visāda veida **pārbūves un piebūvju darbus,** ieskaitot **plumbing un elektrību.**
Lūdz zvanīt **889-5076**

TORONTO ZIŅAS

● LA 2. nr. Toronto ziņās 8. lp. ieviesusies kļūda. Ziņā par mirušo Bertu Kantu pareizi jābūt — nelaiķe atstāj Toronto meitu Rasmu, znotu Uldi *Bendiņu*, māsu Mariju Hartmani Milvokos. Redakcija atvainojas piederīgajiem. Negadījums noticis arī 20. l.p. Tur zem bildes ,,nokritis'' paraksts ,,Gorbačova strādnieku izdzīšanas sauklis.''

● Vecajam gadam beidzoties Latviešu dzelzskrusta kavalieru savienība savā pēdējā valdes sēdē par goda biedru ar aklamāciju uzņēma maj. Frici Mežgrāvi. Tā maj. V. Hazneram, vplkv. A. Silgailim un plkv. K. Lobem pievienojies maj. Mežgrāvis, kas dzīvo Venecuelā. Jāpiezīmē, ka Savienība par biedriem ieskaita tikai tos, kas personiski izsaka vēlēšanos iestāties, izpildot anketu.

● Tradicionālo DV teātŗa eglītes vakaru 4. janvārī, DV namā ievadīja viesu kopīgā Ziemasvētku dziesmu dziedāšana un L. Martinsones Svēto rakstu lasījums. Kuplo viesu saimi uzrunāja teatŗa vadītājs V. Martinsons novēlot izturību un darba prieku teatŗa druvā strādājot un pie reizes izsakot prieku par teatŗa rosību — jau repertuārā esošajām divi lugām — Tikumīgais uzdzīvotājs un Rītdienas sainis, tapšanas studijā esošo U. Siliņa Ir akmeņi raud ar pirmizrādi 15. martā Montreālā. Vasarā Toronto Dziesmu svētkos notiekošā A. Eglīša Spēle ar brāļiem izrādes izkārtošana arī ir uzticēta DV teatrim. Toronto nodaļas vanadze M. Inta un teatŗa dalībnieces bija sagatavojušas vakaram piemērotu mielastu. Priekšnesumu daļā dzirdēja (arī redzēja) A. Memeņa, H. Miķelsona, H. Jurševskas, L. Martinsones, K. Rēvalda, A. Putniņa, I. Liepiņa, M. Ķuzes un citu skandētus tēlojumus. Par vakara sadzīves omulību rūpējās I. Ķipis.

● Jaunā gada sagaidīšanas sarīkojums Vecā gada vakarā DV namā, pulcināja ap 75 dalībnieku. Par zāles gaumīgu dekorējumu bija rūpējies gleznotājs Egons Ervalds. Par dejas mūziku gādāja E. Zakulis. Loteriju vadīja Monika Jonāne, un galveno laimestu, E. Ervalda dāvāto gleznu, laimēja ciemiņš no Kičineras Z. Lakstīgala. Par dziesmu garu rūpējās Alberts Vītols sen. Pusnakts stundā vakara viesus sveica DV nod. pr-dis Z. Akots. Atskanēja kopēja dziesma Nevis slinkojot un pūstot. Vakara jautro noskaņojumu pirms pusnakts stundas satrauca traģisks atgadījums, kad viesi no Galtas, DV Kičineras bij. priekšs. Andreju Simsonu pārsteidza sirds trieka. Daži vakara apmekētāji, kas zināja pirmās palīdzības sniegšanu, mēģināja viņu atdzīvināt. To arī darīja steidzīgi izsauktās pirmās palīdzības vīri, bet panākumu nebija. A. Simsons bija piedzīvojis 65 mūža gadus. Sarīkojumā viņš bija ieradies ar dzīvesbiedri Valiju, Kičineras DV nod. bij. vanadžu kopas vadītāju.

● Jauno gadu sagaidīt Latviešu centrā bija ieradušies ap 450 viesu, to vidū ap 100 jauniešu. Viņi galvenokārt līgsmojās Umurkumurā pie skaņu lenšu mūzikas. Lielajā zālē spēlēja Runču dejas kapella, A. Grīnberga vadībā, to pārraidīja arī uz otrā stāva zāli. Par telpu gaumīgo dekorējumu bija rūpējusies Mangoliņa kundze ar palīgiem. Pusnakts stundā visiem laimīgu Jauno gadu vēlēja sarīkojuma vad. E. Pētersons. Skanēja Mazs bij tēva novadiņis, paukšķēja šampaniešu korķi, mainījās laimes vēlējumi un skūpsti. Pēdējie ciemiņi šķīrās no jaukā sarīkojuma pāris stundas pēc pusnakts... Īpašā telpā bija sapulcināti 12 bērni, kuŗi P. Ozola vadībā skatīja filmas un vēroja televīzijas programmu. Sarīkojums devis lielāku atlikumu nekā iepriekšējā gadā.

● Mednieku un makšķernieku klubu rīkotās žibulēšanas sacīkstes notiks 25. janvārī, plkst. 7, Simko ezerā, 89 ceļa galā. Piezīmējams, ka gadskārtējais kluba janvāŗa mēneša sarīkojums šogad nenotiks.

● 20. februārī, pl. 19:30 Latvijas goda konsula E. Upenieka mājā, Park Lane 2, Latviešu liberāļu kluba sanāksme. Visi latvieši, kas atbalsta Kanadas liberāļu darbu, aicināti.

● LA 11. janv. numurā sarīkojumu kalendārā par Pensionāru apvienības 16. janv. sanāksmi kļūdaini iespiests referāta nosaukums. Jābūt ,,Mūsu laikmeta problēmas.''

● Latvijas 68 g. valstssvētku 18. nov. rīcības komitejas sēde notiks 28. janvārī pl. 19 Latviešu Namā.

● Toronto DV nod. mūzeja vadītājs A. Brumelis 19. janvārī, pl. 13:30 rādīs slīdītes par Brīvības pieminekli.

● TLB priekšsēža vietnieks J. Briedis 26. janvārī, pl. 13:30 DV Klubā runās par tematu — Mēs esam individu tauta.

● Kā katru gadu, Toronto latviešu tautas augstskolas ģimnazija Draudzīgā aicinājuma atcerē arī šogad sniegs divas izrādes. Kā jau agrāk ziņots, ģimnazisti šoreiz iestudējuši Teodora Zeltiņa lugu ,,Rīgas ģimnazisti'' Sandras Cifersones režijā. Izrādes divus vakarus no vietas Latviešu namā: 25. un 26. janvārī, pl. 18 un 15. Toronto latviešu biedrības sestdienas skola Draudzīgā aicinājuma dienu atzīmēs 26. janvārī, pl. 9 no rīta sk.lā ar Latviešu preses biedrības Kanadas kopas viesa uzrunu. Viņš arī izsniegs veltes par labākajiem skolēnu darbiem skolas žurnālā Auseklītis (20. numurā). Aktā ieradīsies arī pagājušā gada 34. izlaiduma absolventi. Svētbrīdi vadīs mācītājs J. Cālītis. Pēc tam bērnu priekšnesumi un vecāku apciemojumi mācības stundās klasēs. Latviešu Centrā Draudzīgo aicinājumu atzīmēs ar LNAK reto grāmatu kollekcijas nodošanu 26. janvārī Centra bibliotēkai, saistot to ar Grāmatu svētdienu pl. 14 vidējā zālē. Par latviešu tautasdziesmu likteņiem runās dzejniece Rita Gāle.

● 7. Vispasaules latviešu jaunatnes kongresa balle ,,Reiz bija — II'' (pagājušo gadu bija pirmā) Latviešu centra lielajā zālē 1. februārī, pl. 21. Spēlēs ansamblis Elektriskie burkāni, atskaņojot deju mūziku no šī gadu simta vidus, 50- un 60-tajiem gadiem. Šim laikam būs pieskaņotas arī zāles dekorācijas. Ansamblī piedalīsies arī vairāki viesi ar dziesmām un mūzikāliem atskaņojumiem: Alberts Vītols jun., Anita Stiebriņa, Baņuta Rubesa, Pēteris Jurševskis, saksafonisti Zinta Briede un Pēteris Mukts, bet no Ņujorkas Laila Medne (dziesmas) un Aivars Šmits, iespējams, vēl arī citi. Pagājušā gadā balle bija labi izdevusies, pulcinot arī mūsu studējošo jaunatni. Rīkotāji arī šogad cer uz kuplu apmeklētāju skaitu. Balles ienākumus izlietos 7. Vispasaules latviešu jaunatnes kongresa atbalstam, kas no 7. — 13. jūlijam risināsies Otavā, tūliņ pēc dziesmu svētkiem Toronto. Jau apzināti un ierakstīti datorā 1200 jauniešu vārdi. Tuvākai informācijai zvanīt balles rīcības komitejas vadītājai Inesei Korbai, tālr. 461—9359, arī iepriekšējai biļešu iegādei.

● Daugavas Vanagu vīru koris Kanadā, ko vada diriģents Dr. A. Pērkons, ar iestudējumu ,,Kad pārnāksi, bāleliņ'' 22. februārī pl. 19:30 vakarā viesosies Toronto Latviešu Centrā. Pirms tam kokteļu stunda no pl. 18:30. Sekojošā saviesīgajā dzīvē spēlēs E. Zakuļa deju kapella. Biļetes iepriekš varēs iegādāties svētdienu azaidu laikā Centrā. Galdiņus var rezervēt arī pie koŗa priekšnieka H. Jākobsona, tālr. 534—5672 (vakaros).

● Ziemeļamerikas baltiešu meistarsacīkstes Alpu kombināciju slēpošanā sestdien, 1. februārī igauņu slēpotavā Devil Elbow. Sacīkšu sākums pl. 11, reģistrācija no pl. 9:30—10:30. Tuvākai informācijai zvanīt V. Ķlaviņam, tālr. 762—7188.

● Toronto latviešu pensionāru apvienība savu pirmo sanāksmi jaunajā gadā atsāka 9. janvārī Latviešu namā ar mācītāja A. Celma vadītu svētbrīdi, piedaloties 200 apmeklētājiem. Sanāksmē bija ieradusies arī Daugavas Vanadžu priekšniece no Anglijas, kuŗa svētku laikā viesojās Toronto. Viņa nodeva sveicienus no Daugavas Vanagu priekšnieka J. Frišvalda un Londonas vanagu un vanadžu saimes. Sanāksmi ar piecām dziesmām kuplināja E. Ārgala vadītais pensionāru koris. Valdes priekšnieks R. Bērziņš pateicās garīdzniekam un Anglijas viešņai un novēlēja visiem laimīgu jauno gadu. Latviešu veco ļaužu mītnes Kristus Dārzs valdes loceklis Ed. Koks valdes vārdā pateicās pensionāru apvienībai par Ziemsvētku apmeklējumu un aicināja piedalīties Kristus Dārza līdzekļu sagādes vakariņās 25. janvārī Kr. D. telpās. Uzaicinājumam tūliņ atsaucās seši dalībnieki. Nākošā sanāksmē 16. janvārī pl. 14 dzejnieks Modris Lorbergs apskatīs laikmetīgus jautājumus un mūsu problēmas. 23. janvārī, Draudzīgā aicinājuma atcerē, runās TLB sestdienas skolas pārzine Milda Matīsa. Apvienības teātŗa kopa izrādīs B. Komarovskas iestudējumu Par vēlu.

● Latviešu skolas Valodiņas eglītes vakars notika pēc skolas mācību stundām Centrā. Vakaru ievadīja visu bērnu ienākšana ar degošām svecītēm zālē, kur tās novietoja uz īpaša galda. Teol. studente Sarma Eglīte vadīja svētbrīdi, bērni bija izveidojuši Betlemes ainu. Ieradās arī Ziemsvētku vecītis (J. Daugavietis) ar dāvanu maisu un bērni teica dzejojus un dziesmiņas, lai izpelnītos svētku sainīšus. Tādus saņēma arī ciemiņu bērni, viens tāls ciemiņš bija pat no Austrālijas, Ziemsvētku dziesmu dziedāšanu vadīja skolas pārzinis Dr. A. Rubenis uz savas ģitaras, kā arī teica īsu uzrunu skolas saimei. Sekoja Ziemsvētku cienasts bērniem un vecākiem.

● Toronto latviešu biedrība rīko 23. februārī Latviešu namā Pirmā Tēvzemes balvas laureāta Jāņa Akukrātera piemiņas sarīkojumu. Māc. A. Celma referāta temats Cīnītājs — Kalpa zēns. Ar Jāņa Akurātera darbu lasījumiem piedalīsies Stanis Butkēvics un referents. Dāmu komitejas kafejas galds.

● Latviešu Centra īpašā lekciju ciklā Sievietes Centrā 8. janvārī referēja Susana Duddy par sieviešu tērpiem un to lomu sieviešu karjerā. Referente pārstāv uzņēmumu, kas rūpējas par sievietes pareizo tērpu un izskatu izvēlētajai profesijai. Viņa arī ar izvēlētiem modeļiem no publikas rādīja profesionālo sieviešu tērpus, to piegriezumu un krāsu variācijas. Tāpat parādīja arī dienas un vakara tērpu paraugus. Pēc tērpu demonstrēšanas 150 apmeklētājas noklausījās, kā akcentēt personisko tērpu izvēli, lai sasniegtu vēlamos rezultātus. Nākošajā lekcijā prof. Tālivaldis Ķeniņš skaidros, kā izprast moderno mūziku. Profesors jau 32 gadus ir mācībspēks Toronto universitātes mūzikas fakultātē un iepazīstinās klausītājus ar modernās mūzikas komponistu un klausītāju problēmām, ar kādām jāsastopas mūzikas cienītājiem šinī laikmetā.

● DV grāmatnīcas austrumu nodaļu — salonu, kas atrodas Toronto latviešu Centrā, ar 1. janvāri vada Vija Kraujiņa. Grāmatnīca Centrā darbojas jau kopš 1980. gada. Līdzšinējā vadītāja Zenta Dreifelde pēc nokalpotiem gadiem aiziet atpūtā. DV grāmatnīcas nodaļa — salons Centrā, 4 Credit Union Drive, darbojas no otrdienas līdz piektdienai, no pl. 15—20. sestdienās no pl.10—15, bet svētdienās azaida laikā no pl. 12—15. Galveno grāmatnīcas veikalu Latviešu namā no 1984. gada 1. decembra vada Skaidrīte Tērauda, kas pārņēma veikala vadību no pensijā aizgājušā ilggadējā vadītāja Pētera Ratnieka.

● Kā ziņo Kanadas latviešu katoļu apvienības valdes priekšsēdis Br. Logins apvienības jaunākajā Apkārtrakstā, no ienākušajiem ziedojumiem Baznīcas misiju darbam nosūtīti 600 dolari; tikpat liela summa arī mūsu pārstāvniecības pie Sv. Krēsla Vatikānā darba atbalstam. Žurnāla Gaisma atbalstam nodoti 500 dol. 250 dol. stipendija piešķirta Laurai Zariņai studiju turpināšanai Ņujorkā, Apkārtraksta sagatavošana un izsūtīšana izmaksājusi apm. 650 dol.KLKA šoruden, 11.un 12.okt., Toronto būs kongress, kas notiek ik pa diviem gadiem reizi. Kongresa kultūrālajā daļā piedalīsies arī rakstnieks Jānis Klīdzējis no Kalifornijas.

● Auto vadītājiem ar šī gada 3. februāri atkal būs jaunas neērtības un izdevumi, jo tad uz auto vadīšanas atļaujām jābūt īpašnieka fotografijai. Atļauju atjaunošanas maksa turpmāk būs 21 dolars. Tās, tāpat kā līdz šim, atjaunos pa pastu ik pa trim gadiem pirms saņēmēja dzimšanas dienas datuma, bet fotografijas izgatavošanai būs jāgriežas attiecīgajās foto kameras novietnēs auto vadītāju pārbaudes centros, atļauju izsniegšanas birojos un citās satikšmes ministrijas noteiktās vietās. 80 gadus sasniegušajiem auto vadīšanas un atļaujas atjaunošana jāizdara katru gadu pārbaudes centros. Šogad uz pārbaudi jāierodas 1906. gadā dzimušajiem, kas pirms sava dzimšanas dienas datuma saņems attiecīgu uzaicinājumu.

IERĪKO, LABO UN MAINA

plumbing, eļļas, gāzes un elektr. apkures, silta ūdens tankus, skursteņu oderes (liners), tīra krāsnis un ūdens tankus.

ROLAND KULLIK

(416) 275—1280.

Laimonis

labo

automašīnas

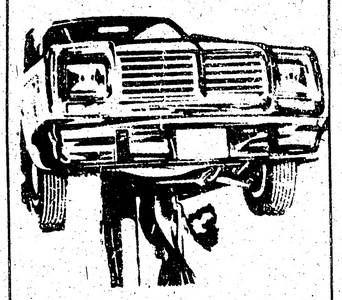

labāk

lētāk

ātrāk

603 Gerrard St. E.

Tālr. 466—0540

Valentīns Pāvuls

Neptūna kalps

(119. turpinājums)

(1944. gada 14. septembrī) Tieši sešos es iestartēju motoru un svainis ar dēlēnu atsvieda galus. Sākām kustēties ar lašenieci īsā pavadā, jo pie ostas sardzes vēl vajadzēja piestāties. Pēdējais brīdis! Ja nu nelaiž? Formas pēc kapteinis uznāca uz klāja, bet neko nepētīja, tikai piekodināja, lai tūlīt braucu atpakaļ.

„Auf wiedersehen!"

Man liekas, viņš zināja mūsu nodomus un varbūt būtu pats pat braucis līdz, bet — „Dienst ist Dienst und Schnapps ist Schnapps". Savu pienākumu kapteinis bija izpildījis, liecinieku klātbūtnē man pavēlējis atgriezties, un varēja mierīgi gaidīt uz manu — neatgriešanos.

Aiz Ventspils ostas moļiem izlaidām gaļo tauvu, lai lašeniece nemaisās pa kājām. Uzņēmu aptuvenu kursu uz dienvidvakariem. Aptuveni, lai izskatītos, ka braucu uz Liepāju. Turējos tālāk no krasta, bet ne tik tālu, lai radītu aizdomas.

„No Ventspils izbraucām 1944. gada 14. septembrī, plkst. 6.00.

Pie Užavas bākas plkst. 7.30. Divdesmit stundu brauciens. Kad atmetīšu lašenieces tauvu, skries ātrāk."

Pie stūres sēdēdams, rakstu un rēķinu.

Vēja nav, jūra mierīga, motors strādā kārtīgi. Dēls, man blakus stāvēdams, stūrē. Tas viņam dara prieku. Mātes kārto guļas vietas saviem mazuļiem kajītē. Viens ir vēl zīdainis. Tam kopā ar māti vajaga vēl vairāk vietas. Vecie, kopā ar dakteri paliek kravas telpā uz saviem tepiķiem. Manējā atradusi ērtu vietiņu, kur sēž, Lailu turēdama klēpī.

Jūra mierīga, sirds nemierīga. Esmu uzņēmies atbildību par svešiem cilvēkiem. Cik vienkārši būtu vieniem pašiem un bez tās astes pakaļā.

Saule riet sarkana, gludo jūras līmeni ciļā lēns vilnis. Tikko samanāms, bet es to jūtu un saprotu, Cik reižu tā nav bijis! Paskatos atpakaļ — vīri sasēdušies uz lašenieces malas, bezbēdīgi kaut ko runā. Laikam iedzeŗ un stāsta jokus. Gaŗais vīrs stāv laivas priekšgalā un paceļ pudeli. Ilgi tā nesēdēs...

Saule nogrimusi dūmakā, kas atblāzmojas tumšā purpurā. Uzpūš brīzīte no dienvidiem. Turēšos tai pašā kursā, cik ilgi varēšu. Vējš pieņemas un Venēras gaita stipri samazinās. Saucu un rādu domniekam, lai iedarbina motoru un met tauvu vaļā. Domnieks kliedz pretī, ka motoru nevarot iestartēt. Kaut kas salūzis vai pazudis... No tās klaigāšanas maz ko saprotu, bet skaidri redzu, ka viņi gar motoru nemaz nenopūlas.

To tik man vajadzēja! Nav jēgas kavēt laiku, lai pārbaudītu motoru. Pavīd ļaunas aizdomās, ka motors varētu būt tīši sabojāts. Domnieks varēja izdomāt, ka ērtāki turēties man astē nekā pašam kulties pa jūru. Neviena jūrnieka uz tās laivas nebija. Varētu atmest tauvu no Venēras, bet ko viņi tad iesāks, kaut arī motoru iedarbinātu? Neko darīt, ja ratos esi iejūdzies, tad velc.

Tumsai sabiezējot, lieku svainim uzvilkt zēģeli un mainu kursu uz — Gotlandi.

Vējš iegulstas burās un Venēra paātrina gaitu. Šī te nav tā baltā Venēra, ar ko kādreiz zēģelējām no Somijas mājās, bet pie vēja turas labi. Ja tik nebūtu tās smagās astes!...

Cenšos turēties pie vēja, lai, vējam mainoties, nebūtu jāskrien tam acīs.

Svainis un dēls nolikušies kaut kur nosnausties, bet manējā sēž netālu no manis, lai man nebūtu garlaicīgi.

Nekādus uguņus uz laivas nedrīkstam iedegt un arī uz jūras neredzu nevienas uguntiņas. Kaŗa laiks! Tikai motors izsit pa dzirkstelei no skursteņa, bet tā tūlīt pazūd kā jāņtārpiņš vasaras naktī.

Kaut Venēra pilna cilvēkiem un sieva turpat blakus, liekas, ka esam tikai trīs — jūra, laiva un es, jo mums ir jāsadarbojas.

Pēc pusnakts vējš pārsviežas uz dienvidvakariem, un motoram jāstrādā pāri saviem spēkiem, lai laivu noturētu pie vēja. Svainis sēž lējā pie motora, to uzmana, eļļo, un laikam uzmudina arī ar vārdiem, jo dzirdu viņu kaut ko bubinot.

Nē! Svainis sauc mani, jo tā „fiņķekļuška" pazudusi. Izsaucu svaini pie stūres, bet pats nolecu motortelpā meklēt fiņķekļušku. Vāciņš, ar ko iespiež vazelīnu velves gultņos, ir svainim izslīdējis no rokām un pakritis zem grīdas. Izceļu grīdu, atrodu vāciņu un sāku bubināt: „Vāciņu atradu, bet grīda pazudusi." Tumsā to dēļa gabalu nevaru tik ātri sataustīt.

Svainis iesaucas: „Ko? Grīda pazudusi?"

Sieva to dzirdēdama domā, ka beigas nu ir, ja jau laivai grīdas vairs nav...

Nepaspēju vēl nolikt grīdu vietā, kad sieva sauc: „Zēģele deg! Uguns zēģelē!"

Izlecu no motortelpas. Patiešām, zēģele deg! Jau izgruzdējis liels caurums, un audekls gruzd tālāk, oranžās plēnes izsvaidot vējā. Abi ar svaini metamies glābt, kas palicis, bet zēģele tomēr krietni jāsamazina.

Cenzdamies turēties pie vēja, zēģeli biju pievilcis pārāk tuvu skurstenim, kur, pāri jaudai strādājot, pārkarsētās gāzes kopā ar dzirkstelēm to aizdedzināja.

Tikko pagūstam zēģeli ierāvēt, kad saucu svaini, lai laiž to pavisam lejā, un pats ielecu motortelpā apturēt motoru. Svainis izbrīnījies paklausa.

Biju saskatījis uz jūras gaismu! Tieši mūsu kursā. Staru metēju gaismas kūlis pārtaustīja jūru, laimīgi mums pārslīdēdams pāri drusku par augstu. Bijām tik tuvu kādam kuģim, ka dzirdēju mašīnu dunoņu. Staru metējs mūs nesataustīja. Kuģis devās pretim vējam uz dienvidiem, bet mūs vējš dzina uz ziemeļvakariem.

Redzēdams, ka kuģis ar prožektoru attālinās, iestartēju motoru, lai noturētu kursu, bet zēģeli piecēlām tikai pēc laba laika.

Bez mums pa jūru braukāja vēl citi kuģi, un viens no tiem bija ieraudzījis mūsu gruzdošo zēģeli. Daudz netrūka, ka būtu ļoti necili noslīkuši, kuģim uzbraucot mums tieši virsū, vai aiz muguras šķērsojot mūsu gaŗo tauvu, to iemaļot dzenskrūvē un pie reizes abas laivas apgāžot.

Vai tas bija krievs vai vācietis, vai tas gribēja mūs nokert vai glābt, tai brīdī man likās nesvarīgi. Viss notika tik ātrā secībā, ka līdzbraucēji nepaguva ne kārtīgi nobīties. Visi atradās zem klāja.

Vējam pieņemoties, laiva viļņos zvārojās, lai gan zēģele to turēja puslīdz vienmērīgi ar klāju dažreiz zem ūdens. Dabiski, ka vairums dabūja jūras slimību un mēģināja tikt svaigā gaisā. Pret slimajiem lielas līdzjutības nejutu, jo nebiju dzirdējis, ka no jūras slimības kāds būtu nomiris. No jūras gan.

Pēc nakts pienāk rīts, vienalga, kur tu būtu un ko darītu. Mūsu rīts pienāca ar sārtiem, ātri skrejošiem mākoņiem un baltām viļņu galotnēm, kas reizēm apmazgāja Venēru ar savām putām. Lašeniece vēl vienmēr turējās tauvā, brīžiem parādīdamās, brīžiem pazuzdama starp viļņiem.

Nakts notikumi bija sajaukuši manus aprēķinus. Tik daudz zinu, ka jāturas pie vēja. Turējos arī. Vējš drusku pierāmoja, lai pagrieztos vairāk no vakariem. Debesis, dienai apmainot rītu, noskaidrojās.

Svainis, lūkojoties tālskatī, pēkšņi iesaucās: „Skaties tur! Dūmi! Kuģis!"

(Turpinājums sekos)

Jānis Rolavs

Atmodu gaidot

Skrien trimdas gadi laika plūsmā
Un sirmo kaŗavīru skaitlis plok,
Kas cīņas kvēlē cēlās jūsmā
Pret naidnieku, kas asin's lok.

Sūrst kaŗā sistās rētas kaulos —
Dzen priekšlaicīgi kapā tās,
Ar visām cerībām būs drupēt praulos,
Kas taisnības vairs nejautās.

Nu miera varizeju stāstos
Vien pastardienas briesmas skan.
Grēks brīvību ir prasīt glāstot,
Tik barot ienaidnieku gan.

Skats veŗas nākotnē ar bažām:
Kur ir tie prāta vīri nu,
Kas tautas atpestīs no važām
Un izbeigs vergu gājienu?

Tie visi nobijušies stostās,
Kur atbildi tam visam gūt?
Bet verdzināto prāti mostas,
Kas naidā uzvaru sev jūt.

Kaut ziema barga ilgi ietu,
Reiz pavasari varēs jaust.
Riet saule rietumos ik rietu,
Bet austrumos tā atkal aust.

* * *

Valdis Dzilna

1985. gada 18. novembrī

Pūš novembŗa skarbie vēji,
Pār Latviju kāds mirdzums blāv;
Sirds saraujas kā sāpēs spēji,
Vārds a s t o ņ p a d s m i t prātā stāv!

Dievs, palīdz mūsu tēvu zemi
Vēl sirdīs tīru paturēt —
Un mūsu brāļiem palīdz, lemi
Tos savā spītā saturēt.

Tik krusts un tēvu zemes mīla
Vēl vienīgais, kas līdzēt var;
Kad naidnieki un draugi vīla
Mūs visus jūtās dziļi skaŗ...

Stāv, Kungs, un vadi savu varu,
Šai mazai zemei palīdzēt,
Dod savas mīlestības garu
No ļaunas varas pasaudzēt.—

* * *

Jānis Tanks

Oda zilajam lakatiņam

Rīga laizīja debesis
uguns mēlēm,
ielās ložņāja sarkanas dēles,
pa tiltu aizdārdēja vilciens.
Tev galvā bij lakatiņš zils.

Palika vasara un sili,
Latvijas meži zili,
dzimtene ar savām asarām
un tavām divdesmit vasarām.
Galvā tev lakatiņš zilais.

Vidzemes kalnu plašums,
Latgales ezeru zilums
glabājas tavās acīs,
Zemgales, Kurzemes druvu
zelts matos.
Atmiņā lakatiņš zilais.

Gadi tev pretī skrēja,
svešos, neminamos ceļos,
zelts, ko savos matos nesi,
pārtapis tev sudrabā.
Zilais lakatiņš tev galvā.

Miera dārzos apklust soļi,
ielu trokšņi, dzīves skaļums
satek kopā vienā vietā
viss tavs dzīves raibais malums.
Zilais lakatiņš tev līdzi iet.

Pāri skrej mūžības vēji,
iegulstas bērzos un kļavās,
stāsta par atņemtu zemi,
dvēseļu valodā apsūdz
lakatiņš zilais.

Sarīkojumu Kalendārs

18. janvārī pl. 19 Latviešu Centrā DV Teātŗa Kanadā uzvedums Tikumīgais uzdzīvotājs — par labu Centram.

19. janvārī pl. 11.30—15.00 azaids Latviešu Centrā. Pl. 14.00 vidējā zālē Ērika Dzeņa gleznas un zīmējumi slīdītēs ar Indras Gubiņas komentāriem.

22. janvārī pl. 13 Latviešu Centrā Reliģisko pārdomu pēcpusdiena. Māc. A. Čopa referāts — No bērna līdz vīram.

23. janvārī pl. 14 Latviešu Namā Pensionāru sanāksmē Draudzīgā aicinājuma atcere. Runās skol. M. Matīsa. Pēc tam īsluga ,,Par vēlu'' B. Komarovskas iestudējumā.

25. janvārī pl. 9 TLB Sestdienas skolā Draudzīgā aicinājuma akts. Piedalās LPB Kanadas kopa un sportists A. Tīcmanis.

25. janvārī pl. 18 Igauņu namā, 958 Broadview Ave, Toronto Baltu veteveterānu kopas Toronto 20 gadu pastāvēšanas atcere un igauņu veterānu 33 gadu jubilejas kopējs akts. Programmā piedalās diplom. pārstāvji, koncerta daļā — lietuviešu meiteņu kvartets, DV vīru koris un igauņu solisti.

25. janvārī pl. 18 un

26. janvārī pl. 15 Latviešu Namā TLTA ģimnazijas Draudzīgā aicinājuma sarīkojums ar T. Zeltiņa 5 ainu lugas Rīgas ģimnazisti izrādi.

26. janvārī pl. 11.30—15.00 azaids Latviešu Centrā. Pl. 14.00 vidējā zālē Grāmatu svētdiena Centrā Draudzīgā aicinājuma iezīmē: LNAK reto grāmatu kollekcijas nodošana Centra bibliotēkas glabāšanā, un dzejnieces Ritas Gāles referāts Latviešu tautasdziesmu likteņi.

26. janvārī (svētdien) pl. 18 Sv. Jāņa baznīcā klasiskās mūzikas koncerts.

1. un 2. februārī pl. 9.30 Latviešu Centrā ,,Lats'' simpozijs — ,,Latviešu portrets, kā to veidot Kanadas presē.'' Angļu valodā.

2. februārī pl. 11.30—15.00 azaids Latviešu Centrā.

2. februārī pl. 15 Sv. Andreja baznīcā Gaujas gaidu un Rīgas skautu 35 gadu jubilejas akts.

7. februārī pl. 18—22 Senlatviešu vakarēšana Latviešu Centrā. Piedalās Latviešu daiļamatnieku sav. biedri, 14. Gaujas gaidu vienība, 72. Rīgas skautu vienība, Auseklis Pērkons un Centra dāmu komiteja.

9. februārī pl. 11.30—15.00 azaids Latviešu Centrā. Pl. 14.00 vid. zālē Dr. Vitauta Kalniņa travelogs slīdītēs — Pastaiga uz Everesta pakāji Nepalā.

9. februārī pl. 13 Latviešu namā Latvisko zināšanu seminarā Ingrīda Matckare, B.A., M.A., L.L.B. referēs par ,,Likums tautas dziesmās''.

9. februārī pl. 18 Latviešu Centrā Gaujas gaidu un Rīgas skautu vienību jautrs vakars ar vakariņām.

15. februārī Latviešu Centrā Toronto Havajas nakts. Pl. 19 kokteiļi, pl. 20 balle,— Spēlēs Runči.

22. februārī plkst. 18:30 DV vīru kora uzvedums ,,Kad pārnāksi, bāleliņ?'' Latviešu Centrā.

23. februārī plkst. 11:30 DV Toronto nodaļas biedru pilnsapulce DV Namā.

27. februārī pl. 19 Sv. Jāņa baznīcas sarīkojumu telpās tradicionālās Saulaines vakariņas ar jauno mākslinieku priekšnesumiem.

1. martā pl. 18.45 Dainas kora koncerts Latviešu Centrā.

2. martā, plkst. 11:30 Vanadžu pilnsapulce DV Namā.

15. martā. plkst. 19:30 Latviešu leģiona dienas atcere DV Namā.

15. martā pl. 19.30 DVTK Daugaviņa 15 gadu jubilejas uzvedums Seneca kolledžā, Minkler auditorijā.

22. martā Sv. Andreja baznīcā komponista un diriģenta Arvīda Purva skaņu darbu un 60 gadu jubilejas koncerts.

28. martā pl. 18:30 Latviešu Centrā Daugaviņas jubilejas balle. Spēlēs Kaijas.

20. aprīlī, plkst. 17:00 ,,Zīle'' koncerts Hart House zālē.

Eduardam Šmugajam aizejot

Šā gada 2. janvārī, Sidnejā no mums šķīries, Eduards Šmugajs. Ed. Šmugajs dzimis 1907. gada 2. decembrī Viļānu pag. Medinskos. Beidzis Rēzeknes skolotāju institūtu un 1929. gadā uzsāka darbu par skolotāju un vēlāk skolas pārzini Abrenes apriņķī. 1936. g. uzsāka studījas L.U. tautsaimniecības fakultātē, kuŗu beidza 1941. gadā. Korporācijā Lacuania iestājies 1939. g. pavasaŗa sēmestrī.

Kaŗa laikā dienējis Latviešu leģionā. Pēc kaŗa Getingenā sācis studījas augstāka grada iegūšanai, bet pārtraucis tās, jo ievēlēts par latviešu nometnes priekšnieku un skolas pārzini. Austrālijā ieradies ar pirmo D.P. transportu 1947. g. novembrī izbaudot ,,pioniera'' priekus un bēdas. Plūcis augļus Viktorijā, veselu gadu racis dzelzs rūdu Dienvidaustrālijā, tīrījis un labojis kanalizācijas caurules Sidnejā un pēc tam nonācis skolā. 1949. g. 26. jūlijā atsācis skolotāja gaitas Austrālijā, iegūstot pilnas skolotāja tiesības strādāt austrāliešu skolās. Strādājis līdz aiziešanai pensijā 1969. gadā. Blakus skolotāja darbam studējis Sidnejas Universitātē paidagogijas nodaļā, beidzot to 1966. g., un svinīgā aktā saņēmis M.Ed. gradu.

Austrālijā vairākkārt pildījis Lacuania's kopas seniora un citus prezidija amatus, arī K! K! Sidnejā seniora, viceseniora un citus pienākumus. Latviešu sabiedriskā dzīvē bijis nepārtraukti aktīvs dažādos amatos — LAA, LAAJ, Kultūras fonda valdes priekšsēdis, skolu nodaļas vadītājs, Jaunatnes audzināšanas padomes priekšsēdis u.t.t.

Presē — bijis LA redaktors Austrālijā, korespondents laikrakstos un žurnālos kā Latvija Amerikā, Laikā, Austrālijas Latvietī un citos. Ilgus gadus arī līdz pēdējam brīdim bijis faktiskais redaktors Austrālijas žurnālam Gredzens. Piedalījies kā reportieris daudzos latviešu dziesmu svētkos dažādās zemēs.

Sarakstījis un izdevis 3 grāmatas: No Rīgas līdz Putlosai 1977. gadā; otra No Putlosas līdz Sidnejai. Pirmā apraksta kaŗa un bēgļu gaitas, otrā bēgļu nometņu laikus un trešā, Skolotājs Antons, aprakstīti skolotāja Antona dzīves gadi.

Bez tam Eduards pārskaņoja skaņu lenšu mūziku u.c., piemērojot neredzīgo legionāru vajadzībām un praktiskai lietošanai. Par šo lielo darbu sabiedrībai ir maz kas zināms.

Par viņu sēro kundze Elvīra un korporācijas Lacuania's konvents un draugi, un paziņas latviešu sabiedrībā, jo viņa vārds un aktīvā darbība bija pazīstama pāri visiem okeaniem. Vēlēsim viņam saldu dusu svešas zemes smiltīs un pelnītu Dieva mieru.

Jāzeps Grodnis

Kurzemes Ziemsvētku kauju atcere

Šo kauju atcere pie Kritušo kaŗavīru pieminekļa Sauainē — Kanadā, kļuvusi jau par tradiciju. Galvenā doma pamatojas kritušo cīņas biedru atcerē. Šīs kaujas bija asiņainākās 2. pas. kaŗa laikā uz Latvijas zemes. Aizvadītā gada svētbrīdis pie pieminekļa notika 21. decembŗa vakarā, tā simbolizejot, ka pirms 41. gada, 23. decembrī sākās leģendārās Ziemsvētku kaujas. Bija jauka ziemas diena un skaists skats, kad pievakarē ap 60 svētceļnieki devās uz sniegoto pakalnu pie pieminekļa. Svētbrīža runā māc. Arvēds Celms, kas pats arī aizvadītajā kaŗā tvēra ieroci, dedzīgos vārdos norādīja uz latviešu kaŗavīru nestiem upuŗiem, aizstāvot tēvu zemes robežas.

Minot grūto cīņu vietas un uzsveŗot īpaši Mores kaujas Vidzemē un Kurzemes cietoksnī, gribētos atzīt, ka tās palīdzēja latviešu ļaudīm izkļūt brīvībā... Cik bēgļu laivas izkļuva brīvībā latviešu kaŗavīru cīņas aizsegā?

Pieminot cīņās kritušos vīrus, DV vīru koris (H. Jākabsons, A. Jekums, J. Aveniņš, St. Butkēvics, V. Freimanis, Ed. Zeidbergs, A. Māliņš, I. Lapiņš, H. Pavasars) A. Vītola sen. vadībā dziedāja Lielo Jundu un Lūgšanu.

Korists St. Butkēvics skandēja L. Breikša ,,Lūgšanu''. Klusajā ziemas vakarā tas piedeva svētbrīža norisei aizkustinošu noskaņu. Lūgšanas brīdī, kā kādā teiksmā, no maza mākoņīša bira sniega pārslas matos dzejas teicējam un pārējiem svētbrīža dalībniekiem. Pie altāŗa, kuŗā dega svētuguns, baltos tērpos ar šautenēm gada sardzē stāvēja Arturs Lauzis un M. Bruzis. Svētbrīža ievadījumā kritušo cīnītāju piemiņai no bij. cīnītājiem vainagu pie altāŗa nolika vītn. Oskars Perro un no Kesvikas DV nodaļas Augusts Leišups. Nobeigumā izskanēja Latvijas himna un Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils. Aizkustinošajam svētbrīdim īpaši līdzēja jaukais vakars, un DV vīru koŗa devums...

Sekojošā sadraudzības vakarā Saulaines sabiedriskajās telpās par svētku kaujām un nestajiem upuŗiem, kā arī apcerot pašreizējo situāciju, ka Brīvības cīnītājus sāk zaimot par kaŗa noziedzniekiem, runāja vītn. O. Perro. Pēc runas viņš dalījās pārrunās un deva atbildes uz jautājumiem, kuŗus pieteica Kritušo kaŗavīru pieminekļa pārvaldes priekšs. V. Tikiņš, māc. A. Celms, V. Brasliņš, Biruta Celma, R. Pētersons, A. Aldermanis u.c.

Sveiciens no igauņu veterānu laikraksta Voitleja nesa L.Pihlbergs. Dziedāja DV vīru koris Dr. A. Pērkona vadībā.

Māc. A. Celms lasīja 19. divīzijas bij. mācītāja Vernera Voitkusa vēstījumu no Austrālijas. Tāpat arī vēlējumus no bij. cīnītājs Viktora Zemesarāja, Klīvlandē. Vakara programmu vadīja St. Leimanis. Par galdu klāšanu ar dažādiem paēdieniem, kuŗus bija nesuši vakara *dalībnieki*, rūpējās Ausma Leimane ar Birutu Celmu, Benitu Tiltiņu u.c. Rīkotāju vārdā pateicības vārdus veltīja O. Kļavenieks. Viņš arī sveica no vplkv. Artura Silgaiļa.

O.K.

TORONTO LATVIEŠU KONCERTAPVIENĪBAS 27. SEZONAS KONCERTI

14. martā, piektdien, duopianisti, Arianna Goldiņa un Remy Loumbrozo no Nujorkas ASV.

25. aprīlī, piektdien Laila Saliņa, soprāns, Lalita Saliņa, flauta.

Visi koncerti notiks Jane Mallett theatre (bij. Town Hall) St. Lawrence centre for the Arts, pl. 20.00.

Avarijā miruši latvieši

Lidojot savā privātā lidmašīnā no Losandželosas uz Soltleiksitiju 29. decembrī gājis bojā latviešu ārsts Pēteris Mačs ar dzīvesbiedri Birutu un meitu Lindu. Ģimene lidojusi slēpēšanas izbraukumā. Lidmašīnai pie Soltleiksitijas radušās grūtības. Dr. Mačs par savu nelaimi ziņojis uz Soltleiksitijas lidlauku, kur lidmašīnai sagatavota negadījuma nolaišanās iespēja. Lidmašīnā notikusi eksplozija, tā nokritusi, un bez trim Maču ģimenes locekļiem miruši vēl divi līdzbraucēji. 48 g.v. Dr. P. Mačs beidzis medicīnas studijas Ņujorkā, specializējies chirurgijā, kur guvis labus panākumus. Viņa dzīvesbiedre Biruta bija 45 g.v., meita Linda 22 gadus, paliek vēl divas meitas. Sešdesmitos gados ģimene no Ņujorkas pārcēlās uz Kalforniju. Viņa tēvs Osvalds Mačs bija medicīnas doktors, beidzis Latvijas universitāti, speciālizējies urologijā, bija prof. Alkšņa asistents. Viņš bija aviācijas entuziasts, darbojās aizsargu aviācijā Rīgā, bet gāja bojā Beļģijā lidmašīnu uzbrukuma laikā. Arī dēlam Pēterim interesēja aviācija. Kādreiz viņš no Kalifornijas savā lidmašīnā atlidoja uz Ņudžersijas Priedaini Jāņus svinēt. Maču ģimenes bēres notika 4. janvārī. Par notikumu ziņoja televīzija un rakstīja amerikāņu avīze.

V.I.

Kārļa Suntaža būvdarbi,
Metro lic. B 2494.
Būvē jaunas mājas un vasarcas. Izdara pārbūves, remontus, krāsošanas un mūrnas darbus. Sagādā atlauja
Zvanīt 751-6829.

MAPLE LEAF TRAVEL
LIDOJUMU MAKSAS UZ:
Londonu, sākot ar 449.00
Amsterdamu, sākot ar 498.00
Floridu, sākot ar 169.00
Mexico, sākot ar 399.00
Jamaica, sākot ar 269.00
Barbados, sākot ar 399.00
Ar hoteli vairāk.
Mums ir tūres un lidojumi visur.
Lūdzu zvanait Inesei Grodnis
653-4351
655 St. Clair Ave W.

RAIBĀ NEDĒĻA

TAUTAS UZTICĪBA RĒGENAM

Pēdējās amerikāņu sabiedriskās domas pētīšanas institūtu aptaujas liecina, ka prezidenta Rēgena politiku 67 proc. amerikāņu atbalsta. Melnās rases un sieviešu vēlētāju atbalsts gada laikā pavairojies par 10 proc. Citiem vārdiem, tas nozīmē, ka amerikāņu tauta šodien dāvā uzticību savam prezidentam kā iekšpolitisko, tā arī ārpolitisko problēmu kārtošanā. Reizē tas nozīmē arī to, ka amerikāņu tautas vairākums atzīst par pareizu Rēgena nostāju Ženēvas dialogā un reizē atbalsta viņa stratēģijas iniciātīvu atombumbu atvairīšanā izplatījumā.

Ir dzirdēts, ka ārlietu ministrs Džordžs Šulcs mēģinot ietekmēt prezidentu uz kompromisa darījumiem ar Maskavu. Šulcs to noliedz. Šulca šķietamā politiskās laipošanas nosliece radījusi viņam opoziciju republikāņu partijas konservātīvā spārnā.

Tikai tagad amerikāņu prese atzīst, ka Makfarlana aiziešana no prezidenta padomdevēja amata valsts drošības jautājumos ir liels zaudējums Rēgena administrācijai. Makfarlana vietā stājies admirālis Džons Poindeksters (Poindexter), kas ir arī nukleārās fizikas doktors, bet viņa pieredze sarunās ar Kremli ir minimāla.

Tas bija Makfarlans, kas uzklausīja Amerikas baltiešu memorandus un atgādināja Rēgenam Austrumeiropas un Baltijas valstu stratēģisko nozīmi Eiropas problēmu galīgā izkārtojumā.

Vašingtonā runā arī, ka pēc Vašingtonas un Maskavas samita otrā cēliena, kad Gorbačovs septembrī ieradīsies Vašingtonā, iespējama ASV aizsardzības ministra Kaspara Veinbergera atgriešanās privātā dzīvē.

Makfarlans — liels zaudējums.

Veinbergers kopā ar Makfarlanu veidoja Rēgena stingrās nostājas mugurkaulu Maskavas un Vašingtonas attieksmēs.

Rēgena tagadējais kancelejas šefs Rīgens vienu pēc otra ir savilcis savās rokās galvenos varas pavedienus. Labā spārna republikāņi viņu dēvē par fainomenu Rēgena administrācijā — par ASV ministru prezidentu. Lai gan Rīgens nav vēlēts, viņš ar apbrīnojamu veiklību kārto visas lietas un tādējādi stūrē prezidentu ne tikai iekšpolitiskās, bet arī ārpolitiskās problēmās.

Džerijs Falvels (Falwell) būs arī pretkomūnistu federācijas vadībā.

DŽERIJA FALVELA JAUNĀ FEDERĀCIJA

Viena no lielākām prezidenta Rēgena atbalstītāju vienībām ir tā dēvētā Moral Majority, kas slavenā mācītāja Džerija Falvela (Falwell) vadībā iestājas par augstu morāles principu uzturēšanu, cīnās pret pornografiju un seksuālu izlaidību, pret abortiem, pret homoseksuāliem u.c.

Liberālā prese visiem līdzekļiem Moral Majority kustību, kas pārstāv apm. 6,5 milj. amerikāņu, apkaroja, dēvējot to par reakcionāru labā spārna reliģisku fanātiķu sekti.

Džerijs Falvels tagad paziņojis, ka Moral Majority pat iekļausies labā spārna 1 milj. locekļu lielā Liberty Federation. Pēdējā pazīstama kā izteikta komūnisma apkarotāja. Falvels paliks Moral Majority vadībā un reizē uzņemsies Liberty Federation prezidenta pienākumus.

Nedomāju, ka Falvels noraidītu latviešu līdzdalību, ja mēs izšķirtos meklēt sev jaunu stipru sabiedroto ASV.

VAI ARĪ HEIGS KANDIDĒS?

Kaut līdz nākošām ASV prezidenta vēlēšanām vēl jāgaida līdz 1988. gadam, kā demokratu, tā arī republikāņu partijas varbūtējie kandidāti jau sākuši pūst pirmās vēlēšanu kampaņas taures.

Pēc tam, kad senātors Ed. Kenedijs paziņoja, ka 1988.g. vairs nedomā kandidēt, senātors Gerijs Harts pieteicis, ka šī gada novembrī vairs nekandidēs senātora vēlēšanās savā iecirknī.

Gerijs Harts kopā ar Fr. Mondēlu pagājušajās vēlēšanās oponēja republikāņu kandidātam Rēgenam un Bušam. Mondēls zaudēja izredzes uz Baltā nama atslēgām, un Harts līdz ar to netika viceprezidenta godā.

Harts demokratu partijas prezidenta kandidāta izraudzīšanas kongresā nopietni apstrīdēja Mondēla kandidatūru, bet gala rezultātā samierinājās ar viceprezidenta vietu demokratu vēlēšanu kampaņā.

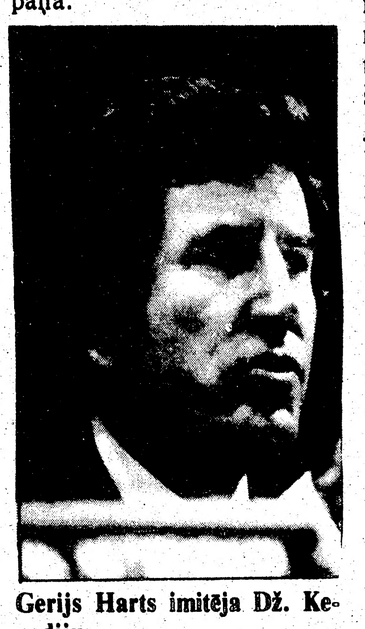

Gerijs Harts imitēja Dž. Kenediju.

Šajā kampaņā viņš imitēja nelaiķi prez. Dž. Kenediju, bet nespēja vēlētājus pārliecināt. Viņam pārmeta arī to, ka noslēpis sava īstā uzvārda maiņu un apgalvojis to, ka ir divus gadus jaunāks nekā patiesībā bija. Gerijam Hartam no kandidēšanas 1984. gada vēlēšanās palikuši vēl nenokārtoti 4,5 milj. dol. kampaņas izdevumi. Tas viņu acīm redzot neatbaida mest sacensību arēnā vēlreiz savu cepuri.

Laikraksta
LATVIJA
AMERIKĀ
atsevišķus numurus
var pirkt Toronto
latviešu veikalos
un DV grāmatnīcas nodaļās
Latviešu Namā un Centrā
kā arī spiestuvē.

AMBER PRINTERS &
PUBLISHERS
125 BROADVIEW AVENUE
TORONTO, ONTARIO
466-1514 465-7902

VAI AUSTRUMVĀCIJAI BŪS JAUNS LĪDERIS

Pagājušajā gadā Austrumvācijas komūnistu līderis Honekers plānoja tikšanos ar Rietumvācijas kancleru Dr. H. Kolu Bonnā. Pēdējā brīdī šo viņa politisko ekskursiju atsauca, jo Maskava Aukstā kara klimatā nevēlējās pretējās ideoloģijas sašķelto vāciešu tuvināšanās demonstrāciju.

Egons Krencs Honekera vietā.

Jaunā Ženēvas gara šķietamā atkušņa zīmē tagad atkal runā par Honekera un Kola tikšanos. Runā arī par to, ka šī būs pēdējā Honekera misija, jo Gorbačovs jau pāri par 70 g. veco Honekeru plānojot nomainīt ar jaunām asinīm — 49 g. veco bijušo Austrumvācijas komjauniešu līderi, tagadējo Honekera palīgu Egonu Krencu. Te jāpiezīmē, ka Krencs 1960. gados trīs gadus studējis Maskavā un tekoši runā krievu valodu.

IZLAISTA ARĪ IGAUNIETE

Igauniete Helle Frejus jau ieradusies Ņujorkā.

Ženēvas atkušņa ietvaros Gorbačovs, lai parādītu, ka bez mākslota smaida un tērauda zobiem tam krūtīs ir mīksta sirds, atļāvis izceļot uz ASV 10 padomju pilsoņiem, kas apprecējuši amerikāņus. Izlaisto starpā ir arī 50 g. vecā igauniete Helle Frejus. Gaida, ka vīzas dabūs vēl 38 šķirtie pāri.

Tajā pašā laikā Kremlis stūrgalvīgi liedz doties pie vecākiem uz Stokholmu 2 g. vecai igauņu meitenītei Kaisai Randperei. Tā šī meitenīte ir gados jaunākā politiskā ķīlniece, jo Kremlis cer ar bērnu piespiest atgriezties atpakaļ Pad. savienībā Kaisas mātei un tēvam.

Kaisa Randpere — jaunākā ķīlniece.

Jaunatnes kongress gaida arī tevi

Brauc pavadīt 7 dienas kopā ar 300 jauniešiem no visām pasaules malām. Tur tu iepazīsies ar citiem jauniešiem un varēsi izbaudīt daudzpusīgu, kongresa programmu.

Paredzētas lekcijas, semināri un darba grupas, kā arī dažādi uzjautrinājumi vakara programmās un citās nodarbībās. 7. VLJK būs apceres par dažādiem tematiem. Dzirdēsim lekciju par dzīvo latviešību — pārdomas par virzienu, kurā mūsu sabiedrībai vajadzētu iet un kādas ietekmes ievērot. Būs lekcijas par latviešu politiskiem mērķiem — uzskati par mērķiem un darbību, kā latvietis darbojas patvērumu zemju politiskā laukā un analize par mūsu metodēm, salīdzinājumā ar cittautiešu pieeju politiskai darbībai. Būs pārrunas par kultūras jautājumiem — svešvalodu lietošana sabiedrībā, trimdas kultūras nākotne. Īpašs posms par okupēto Latviju — kādā veidā starptautiskas ekonomiskas kustības un plāni ietekmē ikdienas dzīvi okupētajā Latvijā, gan ekonomiskā ziņā, gan personiskā dzīves stilā.

„Es karā aiziedams" — ir nosaukums posmam par latviešiem sveštautu karaspēkos, kā arī par to kā latviešu armijas nozīme Otrā pasaules kara laikā atspoguļojas šolaiku sabiedrībā. Būs arī lekcijas par latviešu tautas garīgo stiprināšanu, pārdzīvojumi pēc trim paaudzēm trimdā, ko piedzīvojusi latviešu kolonija Vārpa Brazilijā, un par latviešu jaunatnes darbību.

Būs arī atsevišķs posms, kurā kongresa dalībniekiem būs iespēja aktīvi iesaistīties politiskā darbībā. Esam paredzējuši dienu Otavā, kur katram kongresa dalībniekam būtu savs uzdevums. Šinī dienā mēs, pirmkārt, centīsimies celt Latvijas jautājumu vietējā, nacionālā un, ja izdodas, arī starptautiskā presē un, otrkārt, ikkatrs dalībnieks varēs izjust to, ko nozīmē „demonstrēt" vai kaut ko aktīvi darīt politiskā apjomā.

Kongresā arī būs darba grupas un semināri, kas sadalīti trīs atšķirīgos virzienos. Darba grupās pārrunās dažādus jautājumus, kur saredzami ieteikumi turpmākai darbībai, kā arī rezolūcijas pilnsapulcei. Tādas būtu baltiešu sadarbība, politiskā grupa (kā veikt politisku darbību), kultūras grupa (gatavot priekšnesumus kongresa laikā), miera kustība, VLJK koris un dzīvais latvietis. Semināri būtu vide, kurā dalībnieks nāktu kaut ko īpaši iemācīties, iegūt vai īpašu jautājumu iztirzāt: praktiskas akcijas uz Latviju, kā lasīt padomju presi, cenzūra, sabiedrības atbalsts kultūrai, latvietība un es, svešvalodas lietošana sabiedrībā, elektroniskā latvietība (kā lietot jauno technoloģiju mūsu vajadzībām) un arī īpaši semināri — pamatkurss latviešos un dienas programmas atbalsis, kas būs domāti tādiem, kuri nav aktīvi iesaistījušies latviešu sabiedrībā, un arī dalībniekiem ar vājākām latviešu valodas zināšanām.

Rīcības komiteja: no kr. — Roberts Vāgners, Ilze Morgenšterna, Aija Abene, Baiba Rubesa, Alberts Upeslācis, Inga Upeslāce un Zane Rēvalde.

Īpašu posmu veltīsim apvienību dalībniekiem, kam interesē Vispasaules fonds, VLJK avīzes sagatavošana (ko izdotu kongresa laikā), vai kas vēlētos piedalīties vispasaules padomes un apvienības izveidošanā.

Vakara programmā paredzētas tipiskas kongresa izdarības: dziedāšana, dejošana līdz rītā gaismai, pusnakts debates; kā arī naktsrotaļa, teātŗa izrādes, dzejas un mūzikas vakars un citas naktsputniem piemērotas izdarības.

Uz kongresu var braukt veselas ģimenes, jo bērnu dārzs darbosies pilnā jaudā. Dalībnieki varēs arī sist zolīti līdz apnikumam, sportot dažādās sacensībās un vispār kārtīgi izpriecāties!

Reģistrējies tagad! To vai darīt, nosūtot $50 (Kan.) iemaksu uz **7. VLJK, Latviešu Centrs, 4 Credit Union Drive, Toronto, Ontario M4A 2N8, Canada.** Ja piesakās līdz 1986. g. 1. martam, dalības maksa būs $270. Ja piesakās pēc 1. marta, dalības maksa būs $300.

Dieva mierā aizgājusi mūsu visu mīļā

Jūlija Leja, dzimusi Penkuls

dzimusi 1902. gada 28. decembrī Aisteres pagastā, Latvijā,
mirusi 1986. gada 6. janvārī Hamiltonā, Kanadā.

Viņu mīļā piemiņā paturēs

vīrs, meita, znots, mazdēli ar ģimenēm un mazmeita ar ģimeni Kanadā un māsa Latvijā

**Mīļā māmiņ, Tavi vārdi
Atmiņā kā pērles mirdz.
Visā dzīvē ies mums līdzi,
Tava mīļā, labā sirds.**

Mūsu nodaļas biedrs

Andrejs Simsons

dzimis 1920. gada 16. aprīlī Neretā,
miris 1985. gada 31. decembrī Toronto.

Par viņu sēro

Kičeneras Vaterlū DV nodaļas vanagi un vanadzes

Mūsu Austrālijas redaktors

Eduards Šmugajs

dzimis 1907. gada 2. decembrī Viļānos,
miris 1986. gada 2. janvārī Austrālijā.

Latvija Amerikā

MONTREALA

● Ar katoļu draudzes eglītes vakaru 4. janvārī Notre Dame baznīcas sarīkojumu telpās beidzās Ziemsvētku sarīkojumu virkne. Draudzes priekšnieka Auzas atklāšanas vārdiem sekoja draudzes pašreizējā garīdznieka Tēva Jāņa svētruna un lūgšana. Jaunajā gadā mēs sagaidām 1985. gada daudzo sarežģījumu un negadījumu (katastrofu un terrora aktu) izbeigšanos.

Draudzes bērnu uzvedumā bija attēlots Svētās nakts skats Pētera Goldes elektroniskās mūzikas pavadījumā. Cik mīļa pavadījumā būtu kāda Ziemsvētku meldija pašu valodā (ne angļu!)! Par to būtu vērts padomāt! Bērni vēl nodziedāja dažas Ziemsvētku dziesmas, kā arī pāris tautasdziesmas. Jauniņā Adriana (Kreipānu mazmeita) imponēja ar savu patīkamo balstiņu. Priecāsimies, ja turpmāko gadu gājumā tā augtu arī augumā. — Akta nobeigumā līdzšinējais draudzes mācītājs prāv. Pekšs atcerējās draudzes darbam ziedotos 32 gadus; klātesošie par to izteica savu atzinību ar aplausiem.

Vakara turpinājumā — līdzatnestie groziņi cienastam un deju prieki (kam nodevās ne tikai jauno veiklās kājas, bet arī viena otra sirma galva) Pētera Goldes elektroniskās mūzikas ritmā.

Darbojās arī izloze.

Daumants Vītols

VAGA's 10.nr.s iznācis

Pieprasait 2 paraugnumurus:

164 Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y6, Canada.

Latviešu Fonds

Latviešu Fonda padome ziņo, ka 1986. darbības gadā latviešu kultūras un audzināšanas nolūkiem fonds paredzējis piešķirt pabalstus vairāku desmittūkstošu dolaru apmērā. 1985. darbības gadā bija piešķirti 44,000 dol.

Latviešu Fonds pieņem izvērtēšanai un atbalsta pasākumus, kas kalpo latviešu tautas vajadzībām: latviskā izglītībā un audzināšanā; mākslā un daiļamatniecībā; zinātnes disciplīnās, kas saistītas ar latviešu zemi un tautu, un citādos kultūrālos pasākumos, kam nozīme un vērtība latviskajā dzīvē. Fonds nepiešķir līdzekļus latviešu politiskā darba atbalstam, latviešu sainnieciskio pasākumu pabalstam vai zinātniskam darbam, kam nav tiešu saistību ar latviešu tautu un zemi. Tāpat fonds nepiešķir līdzekļus stipendijām un ceļa naudām uz konferencēm vai sanāksmēm.

Līdzekļus piešķir Latviešu Fonda dalībnieki, rakstveidā nobalsojot par iesniegtajiem projektiem. Nelielu daļu no līdzekļiem jeb t.s. sēklas naudu piešķir fonda padome.

Pieškīrumi pieprasāmi līdz 1986. gada 15. martam. Tuvāka informācija un projektu pieteikumu veidlapas pieprasāmas **Jurim Cilnim, projektu iesniegumu lietvedim, 19222 Beckford Place, Northridge, California 91324, USA, tel. 818-349-8023.**

Mācītājs Eduards Ķerģis

Trešais bauslis

Tev būs svēto dienu svētīt.
Mums būs Dievu bīties un mīlēt, ka Dieva mācību un Viņa vārdus nepulgojam, bet tos svētus turam, labprāt klausāmies un mācāmies.

Kad Dievs nodeva Mozum desmit baušļu tekstus, tie bija uzrakstīti uz diviem akmens gabaliem — tā saucamām akmens plāksnēm — 2. Moz. 31,18. Uz pirmās plāksnes bija pirmie trīs baušļi (1.—3.). Šo baušļu tekstā bija strikti izteiktas Dieva attiecības ar cilvēkiem. Uz otrās plāksnes bija pārējie septiņi (4.—10.) — par cilvēku attiecībām savā starpā.

Trešais bauslis tātad iederas pirmajā plāknē, norādīdams, ka cilvēkiem Dievs jāpielūdz, jāgodā un Viņam jākalpo. Pāši pamatojumi šim bauslim atrodami 1. Moz. gr. 2,3, bet īpaši 2. Moz. gr. 20, 8—10: ,,Piemini sabata dienu, ka tu to svētī. Sešas dienas tev būs strādāt un padarīt visus savus darbus; bet septītajā dienā ir sabats — tā Kunga, tava Dieva dusēšana, tad tev nebūs nekādu darbu darīt...'' Sabats cita starpā ir ebreju valodas vārds un nozīmē — (dusa) atpūta. Sabats ir mūsu sestdiena, kuru vēl arvienu svin jūdi. No kristīgajām denominācijām sestdienu — sabata dienu — īpaši ievēro un svin tā saucamie sabatisti jeb Septītās dienas adventisti. Pārējās kristīgās baznīcas, sekojot kristiešu tradicijai no pirmā gadu simteņa, svin nedēļas pirmo dienu, tā saukto Kunga dienu. Ar to tiek pieminēta un godināta Kristus augšāmcelšanās no mirušajiem — Lieldienās un Svētā gara nākšana — Vasarssvētkos. Tie tad arī ir kristīgās ticības galvenie pamati: Ap. dar. 20,7 un 1. Kor. 16,2 un vēl Jāņa atkl. 1,10, kur īpaši sacīts: ,,Tā Kunga dienā (svētdienā) es tapu aizrauts garā un dzirdēju aiz manis balsi...''

Trešais bauslis vispirms nosaka, ka kristiešiem svētdienā jāatturas no nedēļas sešu dienu darba un tā vietā jāņem laiks Dieva godināšanai. M. Luters (skat mūsu tekstu!) to visu izsaka:... ,,ka Dieva mācību un Viņa vārdus nepulgojam, bet tos svētus turam, labprāt klausāmies un mācāmies''. Trešā baušļa pildīšanā būtu svētdienā jāatturas no parastā sešu dienu nedēļas darba. Protams, vienam otram nav dzīvē praktiski tas izpildāms ,,maizes darbā'' — profesijas darba laika sadalījumā. Tas saprotams! Te atrodams tādā gadījumā kāds substitūts — aizstājējs. Bet trešā baušļa oriģinālā izpratnē Dievs nosaka, ka cilvēkam pēc sešu dienu darba, svētdiena ir brīva, un tā ir kā Dieva dāvana. Ko īsti šāda brīvā diena nozīmē, to izmana katrs, kam sešas dienas jāpavada: ,,ar sviedriem pelnot savu dienišķo maizi'' — 1. Moz. gr. 3,19 Tālab Dievs apsola brīvu dienu: ,,kad (2. Moz. gr. 20,10) tev nebūs nekādu darbu darīt''. Bet cik nožēlojami ir tie cilvēki, kas šo Dieva dāvanu paši sev ,,aplaupa'' un laika plūsmā robežu starp darba dienu un svināmo dienu nepavisam neievēro. Tā sekas: cilvēks pamazām apgurst miesīgi un garīgi, jo viņš nesaņem atslogojumu un mieru, kas no Dieva paredzēts ar trešā baušļa devumu. Cilvēks, tā sakot, pamazām saļimst sava darba jūgā. Daudzi gan iedomājās, ka no darba brīvais laiks ir viņa paša pilnīgā rīcībā un viņš var to pēc savām iegribām ,,izniekot'', nevis patiesi, tā ignorējot trešā baušļa atgādinājumu: Tev būs svēto dienu svētīt, svētu turēt un tātad to veltīt Dievam — Viņa vārdus klausoties un mācoties, kas ar to mūs mudina svētdienas svētuma ievērošanu un saglabāšanu.

Tagadnē dažādie laikmeta strāvojumi ir piesātināti ar sekularismu, kur visi un visur cenšas mazināt un pat pilnīgi iznīcināt kristīgo tradiciju ietekmi sabiedrībā. Un visa tā rezultātā svētdiena arvien vairāk kļūst tikai par fizisko atpūtu un pārvēršas par izpriecu dienu. Svētdienas ievērošanu trešā baušļa garā tagad daudzi uzskata par novecojušos tradiciju.

Jautāsim tagad: ko tad trešais bauslis īsti pavēl un ko trešais bauslis noliedz? Trešais bauslis pavēl turēt Dieva vārdus svētus, tos labprāt klausīties un mācīties ,,Svētdiena bez Dieva ir kā debesis bez saules un cilvēks bez dvēseles.'' Bet kaut ko ,,svētu turēt'' nozīmē to izņemt no parastās lietošanas un veltīt to Dievam. Praktiski mūsu dzīvē svētdienas svētīšana ir tātad saistīta ar Dieva vārdiem un dievkalpojumu baznīcā. — 1. Tes. 2., 13. Te mācītājs ir kā caurule, caur kuru paša Dieva vārdi plūst uz klausītājiem. Bet diemžēl daudziem tagad ir mazinājusies, pat zudusi katra interese un patika šādā sniegumā uz Dieva vārdiem. Varam aizvien vairāk sastapt cilvēkus, kas neprot vairs cienīgi ievērot ne dievkalpojumus ne Dieva vārdu klausīšanos ar to palīdzību. Bet katra svētdiena bez pasludinātiem vai paša lasītiem Dieva vārdiem nebūs vairs īsta svētdiena. Varam sekot kāda ticīga valstsvīra vārdiem: ,,Ja es svētdienā neesmu baznīcā klausījies Dieva vārdus, tad man saules trūkst visai nedēļai''.

Ir acīm redzama patiesība, cik vāji mēs, tagadnes cilvēki, pārzinām bibeliskos Dieva vārdus. Un nu trešais bauslis arī te atgādina: ,,Tev būs svēto dienu svētīt''. Svētdiena ir dota mūsu garīgai augšanai, ko tad īpaši veicina Dieva vārdu mācīšanās, iepazīstoties ar tiem kā dievnamā dievkalpojumā, tā arī mūsu personīgās dzīves klusajā kambarītī.

Beidzot arī jāatgādina: ko tad trešais bauslis īpaši noliedz? Mūsu apceres tekstā M. Luters pateica: ,,Mums būs Dievu bīties un mīlēt, ka Viņa vārdus nepulgojam...'' Lai to labi saprastu, ir šis ,,pulgošanas'' vārds jāpapildina, jāpaskaidro. Latviešu valodas sinonimu vārdnīcā lasam: pulgot, t.i. — zākāt, ķengāt, gānīt, zaimot, pelt, paļāt, tenkot arī smādēt, brāķēt. Kāds sakkāmvārds pateic: kas tenko un pulgo, tas ko ārda, posta.

Tā trešais bauslis noliedz Dieva mācību un Viņa vārdus pulgot, zākāt, ķengāt, gānit, zaimot... Un tas notiek, ja kāds apzinīgi vai neapzinīgi atstāj Dieva vārdus un mācību neievērotu kā kaut ko lieku vai nevajadzīgu, kas izvairās no baznīcas apmeklēšanas, necieš Svētos sakramentus un citus baznīcas iestādījumus. Dievā mācību un Viņa vārdus pulgo arī tie trešā baušļa ietvaros, kas mēģina savu Dievu meklēt ārpus Jēzus personas, kaut vai savā draudzē un Bībelē. Arī tie ir pulgotāji, kas savu baznīcu vai draudzi neatbalsta vai to bieži dara tikai ar niecīgiem devumiem, kas neatbilst Dieva vārda cieņai un devēja financiālai situācijai.

Trešā baušļa noskaņā mūs katru labi iespēj ievadīt dziesmas vārdi, no kuŗas katrs varam paņemt to, kas viņam šķietas labākais:

Dievs, rādi vaigu neaizklātu, Un žēlodams mums paliec klātu,
Lai sirds, svinot svēto dienu, Zemes lietas aizmirst spētu.
Zemes nastas aizmirsdami, Grēka tekas atstādami.
Sirds lai brīva tiek un klusa, Kā šīs dienas svētā dusa.

No vecās dz. gr. 252 1. un 2.

KANADAS ZIŅAS

LONDONA

● DV Londonas nodaļas vanadžu kopas gadskārtējais eglītes vakars notika 14. decembrī Mirdzas Dambenieces mājā. Sanāksme pulcināja kuplu biedru skaitu ar piederīgiem. Vakaru ievadīja Ziemsvētku svecīšu gaismā vanadžu kopas vadītāja Marta Brikmane. Svētbrīdi vadīja L. Cauka. Dega svētku eglīte un skanēja kopīgas svētku dziesmas. G. Bite veica vecīša pienākumus.

Vanadžu kopas vadītāja M. Brikmane ar ziediem sveica nodaļas biedrus, kas dzimuši decembŗa mēnesī.

Par siltām vakariņām un svētku galda rotājumu bija rūpējusies mājasmāte ar palīdzēm.

● Jaungada sagaidīšanas vakars Education centrā bija apmeklēts labāk nekā gaidīts. Vanadžu saime jutās gandarīta par publikas atsaucību pirmajā kopīgi rīkotajā Jaungada sagaidīšanā.

Par zāles dekorējumu un siltām latviskām vakariņām bija rūpējusies vanadžu vad. Marta Brikmane ar palīdzēm. Galda lūgšanu teica R. Epners.

Par jautrību rūpējās E. Tiltiņš no Toronto ar paša rakstītu humoresku asprātīgā skatījumā. Publika bija atsaucīga.

Vakaru vadīja DVKV priekšsēdis G. Brikmanis un gadu mijā klātesošos sveica, novēlot panākumiem bagātu un Dieva svētības pilnu nākošo gadu. Kopējas cerības dzimtenes brīvībai. **Dz. S.**

MONTREALA

● Sabiedriskā Centrā ap 140 latviešu pulcējās, lai uzņemtu 1986. gadu, kas tieši pl. 24 uzskrēja skatuvē jaunas meitenes personificējumā, rokā nesot gaŗu kārti ar sprakšķējošu brīnumsvecīti galā. Pirms tam noskrandis vecais gads atvadījās no visiem un nevis necili nozuda skatuves aizkulisēs, bet gan skrandainā cēlumā aizstaigāja līdz zāles izejas durvīm, aiznesot līdz izcilus notikumus un arī sarežģītas problēmas 1985. gadā. Maz, varbūt pat nemaz, domās iespraucās jautājumi par 1986. gada somā līdzņemtiem notikumiem. Visi priecājās par Jaunā gada ienākšanu mūsu dzīvē, apsveica to ar dzirkstoša vīna malkiem, kā arī mielojoties ar Gailis kundzes un viņas palīdžu gatavotiem kulinārās mākslas retumiem. Visu laiku darbojās bārs, un mazāks apmeklētāju skaits bija ļoti pa prātam deju cienītājiem. Tiem bija ērtāk! Tradicionālā izlozē balvas ieguva laimētāji. Vakaru vadīja Jānis Biļinskis.

● Mazākas grupas Jauno gadu sagaidīja arī Tērvetē un Katskiļos.

● Sabiedriskā Centra telpas, kā to pastāstīja Centra priekšnieks Jānis Tērauds, labprāt izlietā arī citas etniskās grupas. Tieši Jaunā gada dienā pulcējās italieši savās svinībās. Agrāk telpas izlietājuši igauņi, lietuvji un vācieši. Savām reliģiskā kulta sanāksmēm telpas izlietā Jehovah Witnesses. **Daumants Vītols.**

Jāni Edgaru Reinholda d.

Karitonu,

meklē māsa Maija Šmite

Rīgā, Lomonosova ielā 12-22.

BAZNĪCU ZIŅAS

SV. JĀŅA DRAUDZE

Draudzes kanceleja atvērta otrdienās, trešdienās un ceturtdienās no pl. 10 līdz 17, tālr. 921-3327, 200 Balmoral Ave. Mācītāja F.T. Kristberga runas stundas otrdienās no pl. 10—13, trešdienās no pl. 18—21, ceturtdienās no pl. 10—13. Māc. F.T. Kristberga adrese: 12 Worthington Cresc., Toronto, Ont. M6S 3P6, tālr. mājā 769-6950.

19. janvārī pl. 11 dievkalpojums.

26. janvārī pl. 11 dievkalpojums ar spredīķi bērniem.

SV. ANDREJA DRAUDZE

Māc. J. Cālītis, Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jārvis St. krustojumā, Toronto, Ont. Tālr. mājā 482-8403, 8 Rolland Rd., Toronto, Ont. M4G 1V5. Māc. J. Cālīša runas stundu laiks kancelejā: trešdienās un ceturtdienās no pl. 10—12 un no 18—19. Citā laikā, iepriekš sazinoties.

19. janvārī pl. 15 dievkalpojums Bībeles 300. gada svētkiem. Pēc dievk. draudzes pēcpusdiena ar J. Krēsliņa sen. referātu.

26. janvārī pl. 11 dievkalpojums.

AUSTRUMU DRAUDZE

Māc. A. Celms: 47 Lord Roberts Drive, Scarborough, Ont. M1K 3W1, tālrunis 267-3507. Toronto Austrumu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnabas baznīcā 361 Danforth Ave.

19. janvārī pl. 13 dievkalpojums.
Māc. A. Briedis
26. janvārī pl. 13 dievkalpojums.

KATOĻU DRAUDZE

Prāvests Dr. B. Kokins, 33 Christie Str., Toronto, Ontario, M6G 3B1. Dievkalpojumi notiek katra mēneša otrā svētdienā pl. 13.00 Lietuviešu baznīcā, 1021 College St., Toronto.

BAPTISTU DRAUDZE

Māc. J. Šmits, 30 McDairmid Rd., Scarborough, Ont. M1S 1Z6, tālr. 299-3780. Toronto latviešu baptistu draudzes sanāksmes Walmer Rd. baptistu dr. dievnamā.

Dievkalpojumi notiek katru svētdienu pl. 16.

Gaismas telefons ticības stiprināšanai 635-8582 darbojas nepārtraukti 24 stundas dienā. Vēsts latviešu valodā tiek ieskaņota divreiz nedēļā.

Bībeles studijas—lūgšanu sanāksmes katru trešdienu pl. 19.30.

BRAMPTONAS DRAUDZE

Bramptonas latviešu ev. lut. draudzes dievkalpojumi notiek Grace United Church dievnamā: 156 Main Street, North Brampton, Ont. Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto, Ont. M4B 3C6, tālr. 757-2739.

26. janvārī pl. 13.30 dievkalpojums Grace United baznīcā.

HAMILTONAS DRAUDZE

Hamiltonas latviešu ev. lut. Kristus draudze — 18 Victoria Ave. South. Māc. K. Kuškēvics, 55 East 44th St., Hamilton, Ont. L8T 3G6, tālrunis 385-9838. Māc. K. Kuškēvica runas stundas baznīcas telpās ceturtdienās no pl. 19—21. Tālr. 527-5810. Ieeja birojā no baznīcas aizmugures.

19. janvārī pl. 10 dievkalpojums angļu valodā kopā ar igauņu draudzi; pl. 11 dievkalpojums latviešu valodā.

26. janvārī pl. 16 draudzes dievkalpojums; pl. 17.30 draudzes gada sapulce.

MONTREALAS LATVIEŠU TRĪSVIENĪBAS EV. LUT. DRAUDZE

Dievkalpojumi notiek Jāņa (igauņu) ev. lut. baznīcā 4345 Marcil Ave. Draudzes nams, kancelejā un mācītāja A. Voitkus dzīvoklis 3438 Peel dale Ave, Montreal, Que. H4B 2G6, tālr. 489-3224, vasarā arī 1-264-5816. Draudzes mācītājs sastopams katrā laikā, bet ieteicams iepriekš sazināties pa tālruni.

TRĪSVIENĪBAS EV. LUT. DRAUDZE Dievkalpojumi — ja nav citādi norādīts, notiek baznīcā, 4345 Marcil Ave.

OTAVAS DRAUDZE

Māc. E. Lange, 364 Pleasant Park Rd., tel. 733-3906. Otavas latviešu ev. lut. draudze 83 Main ielā (ne vairs Sv. Pēteŗa baznīcā).

LATVIEŠU MISIJAS RADIO RAIDĪJUMS
„BRĪTIŅŠ AR DIEVU"
nepārtraukti
30 gadu gājumā
katru svētdienas rītu no
pl. 9 — 9.30
Vilnis 1270 AM
no Niagaras WHLD raidītāja
Vadītājs A. Laksmanis
106 Dorset Rd., Scarboro,
Ont., tālr. 261-4218
Latviešu misijas

KLAUSAITIES GARĪGOS RAIDĪJUMUS

Global TV 6. un 22. stac.
100 Huntley St., Toronto,
no pirmd. — piektd. pl. 9.30 no rīta, sestd. pl. 10 no rīta. Bufalo TV stac. 29, 700 Club, ik dienu pl. 11.30 no rīta un pl. 9.30 vakarā
Radio FM CBN 107.1
24 stundas. Tel. 889-3126

Daugavas Vanagu nams
PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI
SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM — $5.00

125 Broadview Ave.
Tel. 465-5225
Svētdienās iepriekš sazināties pa tel. 465-5225.

Daugavas Vanagu klubs
ATVĒRTS BIEDRIEM UN VIESIEM
Pirmdienās no pl. 14.00 līdz 22.00.
Otrdienās no pl. 14.00 līdz 22.00.
Trešdienās no pl. 14.00 līdz 22.00.
Ceturtdienās no pl. 14.00 līdz 23.00.
Piektdienās no pl. 12.00 līdz 24.00.
Sestdienās no pl. 14.00 līdz 20.00.

VALUDE
JEWELLERY LTD.
Zeltkaļi
ALDONA KORMS un
TĀLIS KIVLENIEKS B.Sc. G.J.
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ — Tālr. (416) 595-1125
College Park, 444 Yonge St., Toronto, Ont. M5B 2H4

Fotografisks uzņēmums ar atzītu kvalitāti.
(416) 863-1166
BENJAMIN FILM LABORATORIES LTD.
287 Richmond St. E., Tor., Ont. M5A 1P2
We believe every picture counts

Lielākais latviešu veikals Toronto
BROADVIEW DELICATESSEN
141 Danforth Ave, tel. (416) 465-9905
Piedāvā: • lielā izvēlē eiropiešu gaumē gatavotus gaļas izstrādājumus,
• žāvētus tītarus, zivis,
• pašu ceptu rupjmaizi, pīrāgus, ķimeņmaizītes, smalkmaizītes, jubileju kliņģerus u.c. gardumus.
• klāj viesību galdus.
Īpašnieki Ausma un Jānis Miķelsoni

OPTICAL STUDIO
F. Schmid, Optician
VĀCU OPTIĶIS —
Speciālizējies kontaktlenžu nozar
Lielā izvēlē eiropiešu aceņu rāmji.
1586 Bloor St. W., Toronto.
Tel. 535-6252.

LATVIEŠU PUĶU VEIKALS
487-0491
PIEGĀDE LIELTORONTO ROBEŽĀS
Crest Florists
567 Mt. Pleasant Rd.,
Toronto, Ont. M4S 2M5
Pinu, pinu ziedu viju
Pīpenes un smilgas miju
Mētru sauju, rožu sauju...
MAIJA ASARIS

Vecākais latviešu puķu veikals
Venus
ZIEDI KATRAM GADĪJUMAM
Pasūtinājumus pieņem arī no ārzemēm un uz ārzemēm.
231 RONCESVALLES AVE., TORONTO 3, ONTARIO.
Tel. darbā 534-4645, pēc darba 533-4037.
A. PUTNIŅŠ

R. S. KANE Ltd.
APBEDĪŠANAS BIROJS
6150 Yonge Street
(Goulding Ave stūrī, dienvidos no Steeles)
Willowdale, Ont.
221 — 1159

DOWNTOWN WOOLS, ARTS & CRAFTS
Īpašn. Elza Avots
137 Yonge St. — Shopping Mall,
(Ieeja arī no 74 Victoria St. Arcade Bldg.)
Liela izvēlē dažādu rokdarbu materiāli.
Padomi rokdarbu jautājumos.
Tel.: 368-5011

Alcan Building Products Authorized Dealer
Māju īpašnieki!
ietaupait ar ALCAN SIDING
Sazinaities ar uzņēmuma īpašnieku — bez starpniekiem gatavo un ierīko
Thermo Windows
• LIETUS NOVADA CAURULES
• LOGUS
• DURVIS
• MARKĪZES (Awnings)
• JUMTA PĀRKARES
CENTURY ALUMINUM INSTALLERS
Īpašnieks Artūrs Mūrs
2229 Dundas St. W., Toronto, M6R 1X6
534-2864

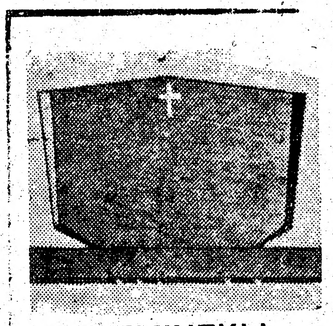
PIEMINEKĻI
487-2137, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un eiropiešu mets
Igauņu uzņēmums
YONGE MEMORIAL LTD.
2044 Yonge St., Toronto
M4S 1Z9
Starp Eglinton un Davisville

Ingrida A. Matckars
B.A., M.A., L.L.B.
ADVOKĀTE pie
DYSON & KACABA Barristers & Solicitors
100 Richmond Str. W., Suite 400, Toronto, Ont. M5H 3K6
Tel. (416) 361-1777

Latviešu nams Toronto
IZĪRĒ LABI VĒSINĀTAS TELPAS
SARĪKOJUMIEM UN VIESĪBĀM
Pēc vēlēšanās nama dāmu komiteja rīko
GODĪBU GALDUS
491 College Street, Toronto, Ont. M6G 1A5
Tel. 922-2931

Ātri, glīti un lēti
iespiežam
dažādus ielūgumus
Tel. 466-1514

LATVIJA AMERIKĀ
Atjaunojiet abonementu un dāviniet to saviem draugiem, lai nodrošinātu informāciju par notikumiem pasaulē.
Lūdzu sūtiet LATVIJU AMERIKĀ uz
☐ vienu gadu — Kanadā $46.00, ASV $46.00
☐ 6 mēnešiem " $24.00, " $24.00
☐ 3 mēnešiem " $14.00, " $14.00
Mr., Mrs., Miss .....
Adrese .....
Jauns abonents pagarinājums
Čeki rakstāmi uz Latvija Amerikā vārda un sūtāmi 125 Broadview Ave, Toronto, Ont. M4M 2E9.

Anšlavs Eglītis

„Marija Šapdelēna"

(Marie Chapdelaine)

Šis ir trešais kanadiešu mēģinājums filmēt „klasisko" Luija Emona (Hēmon) (1880.—1913) romānu par franču pionieriem Kanadas Kvebekas provincē. Emons dzimis Francijā. Pēc īsas literāras darbības Anglijā 1911. gadā emigrējis uz Kvebeku, kur , strādādams fizisku darbu līdumnieku ciemā, Penboka apkaimē, sarakstījis minēto romānu un gājis bojā kādā dzelzceļa katastrofā. Romānu publicēja tikai trīs gadus pēc viņa nāves (1916. g.), bet tas tūdaļ ieguva neparastu popularitāti, sevišķi Francijā, izraisīdams lieku interesi par Kvebekas francūžiem. Romānu tulkoja daudzās valodās. Agrīnajos 20. gados tas parādījās arī Latvijas brīvvalstī Marijas Eglītes tulkojumā.

Romāns attēlo līdumnieku grūto dzīvi tās skarbumā — bargās ziemas ar briesmīgiem sniegputeņiem, neizbrienamas pavasaŗa dubļu jūras, īsās vasaras ar nebeidzamiem odu un knišļu mākoniem. Uz šī fona, varētu teikt, ar blaumanisku reālismu notēlotas ļaužu vienkāršās, bet spēcīgās kaislības. Šapdelēns ir apsēsts līdumnieks. Tikko ieplēsis jaunu mājvietu un uzcēlis nepieciešamās ēkas, viņš šo īpašumu pārdod, lai no jauna dotos mežā ieplēst jaunu līdumu. Viņa sieva ilgojas pēc mierīgas, civilizētākas dzīves, bet uzticīgi seko vīram un bargajos apstākļos aiziet bojā. Ziemās vīrieši darbojas par zvēru medniekiem vai arī strādā meža darbus lielās, tālīnās nometnēs un pavasaŗa palos pludina izcirstos kokus uz pilsētu kokzāģētavām.

Šinī robustajā vidē, mazliet pilsētas dzīvi pārbaudījusi, atgriežas 23 gadus veca pievilcīga meitene Marija Šapdelēna, un viņai tūdaļ rodas precinieki: darbīgais, bet pelēcīgi necilais kaimiņš zemkopis sola viņai pārtikušas zemnieces dzīvi; atbraucējs no Bostonas viļina ar pilsētas dzīvi, kīnoteātŗiem un automobiļiem, bet tad būtu jāsarauj saites ar ģimeni un jāpāriet dzīvot samaitātajās, bezdievīgajās Savienotajās Valstīs. Trešais Marijas tīkotājs — jauns dēkainis mežinieks, mednieks, dzērājs, indiāņu meiteņu trenkātājs, Fransuā Paradisī, kas nokaitinājis pat ciema mācītāju, nebēdīgi apgalvodams, ka velna nav. Meitene, saprotams, iemīlas Fransuā un, līdzīgi Kristīnei Blaumaņa Ugunī, viņai jāizšķiŗas starp krietno Akmentiņu un trakuli Edgaru. Fransuā solās laboties un aiziet ziemas darbos, bet Marija savukārt apsolās viņu gaidīt.

Par nelaimi ziemas vidū Fransuā sagrābj tik trakas ilgas pēc līgavas, ka viņš nolemj to apciemot. Ceļā viņu pārsteidz sniegputenis. Neklausīdamies brīdinājumos, ticēdams saviem spēkiem un laimei, dūšīgais mežinieks dodas ceļā un — cietsirdīgais rakstnieks, sekodams to laiku tieksmei lasītājus raudināt, liek viņam mežā apmaldīties un tieši Ziemsvētku vakarā — nosalt. Var iedomāties Marijas bēdas! Tikai pēc ilgāka laika viņa kaut cik nomierinās un apsolās precēt krietno, necilo kaimiņu. Kanadas Blaumanis tātad izprecina Kristīni Akmentiņam.

Kanadas līdumnieku iekārtas, darba rīki, tērpi u.c. atdarināti ar lielāko rūpību un laikmeta izpratni. Visumā Kanadas pioniešu dzīves apstākļi neko daudz neatšķiŗas no Latvijas jaunsaimnieku gaitām pēc agrārreformas. Vienīgi zemi Kanadas valdība viņiem piešķiŗ daudz izšķērdīgāk. Par katru turētu cūku līdumnieks saņem akru zemes, par govi vai zirgu vēl krietni vairāk. Krāšņas ir Kanadas neskartās dabas un arī plašo līdumu ainavas. Tāpat ezeru plašumi, pie kam svarīgākie satiksmes ceļi ir — ūdeņi. Iespaidīgas arī mežinieku nometnes, pludināmo koku varenās straumes un sastrēgumi, kā arī neizbrienamās pavasaŗa dubļu skrīnēs pārvērstie ceļi, māju pagalmi, ciema ielas, pat laukums baznīcas priekšā. Var tikai nožēlot, ka filma nav fotografēta platekrānam, kas izvērstu ainavas vēl vērienīgākas.

Karola Lorē (Laure), kas redzēta jau dažā franču pusaudžu filmā, jauki notēlo biklo, sevī vērsto, allaž darbīgo Mariju, kas pēc mātes nāves uzņemas visas rūpes par brāļiem un māsām. Arī Fransua Paradisī, kuŗa vārds jau pats par sevi norāda uz iespējamo mīlestības laimi, tēlo vairākkārt redzēts aktieris Niks Mankuso (Mancuso) sniegdams vitāla, pašapzinīga spēka vīra tēlu. Saskaņā ar laikmetu, kad par „seksuālajām revolūcijām" neviens pat nesapņoja, iecienītais Kanadas režisors Džils Karle (Carle) romantiskās situācijas tēlo pasvītroti atturīgi, ar tikko nojaušamiem norādījumiem un izteiksmes niansēm. Nav neviena apkampiena vai skūpsta. Samērā plaša loma ir ciema mācītājam (Claude Rich), kuŗa labi domātie padomi ne vienmēr der viņa draudzes locekļiem un dažkārt tikai lieki sarežģī viņu dzīves. Nepārliecina vienīgi neatlaidīgais līdumnieks, Šapdelēns, — izskatīdamies pārāk pilsētniecisks, allaž gludi skūts un uzposies. — Daudzo skatīto pārspīlēto dēku un noziegumu filmu vidū Marija Šapdelēna valdzina ar mierīgo, ticamo, nemākslotō sadzīves tēlojumu un neapšaubāmi lielā mierā pārspēj visus līdzšinējos šī paša romāna filmējumus.

Franču liceja ēka 1979.g.

Aicinājums...

(Turpinājums no 6. l.p.)

Šilde (Latvijas vēsture 1914—1940. — 442. lp.) Lai atmiņas par šo izcilo mācību iestādi un tās dziļo ietekmi uz tā laika jaunatni neizdzistu un nepazustu, Franču liceja absolventu biedrības valde sirsnīgi aicina visus tos Liceja skolotājus un audzēkņus, kas vēl nebūtu ziņas par sevi vai saviem skolas biedriem iesūtījuši, to darīt nekavējoties. Tāpat gaidītas ir atmiņas par skolas laiku — arī nebēdīgās, — par skolotājiem, skolēnu pašdarbību, ekskursijām un visu citu, kas saistās ar skolas laika priekiem un bēdām. 1986. gadā no Franču liceja dibināšanas paies jau sešdesmit piektais gads.

Otro latviešu dziesmu dienu laikā 1984.g. vasarā Minsterē sanāca kopā atkal neliels licejnieku pulciņš un atzina, ka būtu patiesi jauki 1986. gadā turēt rokā grāmatu ar seno dienu atmiņām. Padomājiet par to, Liceja skolas biedri, un atsūtait savas atmiņas par priecīgām un bēdīgām dienām skolas gaitās!

Ziņas lūdzam iesūtīt: Franču liceja absolventu biedrības priekšsēdim un paredzētā izdevuma galv. redaktoram J. Leimanim. Adrese: Färnebogatan 29, 123 42 FARSTA, Sverige. Redakcijas kollēģijas locekļiem: Austrai Liepiņai: 34, Kingsmead Road, London, SW2 3JD, England; Emīlam Dēliņam — Box 23, P.O. Kew, Vic. 3101 Australia; Mirdzai Gruzītei — 257 Ellis Avenue, Toronto, Ont. M6S 2X4, Canada; Bruno Šmitam — RT 1 Box 355, Kent OT 06757, U.S.A. Erika Carter: Ranzho Bahia, 1746 Orchard Drive, Santa Ana Hgts, California 92707, U.S.A.

Franču liceja absolventu biedrības valde

Edgars Pētersons

Zīmīgi krikumi

Ja sākusi apnikt automātiskā kasieŗa mašīna (automatic teller machine), kas vienaldzīgi „aprij" jūsu bankas konta identifikācijas kartīti, priecājieties par jaunām ērtībām gandrīz visu jūsu financiālo transakciju kārtošanai ar mājas datora (home computer) palīdzību.

Kaut arī interesentus pērngadu ar jauno sistēmu iepazīstināja — Bank of Amerika, Chase Manhatan, Chemical, Citibank, Continental Illinois, Manufacturers Hanover, Shawmut Bank of Boston un vēl citas divdesmit bankas, jaunājumam pagaidām nav pārāk lielas piekrišanas (apm. 60.000 konti), bet vairākas bankas nav vēlējušās mest plinti krūmos, piesolīdamas vēl papildus ērtības, prēmijas un atlaides.

Visumā financiālu darījumu kārtošana mājas apstākļos aptveŗ — „pavēļu" došanu bankai, lai samaksātu lēses ar vajadzīgo fondu elektronisku pārskaitīšanu no jūsu konta uz, piemēram, elektrības pakalpojumu firmu, kredita kartīšu izsniedzēja iestādījumu, hipotēkāro aizdevumu piešķīrēju un citiem kreditoriem (kuŗu vārdi un kodi atrodami bankas jums piesūtītā sarakstā).

Procedūra ir vienkārša: jūs „ierakstāt" datorā cik un kam izdarāmi maksājumi, pēc tam nospiežat brīnummašīnas pogu, un transakcija zibenīgā kārtā ir beigusies. Līdzīgā veidā diennakts periodā izdarāmi pārskaitījumi no jūsu konta citā jūsu rēķinā. Tā kā parasti jūsu mājas datoram ir iespējams bez maksas „runāt" ar bankas datoru, pieminētie pakalpojumi ir ērti pieejami arī ļaudīm, kas dzīvo patālu no finančiem centriem.

Bez tam jebkuŗā brīdī jūs varat instruēt jūsu bankas konta pārskata atainojumu datora lodziņā. Tā ļoti parocīgi ir noskaidrojams: cik naudas pašreiz ir jūsu kontā, pēdējā laikā izdarītās transakcijas, kā arī čeki, ko esat izrakstījuši tradicionālā „vīzē."

Visumā šādas banku sistēmas arī pieņem rēgulāru pārskaitījumu izdarīšanas instrukcijas un elektroniskās „mājas bankošanas" pakalpojumi nav dārgi, parasti no 5 līdz 12 dolariem mēnesī.

*

Jāsecina, ka pēdējā laikā amerikāņiem ir apskaužami veselīgi zobi, kas tomēr nepalīdz atrisināt kādu gauži biedīgu problēmu. Mediķiem un meklējamo personu detektīviem, kas vienmēr ir izmantojuši dentālo informāciju līķu un bezsamaņā nonākušo identitātes noteikšanai, radušās grūtības, tas ir — ļoti grūti salīdzināt vienu muti ar otru.

Līdz ar to zobārsti sāk pacientu mutēs „deponēt" mazas „pazīšanas" zīmītes, un Jaunās pasaules zobārstu apvienība ir uzsākusi attiecīgās informācijas ietilpināšanu Vispārējā zobu identifikācijas reģistrī. Vairākas amerikāņu firmas jau piedāvā mazus diskus, ko var parocīgi pielīmēt pie dzerokļa. Tādos diskos iespējams sakopot pārsteidoši daudz mikrofotografiskās informācijas, ko var pielīdzināt saīsinātai pacienta veselības vēsturei.

SAVIENOTĀS VALSTIS

ŅUJORKA

● Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzes Salas dāmu komiteja rīkoja 31. decembrī Salas baznīcas telpās novada darbiniekiem veltītu Jaungada sagaidīšanu. Bija ieradušies ap 50 dalībnieku. Svētvārdus teica māc. L. Saliņš. Priekšnesumu daļā N. Kalniņš lasīja divus laikmetīgus, ar humoru un satiru bagātus dzejojumus. Ar deklamācijām piedalījās L. Tomase un Anna Rumaka. Viesus pacienāja ar boli, bet Jauno gadu sagaidīja pie pašu sanestiem ēdieniem. Zenta Vanaga bija atbildīga par laimes liešanu. Sarīkojumā bija ieradusies māksliniece Rasma Lielmane, kas bija apmetusies U. Klausa ģimenē. Šāds sarīkojums Salas novadā notiek otru gadu.

● Jaungada sagaidīšanā Daugavas Vanagu namā 31. decembrī bija ieradušies 33 viesi, bet kopā ar saimniecēm un rīkotājiem ap 50 cilvēku. Par priekšnesumiem rūpējās apvienības priekšnieks A. Braunfelds, laimes liešanu organizēja Valdis Upmalis. Augšējā zālē bija klāti vakariņu galdi, apakšējā bija bārs, dejoja abās zālēs.

● Zelma Gudrīte mirusi 28. decembrī Bruklinā 95 gadu vecumā, apglabāta 2. janvārī. Viņa bija kantoriste un grāmatvede, Rīgā strādāja Latexim bankā, Ņujorkā atrada darbu American Express uzņēmumā. Bija čakla darbiniece Ņujorkas draudzes iekšpilsētas dāmu komitejā. Vk

ČIKAGA

● Čikagas latviešu ev. lut. Sv. Jāņa, Sv. Pāvila un katoļu Aglonas Dievmātes draudžu jauniešu rīkotais Ziemsvētku ieskaņas koncerts bija labi apmeklēts. Iepriecināja koncerta ievadījums: Sarmas Priedulājas — klavieru un Māras Vanags — ērģeļu spēlētā Klusa nakts svēta nakts un draudzes dziedātais korālis ,,Tu mazā klusā Betlēme''. Pēc tam dziedāja — duets Es skaistu rozīt zinu Astrīda Nīkure — sop. un Andrejs Nīkurs — ten. Ziemsvētku dziesmas spēlēja — vijolnieces, Laura Kulāne un Kristine Priede. Turpinājumā Ziemas svētku dziesmas dziedāja Ieskaņas kvartets, Māra Mozga-Ruskule — sopr, Astrīde Nīkure — alts, Andrejs Nīkurs — ten., Jānis Ruskulis — bass. Bija arī solo priekšnesumi. Dziedāja M. Mozga-Ruskule, sopr.

Māc. A. Liepkalns pateicās jauniešiem par skaistajām dziesmām un mūzikāliem priekšnesumiem. Sekoja vēl divas Ieskaņas ansambļa diedātās dziesmas. Jauko koncertu nobeidza ar mūžam skaisto un skanīgo dziesmu Klusa nakts, svēta nakts. Pēc koncerta, jauniešu aicināti, koncerta dalībnieki pakavējās pie jauniešu un labvēļu sarūpētā kafijas galda.

Jauniešu Ziemassvētku ieskaņas koncertā piedalījās: Dona Freidenfelde, Lauris Freidenfelds, Roberts Gaiķis, Anita Grīnvalde, Astra Indāne, Pranas Jurkus, Ināra Kirsone, Marks Kirsons, Andrejs Nīkurs, Astrīda Nīkure, Lidija Nīkure, Elmārs Petrītis, Valda Petrīte, Kristīne Priede, Rasma Priede, Sarma Priedulāja, Jānis Ruskulis, Māra Mozga-Ruskule, Kārlis Vanags, Silvija Velkme, Vija Velkme, Ārijs Vilemsons, Karīna Vilemsone, Romāna Vilemsone. A.Z.

GRAND RAPIDI

● 27. decembrī savā dzīves vietā pēkšņi miris 78. g.v. Roberts Zalāns, dzimis Krustpilī. Beidzis Jelgavas centrālo skolotāju institūtu un pēc obligātā kaŗa dienesta Latvijas armijā ieguvis virsnieka vietnieka dienesta pakāpi. Strādājis par skolotāju Baldonē un Rīgā Dārziņa pamatskolā, būdams aktīvs arī sabiedriskos un kulturālos pasākumos. Piederējis pie Aizsargu organizācijas. Svešniecības gaitās Vācijā strādājis nometņu skolās. Grand Rapidos bijis nodarbināts mēbeļu rūpniecībā, bijis Vienības draudzes padomē un pensionāru biedrībā. Atbalstījis nacionāli kulturālos pasākumus, jo sevišķi Gaŗezeru. Ļoti interesējās par politiskiem notikumiem pasaulē, daudz lasīja un bija viens no retajiem, kas spēja labi orientēties pat vissarežģītākos politiskos notikumos. Viņam veltīts piemiņas dievkalpojums notika Egebīnes-Gerst apbedīšanas namā 31. dec. un to vadīja māc. J. Mednis. Guldīts zemes klēpī Vūdlavna kapsētā blakus dēlam. Atvadu vārdus teica un ziedus nolika no draudzes J. Mednis, pensionāru biedrības J. Šoks un no draugiem A. Ozols. Sēro piederīgie un draugi kā dzimtenē, tā svešumā. Latviešu biedrības namā bija rīkots bēŗu azaids.

● Ziemsvētku eglītes sarīkojums pensionāriem bija noorganizēts 30. decembrī Latviešu biedrības namā. To ar uzrunu atklāja Aina Tālberga, dziedāja Ziemsvētku dziesmas. Labi pārdomātu un piemērotu spredikī teica māc. H. Lapiņš, pieminot arī nule mūžībā aizgājušos pensionārus — Robertu Zalānu un Irmu Dauneri. Dzejas lasīja Lūcija Ērinģa un Pēteris Mozulis, bet īstu svētku noskaņu ar saviem dzejoļu skandējumiem uzbūra Dr. Līgas Gonzalez mazie bērni. Godināja šī mēneša jubilārus. Par svētku mielastu, cepumiem un kafiju bija gādājušas arvien čaklās saimnieces, paēdinot pāri par 70 apmeklētāju, ieskaitot dažus ciemiņus. Nākošais kārtējais saiets 26. janvārī turpat latviešu biedrības namā parastā laikā — pl. 12, atceroties arī Draudzīgo aicinājumu.

Milvoku DV apvienības 34 gadu darbības atcerē 7. dec. dziedāja Brusubārža ansamblis. No kr. R. Brusubārdis, V. Foldi, D. Vecīte, I. Kalnīte, I. Kitta, Ē. Kākulis, A. Kākulis, E. Brusubārdis III. Foto V. Jaunkalnietis.

Pensionaru namu Čikagā

Čikagas ev. lut. Ciānas draudzei un Kr. Barona skolai radusies iespēja iepirkt īpašumā līdz šim nomātās ēkas kopā ar 3.89 akru zemes gabalu.

Kopš 1977. gada februāŗa Ciānas draudze un Kr. Barona skola kopēji lietoja un apsaimniekoja divas valsts Valtera Reda slimnīcai piederošās ēkas. Sākotnējos 2 gadu īres līgumus vairākkārt atjaunoja un vēlāk aizstāja ar 5 gadīgiem līgumiem. Nekad tomēr nebija drošība, ka līgumu atjaunos. Valstij sākot pārdot nevajadzīgas zemes platības, radās arī bažas, ka nomātais īpašums varētu nākt izsolē.

1984. gada rudenī draudze un skola stājās sakaros ar valsts vietnieku nama pārstāvi Peniju Pullenu, kuŗa radīja iespēju pievienot kādam lielākam likumprojektam mums labvēlīgo zemes pirkšanas klauzulu.

Īpašums ir pērkams par tirgus cenu, ko valsts ir novērtējusi uz $666,650. Ņemot vērā, ka viena no ēkām varbūt būs jānojauc un ka būs vajadzīgi arī citi uzlabojumi, pastāv iespēja, ka pirkšanas cenu pazemina. Nepieciešama būs arī jaunas apkures iebūve un citi lielāki remonti.

Bez pašreiz draudzei uzkrātiem 250,000 dol. vēl būs vajadzīgi vismaz 500,000 dol. ,,jaunas'' naudas, kas prasīs intensīvu ziedojumu akciju visas Čikagas latviešu sabiedrības mērogā. Bez plašāka sabiedrības atbalsta skolas lietotās telpas būs ļoti jāsašaurina.

Ciānas draudzes padome nolēma, sadarbībā ar skolu un citām ieinteresētām organizācijām, īpašumu pirkt. Šim nolūkam 1986. g. 26. janvārī plkst. 13:00 sasauks ārkārtas draudzes sapulci.

Kā vienu no nākotnes plāniem padome nopietni apsvēra iespēju celt pensionāriem dzīvokļu namu. Jau tagad lielāks skaits latviešu mīt pilsētas un valsts celtos pensionāru dzīvokļos, kuŗu novietojums ne vienmēr ir labā rajonā un nav izdevīgs satiksmei ar latviešu baznīcām vai latviešu namu.

Īpašuma pirkšanas komitejā padome apstiprināja R. Griķi, prāv. V. Vārsbergu, I. Ezeriņu, J. Kalniņu un J. Pūliņu, bet Kr. Barona skola U. Pūliņu, J. Veitmani un J. Vilciņu.

A.P.

SKATE LATVIJAS KAŖAVĪRS BOSTONĀ

Latviešu Virsnieku Apvienības ASV piemiņlietu krātuves skati bija izkārtojuši Daugavas (8.) skautu un Sauleskalna (7.) gaidu vienība, veltījot to Lāčplēša kaŗa ordeņa kavalieŗu un visu latviešu kaŗavīru piemiņai. Skati atklāja skautu vadītājs Aivars Oga Trimdas draudzes sarīkojumu zālē.

Krātuves iekārtotājs Ēriks Priedītis paskaidroja, ka sākotnēji bijusi doma saglabāt Latvijas armijas pulku nozīmes, bet darbs iesniedzies plašākā mērogā un tagad aptveŗ militāras piemiņlietas par laiku no Strēlnieku pulku dibināšanās līdz 2. Pasaules kaŗam, to ieskaitot. Tas skatei piešķiŗ vēsturisku seju; skatītājs iepazīstinās ar Latvijas militāro spēku iedalījumu, ieroču šķirām, kaŗavīru un virsnieku formas tērpiem (10), bagātīgo ordeņu, medaļu un nozīmju klāstu.

Īpaša uzmanība veltīta LKO I un II šķiras kavalieŗu foto attēliem un ordeņa diplomam, kā arī Latvijas armijas ģeneŗāļu un Kaŗa skolas daudzo izlaidumu fotografījām.

Varoņu piemiņai Latvijas neatkarības laikā cēla piemineklus visos Latvijas novados; to daudzie attēli redzami šai skatē. Ar smeldzīgu skatu acis paglābājušas kaŗavīru zīmotnes un daudzās goda zīmes, kas kādreiz rotājušas varoņu krūtis: Lāčplēša kaŗa ordenis (dib. 1919.g.), Triju zvaigžņu ordenis (1924.g.), Viestura ordenis (1939.g.) un Atzinības krusts (1939.g.). Tos papildina vairāki Cara laika un 2. Pasaules kaŗa ordeņi.

Par skates retumiem uzskatāmi Strēlnieku pulka ārsta krūšu nozīme un 1. Jātnieku pulka karognesēja plecu lentes sudraba sakta.

Skate Latvijas kaŗavīrs atgādina latviešu Kaŗa mūzeju miniatūrā. Liekas neticami, ka plānās bēgļu ceļa somas paglabājušas tik daudz vēsturisku piemiņlietu, kas šodien kļuvušas laikmeta liecinieces. Krātuves vadītājs E. Priedītis šim darbam veltījis vairāk nekā divdesmit gadu, apzinot un pasargājot šos vēsturiskos lieciniekus no aizmirstības.

Paldies Bostonas skautiem un gaidām, kas šo skati tik piemērotā laikā — Lāčplēšu dienā — bija atnesuši Bostonā!

Gunārs Straumēns.

Skate *Latvijas kaŗavīrs* Bostonā. No kreisās: vad. O.Treimane, vad. V. Treimanis, I. Priedīte, L.K.O. kavalieris vltn. J. Luiks, vad. E. Priedītis un vad. A. Oga. Foto I. Grīna.

Nikolajs Seglenieks

Rīgas Salamonska cirks

Pacilātību un prieku mums dod koncerti, teātri, baleti, operas, revijas un cirki. Cirka apmeklējums daudziem liekas necils, bet šāds vērtējums vairāk saistīts ar psiholoģisku nostāju nekā ar patiesību. Uz skatuves skatot drāmu vai traģēdiju, mēs zinām, ka pēc priekškara aizvēršanās ,,mirušo'' lomu tēlotāji parādīsies dzīvi, lai saņemtu aplausus. Viss redzētais bijis tikai teātris. Cirka priekšnesumos mums ir citas izjūtas, jo zinam, ja daudzi cirka mākslinieki nopietni rotaļājas ar savu dzīvību zvēru krātiņos un citi ar zemes pievilkšanas spēku, kuŗu tie pārvar ar veiklību balansējot, lai nenotiktu nelaime. Mēs zinām, ka nelaimes notiek cirkā. Cirka kulturālā vērtība ir vēl tā, ka tā priecina visus - kā gados pavisam jaunus, tā arī vecus.

Vispirms ir jāmaina daži pilnīgi nepareizi uzskati par cirka vēsturi. Rakstos lasām, ka cirks cēlies senajā Griekijā vienā laikā ar olimpiskajām sporta spēlēm un teātra radībām. Un it kā Romā atrodam grieķu cirka turpinājumu, kur tas brutālizēts ar gladiātoru cīņām un mežonīgiem zvēriem. Šādas iespiestas rindas atrodamas nopietnās grāmatās un rakstos. Patiesībā — ne Griekijā, ne Romā nav bijis cirka.

Tajos senajos laikos griekiem bija zirgu skriešanās sacensības. Laukumu, kuŗā notika šīs sacīkstes, grieķi sauca par hipodromu (hippo — zirgs, dromos — skriešanas laukums). Romā uzcēla hipodromu, kuŗu nodevēja par *Cirkus Maximus*. Tas bija 590 m gaŗš un 80 m plats ar ieapaļiem galiem un bija domāts sacīkstēm, kuŗās zirgi vilka divriteņu pajūgu ar braucēju. Apkārt laukumam bija vietas 385.000 skatītājiem. Jau tajā laikā bija klejotāji — mūzikanti, dziedātāji, pasaku stāstītāji, žonglieŗi, akrobati, kuŗi uzstājās pilsētu un ciemu tirgus laukumos. Tiem nebija nekāda sakara ar cirku. Tos var tikpat labi salīdzināt ar mums tik labi pazīstamajiem leijerkastniekiem, kas klīda pa Rīgas māju pagalmiem. Leijerkastniekiem mēdza būt līdz kāda jūras cūciņa vai mazs mērkaķītis, kas priecināja skatītājus un klausītājus. Cirka vēsturnieki uzskata, ka cirks ir radies daudz vēlāk. Ir zināms — kas, kad, kā un kur radīja cirku.

Bija 1766. gads, kad angļu kavalerijas virsnieks, izcils tā laika jātnieks Filips Estlejs (Philip Astley) — pēc septiņu gadu dienesta, tikai 24 gadus vecs, nolēma darboties par jāšanas skolas skolotāju Londonā. Pēc diviem gadiem viņam bija sava skola, kur viņš demonstrēja dažādus trikus, — stāvot kājās uz diviem blakus joņojošiem zirgiem. Skatītāju bija daudz, tie maksāja pat vienu šiliņu, lai redzētu brīnumus. Estlejs bija apdāvināts un talantīgs. Pēc diviem gadiem, 1768. viņš izdarīja vēsturisku maiņu, radot apaļu cirka manēžu, kuŗai bija 36 metru diametrs. Viņš sāka rādīt zirgu dresūras un atklāja, ka manēža bija par lielu, tāpēc sāka to samazināt, lai atrastu ideālāko centrfugālo mēru.

Tā viņš atklāja, ka manēža ar 13 metru diametru bija tā, kuŗā jātnieki uz zirgiem spēja vislabāk noturēties. Tagad šis manēžas diametrs ir visos pasaules cirkos. Lai skatītājiem dotu vēl vairāk prieka, viņš angažēja divus Anglijas tā laika labākos komiķus. Tos uzsēdināja uz zirgiem un uzvedumu nosauca — ,,skroderi uz zirgiem''. Starp zirgu dresūrām viņš vēl iestarpināja akrobātus un žonglieŗus.

Lai izrādes varētu noturēt visos gada laikos, 1779. gadā manēžai pārbūvēja jumtu. Jaunajam pasākumam viņš deva nosaukumu — *Royal Amphitheatre*. Atklāšanas dienā bija klāt arī Velsas princis. Visa Londona jūsmoja. Atzīmējams, ka 1774. gadā Estlejs bija viesojies ar savu trupu Parīzē, tur radot vēl neredzētu sensāciju.

Estleja audzēknis Čarls Hjugs (Charles Hughes) 1780. gadā iesvētīja savu jauncelto ēku, kuŗai izvēlējās romiešu vārdu — *The Royal Circus*. Tā bija radīts jauns tautas izklaides veids — cirks.

1783. gadā Parīzē uzcēla pirmo cirka celtni. 1792. gadā cirks parādījās Amerikā. Anglis Džons Riketts (John Bill Ricketts) ar savu trupu deva pirmo izrādi Filadelfijā. 1816. gadā pirmo reizi manēžā uzstājās ziloņu pāris Baba un Kiouni, kas saķēra sviestus augļus, spēlēja mutes ermoņikas un grieza leijerkasti. 1931. gadā pirmo reizi rādīja dresētus tīģerus un lauvas. Visos cirkos pamatā tomēr bija zirgu dresuras. Cirku celtnes sāka celt visās lielākās pilsētās, un ātri vairojās cirka mākslinieku skaits. Reizē ar to radās cirka dinastijas — Altenburg, Busch, Ciniselli, Hagenbeck, Renz, Salamonsky un daudz citas.

Cirks no Viduseiropas izplatījās uz ziemeļiem — uz Dāniju, Zviedriju un devās pāri uz Latviju, Igauniju un Poliju. Toreizējais Krievijas cars Aleksandrs II, nedz atļāva celt cirka celtni Pēterpilī, nedz arī cirka izrādes. Bija trīs pretendenti — Činiselli, Scipioni un Salamonskis.

Italietis Aleksandrs Činiselli bija apprecējis skaistu un parantu sievieti. Kad Činiselli pirmo reizi ieradās Krievijas galvaspilsētā, viņiem nedeva pat uzturēšanās atļauju. Tā notika pikants atgadījums. *Madame Činiselli* bija uzņēmīga. Viņai laimējās izkaŗot audienci pie cara Aleksandra II., kas bija izskatīgs, ļoti gaŗš un elegants. Viņš bija arī liels dāmu draugs. Stāsta, ka audience bijusi ļoti gaŗa — pusotra dienas. *Madame* atgriezusies ar uzturēšanās atļauju, ar augstu ordeni savam vīram un — diplomu, ka Činiselli iecelts par Krievijas ķeizariskā cirka direktoru. Činiselli uzcēla greznu cirka ēku Pēterpilī, kuŗā bija vietas 12.000 skatītājiem. Tas bija tā laika greznākais cirks, kuŗā uzstājās tā laika vislabākie mākslinieki. Vēlāk Scipioni ieguva atļauju darboties Melnās jūras apgabalā, bet Salamonskis ar savu cirku apmetās Maskavā, kur viņš ierīkoja arī jāšanas skolu. Cirka lielā popularitāte deva lielus ienākumus, tāpēc cirka īpašnieki varēja atļauties celt varenas ēkas visās lielākās pilsētās.

Par Rīgas cirku un par Salamonski ir paskopas ziņas, taču dažādās grāmatās par cirku esmu informāciju sameklējis par Salamonski. Kā jau minēts, cirka dzīvē bija ieviesušās dinastijas. Tā tas bija arī ar Salamonski ģimeni.

Portālā figūra vācu cirku dzīvē bija *Ernsts Renzs*, dzimis 1815. gadā. Sešu gadu vecumā tas pameta ģimeni, lai kā māceklis uzsāktu cirka gaitas pie *Maxwell* grupas; vēlāk pie citiem viņš mācījās akrobatiku, džonglieŗa un atlēta numurus. Sapazinies ar Vilhelmu Salamonski, viņš uzstājās pārī ar dažādiem priekšnesumiem. Salamonskis un Vilhelms Karē sākuši savu cirku, bet Renzs arī uzsācis cirku, un tā abi cirki kļuvuši sīvi konkurenti.

Visi trīs apprecējušies. Vilhelmam Salamonskim piedzima dēls Alberts un meita Amelī, pēdējā precējās ar V. Karē dēlu Oskaru. Karē dinastija kļuva varena. Holandes karalis atļāva viņa cirkam saukties par — Nīderlandes karalisko Karē cirku. Karē kā pirmais parādīja ,,brīvos zirgus'' manēžā bez jātniekiem, un vienlaicīgi 12 zirgi stāvēja piecēlušies uz pakaļkājām. Savas karjēras kalngalā viņš piedzīvoja lielu traģēdiju. 1891. gada 22. maijā speciālais vilciens, kas pārveda visus cirka māksliniekus, personālu, zvērus, zirgus un rekvizitus, sadūrās ar otru vilcienu Vācijā pie Minderes pilsētas, kas atrodas starp Osnabriku un Hanoveru. Daudzus ievainoja un nogalināja, arī Amelī. Salamonska cirks 1871. gadā viesojās Stokholmā, bet 1874. gadā bija Rīgā, kur uzbūvēja pirmo provizorisku cirka ēku ar 13 metru manēžu. Liekas, ka cēlājs bija Vilhelms Salamonskis.

Strauji vairojoties Rīgas iedzīvotājiem, provizoriskā cirka celtne bija par mazu un neienesīga. Tā Vilhelma dēls Alberts nolēma celt lielāku cirka celtni. Par architektu pieaicināja toreiz populāro latvieti Jāni Baumani (1834—1891). Jaunā celtne atradās Merķeļa ielā Nr. 4, un to uzcēla viena gada laikā (1888—1889). Kā jau parasts cirka saimē, to nosauca īpašnieka vārdā — Salamonska cirks. Rīgas cirks bija vienīgais stacionētais cirks Baltijas valstīs. Līdz 1892. gada 15. maijam Salamonska cirks uzstājās Rīgā, pēc tam ar tvaikoni Bore viss cirks pārcēlās uz Stokholmu, lai tur 25. maijā iesvētītu jauncelto cirka celtni un rādītu priekšnesumus.

Alberts bija akrobāts un augstākās klases jājējs ar voltāža prasmi uz zirga. Toreiz bija paraža, ka cirki apmainījās ar programmām. Tā pēc Pirmā pasaules kaŗa 1920. gadā Rīgā viesojās zviedru Adolfī cirks ar 30 zirgiem un saviem māksliniekiem.

Pārbrauciens no Stokholmas uz Rīgu notika ar velkonim līdzīgu kuģi. Brauciens bija nogurdinājis dzīvniekus un cilvēkus. Izrādes Salamonska cirkā neiemantoja atzinību. Pēc Rīgas Adolfī cirks devās uz Tallinu, kur noorganizēja izrādes vasaras cirkā Kontinentālā. Pēc tam tie atgriezās vēlreiz Rīgā, tur saņemot labāku atsaucību. Interesanti atzīmēt, ka pirms Pirmā pasaules kaŗa visā Krievijā, ieskaitot Salamonska cirku, bija 76 cirki.

Salamonski pēc tautības bija austrieši, un pēc tradicijas abi — tēvs un dēls bija precējušies ar cirka māksliniekiem. Par Alberta Salamonska sievu ir zināms, ka pēc Alberta nāves viņa vadīja Rīgas cirku. Uz Rīgu pārnāca *Massimiliano Truzzi*, kas palīdzēja vadīt Salamonska cirku. Truci bija pēc tautības italietis, arī cirku īpašnieks Krievijā, bet pēc Pirmā pasaules kaŗa komūnisti atņēma visus viņa īpašumus. Viņam laimējās pārcelties uz Rīgu. Nesaskaņu dēļ viņš pārcēlās uz Stokholmu.

Salamonska atraitni apprecēja burvju mākslinieks Brekfords, kuŗam piederēja vasaras cirks Tallinā un Kaunā. Ir ziņas, ka Brekfords bijis viduvējs savā amatā, bet vēl sliktāks burvju mākslinieks dzīvē, Tallinā nodega Brekforda cirks, viņš pieprasīja apdrošināšanas naudu, kuŗa pārsniedza cirka patieso vērtību. Radās aizdomas, ka Brekfords cirku ļaunprātīgi pats aizdedzinājis. Bija liela tiesas prāva. kuŗā Brekfordu atzina par vainīgu. Nav atmiņā prāvas gaita, Brekfordam piesprieda piecus gadus cietumā. Pēc soda izciešanas viņš atgriezās Rīgā savā dzīvoklī, kas atradās Merķeļa ielā, iepretīm Salamonska cirkam. Tur viņš izdarīja pašnāvību. Salamonska kundze pārdzīvoja visus, viņa mirusi Rīgā piecdesmito gadu beigu gados. Latvijas beidzamos neatkarības gados cirku vadīja žīdu tautības — Tabačņiks.

Bez Salamonska cirka Latvijā bija arī ceļojošais cirks, kas bijis diezgan primitīvs. Par šo cirku man zināms kāds komisks gadījums, kuŗu man atstāstīja Voldemārs Matisons, kas arī stāvējis Salamonska cirka manēžā, spēlējot akordionu pazīstamajā Vintera grupā. Voldemārs stāsta: ,,Ceļojošo cirku sauca arī par Baloža cirku, kas bija tā īpašnieks. Cirks apbraukāja Latvijā mazākas un lielākas pilsētas. Kādā pilsētiņā no sprosta izmucis lauva, kas ielavījies kādas mājiņas pagalmā, kur patlaban kāda vecenīte kārusi izmazgātu veļu. Ieraugot lauvu pie izmazgātās veļas kurvja, večiņa spērusi ar kāju lauvam un kliegusi: ,,Ej prom, suns! Ej prom, suns!'' Lauva stāvējis nekustēdamies. ,,Nu, ej tu prom, tu suns!'' Viņa kliegusi vēl skaļāk, jo viņa savā mūžā lauvu nekad nebija redzējusi. Viņa domājusi, ka tas ir lielākas sugas suns. Dusmīgos uzkliedzienus dzirdējuši lauvas ķērāji, kas skraidelēja pa pilsētas ielām un sētām. Tie lauvai aplikuši važas un aizveduši atpakaļ uz krātiņu.''

Es zinu, ka rakstītās ziņas par Salamonska cirku ir nepilnīgas. Man ir zināms, ka ASV dzīvo vairāki latvieši Salamonska cirka mākslinieki. Jā kāds no viņiem lasītu šo rakstu, būtu svētīgi, ja tie šī laikraksta redakcijai piesūtītu mana raksta labojumus un papildinājumus. Es neesmu pamanījis trimdas presē kādu rakstu par mūsu mīļo Rīgas cirku. Jauki būtu zināt kaut ko vairāk.

Murray E. Newbigging
BĒRU MĀJA
● Izjusti personīgi pakalpojumi
● Pastāvīga kapella
M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director
733 Mount Pleasant Rd., pie Eglinton Ave.
Auto nôvietošana. Tel. 489-8811, 489-8002

Dāmu un kungu DRĒBNIEKI
šuj apģērbus pēc mēra un gaumes
Runā vāciski
Old Mill Tailors
Rudi H. Schneider
7 Riverview Gardens — 769-9535
PIE BLOOR, VIENU BLOKU RIETUMOS NO JANE

Darbīga vīra klusa jubileja

Nesen uz saviem 80 nodzīvotiem gadiem bez trokšņa un draugu klātienes atskatījās viens no aktīvākiem Toronto latviešu sabiedrības locekļiem Konstantīns Boriss. Pēc gariem maizes darba gadiem provinces valsts dienestā un rosīgā sabiedriskā darbā jubilārs kopā ar tikpat rosīgu kundzi Adeli sev bija uzdāvinājuši Eiropas ceļojumu un tagad visā mierā mājās var atskatīties uz noieto mūža posmu un paveikto kā dzimtenē, tā svešumā — Vācijā un Kanadā.

K. Boriss dzimis 1905. gada 3. oktobrī Rēzeknes apriņķī daudzbērnu ģimenē. No viņa piederīgiem vecāki par viņu vēl dzīvo māsa dzimtenē un brālis Zviedrijā. K. Boriss pēc vispārējās un speciālās izglītības iegūšanas bija pasācis saimniecības vadītāja un grāmatveža darbu Rēzeknes Kalnezeru valsts bērnu patversmē un citās skolās kopā ar dzīvesbiedri skolotāju Adeli Borisu, bet 1944.g. rudenī kopā ar citiem tautiešiem bija spiests doties trimdā. Vācijā, Eslingenā, Boriss strādājis par Latviešu Katoļu vienības sekretāru, bet jau 1948. gadā kopā ar kundzi ieradās Kanadā. Pēc līguma gada nokalpošanas viņi abi ieradās Toronto, kur Konstantīns kopā ar citiem aktīviem tautiešiem noorganizēja Kanadas Latviešu Katoļu apvienību un bijis vairākus gadus tās valdes priekšsēdis, blakus tam veselus 16 gadus bijis Toronto Latviešu Kreditsabiedrības valdes loceklis, kuŗu viņš pārstāvējis un pārstāv kā padomes loceklis arī tagad LNAK, kuŗā pašlaik ir vēlēts revīzijas kom. loceklis.

Kopš bīskapa Jāzepa Rancāna Piemiņas fonda pārcelšanas uz Toronto, K. Boriss nepārtraukti (kopš 1974. gada) ir tās valdes loceklis un kasieris un ar lielu enerģiju un mīlestību veicinājis fonda aktīvo darbu. Jubilāra klusais, bet neatlaidīgais darbs turpinās un jāvēl viņam labas sekmes arī nākamajos gados. **T.**

Garīgās...

(Turpinājums no 3. lp.)

nav atrodama. Šo vabolīti zinātniski apcerējis Čikagas dabzinātņu mūzejs, kur šis dzintara gabaliņš glabājas, un to nosaucis Geistauta vārdā — Microptilium Geistautsi.

Geistauts ir arī izcils daiļamatnieks, zeltkalis, kas pazīstams ar saviem dzintara izstrādājumiem un rotu kalumiem sudrabā un zeltā.

Arī lietiskās mākslas laukā Geistautam ir krietna amata māka. Viņš darina rotātājus priekšmetus ikdienas un sakrālās dzīves vajadzībām.

Amerikā un tikai Mineapolē Geistauts sarīkojis četras patstāvīgas izstādes. Kopš 1952.g. viņam bijušas 32 kopējas izstādes ar savu dzīves līdzgaitnieci Bertu Geistauti, kas no daiļamatnieces izveidojusies par talantīgu un ražīgu gleznotāju. Geistauts piedalījies gandrīz visās Kultūras Fonda un grupu mākslas izstādēs Amerikā un Kanadā, arī amerikāņu publiskās un privātās galerijās — pavisam 42 reizes ar dažiem vai vairākiem darbiem. Geistauts ir latviešu Kultūras Fonda un cittautu atzinību ieguvējs.

Saulītes apgāds publicēja 1983.g. Geistauta monografijas 1. sējumu ar 200 skulptūru attēliem un rakstnieka Knuta Lesiņa apceri par meistaru.

Vēlēsim latvju tēlniecības meistaram Miķelim Geistautam ražīgu mūža gadsimta ceturto ceturksni!

Edmunds Zirnītis.

RM

NSM

ROSAR-MORRISON
FUNERAL HOME LTD

Thomas L. Morrison — Funeral Director
467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Tel. 924-1408

RŪPĪGA UN SMALKJUTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

ZIEDI UN DĀVANAS

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

362 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N8
(Pie „Chester" pazemja pieturas)
466-1951 vai 466-1502

ZIEDI KATRĀ VEIDĀ — KATRAI VAJADZĪBAI
VISUR BRĪVAJĀ PASAULĒ
LATVIEŠU DAIĻAMATNIEKU DARBI
ĀDĀ, KOKĀ — KERAMIKA, AUDUMI
DZINTARA IZSTRĀDĀJUMI
ZELTKAĻA A. GUGĀNA ROTAS

Inta Tauriņš

GRUPU LIDOJUMI UZ RĪGU 1986.g.

APMEŠANĀS RĪGAS JAUNAJĀ VIESNĪCĀ „LATVIJA"
ASV pasažieŗi visām grupām var pievienoties Ņujorkā.
VISS IESKAITĪTS — VIA HELSINKI UN TALLINA
Visām grupām 16 dienas Rīgā.

Riga—Groups 1986:

1) May 9 — May 28, Can.$2200.-(US$1700.-)
2) May 23 — Jun. 11, Can.$2200.-(US$1700.-)
3) Jun. 13 — Jul. 2, Can.$2500.-(US$1950.-)
4) Jun. 27 — Jul. 16, Can.$2500.-(US$1950.-)
5) Jul. 4 — Jul. 23, Can.$2500.-(US $1950.-)
6) Jul. 18 — Aug. 6, Can.$2500.-(US$1950.-)
7) Aug. 8 — Aug.27, Can.$2500.-(US$1950.-)
8) Aug.22 — Sep. 10, Can.$2400.-(US$1850.-)
9) Sep. 5 — Sep. 24, Can.$2400.-(US$1850.-)

Pēc pieprasījuma varam izkārtot ilgāku uzturēšanos vēl kādā citā Rietumeiropas pilsētā.

Individuāli izkārtojams saīsināts uzturēšanās laiks Rīgā.

Ja domājat aicināt radus ciemos šeit, vai vēlaties viesu vizu, lai apciemojuma laikā Latvijā dzīvotu pie radiem, tagad ir īstais laiks sākt vajadzīgo dokumentu sagādi.

Visās tūrēs ieskaitīts:

lidojums turp un atpakaļ, visi nodokļi, visur pirmās šķiras viesnīcas, visi transferi, ekskursijas visās vietās, maltītes u.c.

Sīkāka informācija un rezervācijas:

ATLAS TRAVEL SERVICE

103 RONCESVALLES AVE., TORONTO, ONTARIO, M6R 2K9

TEL.: (416) 531-3519

RUNĀJAM LATVISKI!

Grāmatas dāvanām

Laiks, telpa, ļaudis IV daļa	40.00
Z. Aistars — Ievainots zelts, stāsti	$13.50
A. Dziļums — Laila no Rīgas, rom.	$17.50
I. Viksna — Neviens mūs nedzird	$12.00
L. Pērļupe — Priekšpilsētas noslēpums	$ 6.60
N. Kalniņš — Anitas stāsti	$ 5.60
J. Širmanis — Pīkstīte	$10.00
K. Ķezbers — Kurzemes Hercoga Dālderis	$ 6.60
V. Janelsiņa — Nozagtais eņģelis	$17.50
Eg. Grīslis — Lūgsim Dievu, meditācijas	$17.50
L. Bērziņa — Viena nedēļa Ernas dzīvē, rom.	$15.00
88 Latviešu Tautas dejas un Apdares	$27.50
Mūzikālie pavadījumi 88 dejām	$12.00
Latviešu māja Almēlijā	$12.50
E. Aistars — Sāksim vēlreiz, rom.	$16.00
L. Gulbe — Varbūt — es esmu mežs, dzejas	$12.00
T. Puisāns — Latviešu strēlnieku dzejas	$11.00
P. Apkalns — Dievam, Tēvzemei, Brīvībai	$ 7.50
O. Akmentiņš — Lielais kurzemnieks Amerikā	$15.00
K. Sidars — Aiz ezera balti bērzi, rom.	$16.00
O. Liepiņš — Tālos atspulgos, atm.	$24.00
J. Labsvīrs — Atmiņas un pārdomas	$16.80
E. Blanks — Latvijas valsts pirmie gadi	$ 3.00
K. Siljakovs — Mana atbilde II	$16.00
Dainu izlase — Trīs Skuju Koki un Bērzs	$12.00
Latviešu karavīru dziesmas ar notīm	$12.50
Latvija — sienas kartes	$12.50
Latvijas un Padomju Krievijas miera līgums	$ 7.00
T.L.B. — Paaudzes paaudzēm, rakstu krājums	$15.00
I. Gubiņa — Kaza kāpa debesīs, ceļ. piez.	$13.00
V. Hazners — Varmācības Torņi —II	$49.00
T. Krūka — Rīgas Ieviņa — Jaunatnes romāns	$12.00
Priekulieši — Atceres	$42.00
Alf. Dziļums — Gaišie logi	$ 9.00

Piedāvā dāvanām: gleznas, rotas, keramiku, ādas un koka izstrādājumus, kā arī citas mantas.

DV Grāmatnīca, 491 College St., Toronto, Ont. M6G 1A5, tālr. 921-7121. Pasta sūtījumiem 10% piemaksa.
Pirmdienās ..... no pl. 12.00 līdz pl. 17.00
Otrdienās ..... no pl. 12.00 līdz pl. 19.00
No treš. līdz piektd.,iesk..no pl.12.00 līdz pl. 18.00
Sestdienās — no pl. 9.00 līdz pl. 13.00.

DV GRĀMATNĪCAS NODAĻA-SALONS,4 Credit Union Drive, Toronto, Ont.M4A 2N8, tālr.757-1482.
Darba laiks:no otrdienās līdz piektdienai no pl.15.00-20.00
Sestdienās — no pl. 10.00 līdz pl. 15.00.

Vai Jūsu apdrošināšana maksās par **jaunu** auto pēc 5 gadiem?

Ja mēs apdrošinām jaunu auto, mūsu apdrošināšana maksās par **jaunu** auto! Arī pēc 5 gadiem vai vēlāk!

759-0266 un 759-2771

Beaverbrook
Insurance & Real Estate Ltd.
1682A Victoria Park Avenue
Scarborough, Ont. M1R 1P7

Ērgļu ligzdas medus

30 Dewson St.
Toronto, Ont.
Telefons 534-0563
S. Vasarājs

Izdaru krāsošanas darbus
Nocenošana par brīvu
Zvanīt no pl. 10—23, tālr. 924—7095.

Pilsoņi formas tērpos

BUNDESVĒRAM 30 GADU

Rietumvācijas iekšpolitiskajā dzīvē lielākais notikums novembŗa vidū bija armijas — bundesvēra 30 gadu pastāvēšanas atcere. 800 vietās lielākajos garnizonos notika parādes, vakara jundas ar lāpu gājieniem, armijas orķestru koncerti un karavīru tikšanās ar tautu. Lielo jundu tieši bundesvēra dibināšanas dienā 12. novembrī Bonnā aizsardzības ministrijas territorijā Harthoē noskatījās ap 2000 lūgto viesu, to vidū ārzemju sūtņi, militārie atašeji, žurnālisti, valstsvīri, parlamentārieši un citi.

Rietumvācijas armijas virspavēlnieks valsts prezidents R. Veicsekers uzrunā karavīriem un tautai atzina armijas nepieciešamību. Tā sargā demokratiju un brīvību un nodrošina mieru. Bundesvērs izveidots valsts un tās robežu aizsardzībai. Bundesvērs nav uzbrukuma, bet tikai aizsardzības armija, kas sarga mieru kopā ar sabiedroto armijām.

Svinības izskanēja dienu vēlāk ar īslaicīgiem kaujas manevriem un lielo parādi Lineburgas silājā. Manevros piedalījās visas sauszemes armijas šķiras un gaisa spēki. Manevrus un parādi noskatījās valdība ar kancleru H. Kolu priekšgalā, NATO spēku komandieŗi un augstākie virsnieki, kā arī citu valstu militārie atašeji.

Desmit gadus pēc kara, pēc Hitlera armijas pilnīgas sakaušanas, kad Rietumvācijai bija atdota pilnīga patstāvība, ievēlēts parlaments, izraudzīta valdība, sabiedrotie atjēdzās, ka tik liela valsts nevar pastāvēt bez savas armijas. Jaltas un Potsdamas sapnis bija sabrucis. Padomju savienība neievēroja nevienu līgumu, nevienu solījumu, ar varu un viltu pakļāva savā varā Poliju, Rumāniju, Ungāriju, Bulgāriju, Čechoslovakiju un sāka izveidot Austrumvācijas armiju. Rietumu sabiedrotajiem neatlika nekas cits kā atļaut Rietumvācijas valdībai veidot savus aizsardzības spēkus — armiju.

Pirms tam gan sabiedrotie pūlējās nodibināt pārnacionālos Eiropas aizsardzības spēkus, bet tas neizdevās. Rietumvāciju gan uzņēma Ziemeļatlantijas valstu saimē NATO, kaut tai vēl nebija neviena karavīra. Šī uzņemšana 1955. gadā pavēra ceļu savas armijas dibināšanai un izveidošanai.

Par tagadējās armijas — bundesvēra dibināšanas dienu pieņēma 12. novembri. Tajā dienā pirms 200 gadiem bija dzimis Prūsijas armijas reformātors fon Šarnhorsts, kuŗa mērķis bija armiju un nāciju iekšēji saliedēt.

Pret uzņemšanu NATO un savas armijas dibināšanu asi nostājās sociāldemokratu partija un citi sīkāki politiskie novirzieni. Tauta bija apjukusi. Visu laiku sabiedrotie skandināja nedot vāciešiem ieročus vairākās paaudzēs, bet nu pašiem atkal sava armija!

Gudrais valstsvīrs, toreizējais kanclers Konrads Adenauers tūlīt izmantoja dotās iespējas. Par aizsardzības ministru uzaicināja Teodoru Blanku, un sākās jaunās armijas — tagadējā bundesvēra dibināšana. Valdība nevēlējās Bundesrepublikas armiju izveidot tikai no brīvprātīgajiem algotņiem vien, bet noteikt vispārējo karaklausību, lai valsts aizsardzības spēki ārēji un iekšēji būtu saliedēti ar tautu.

Jaunās armijas sākums bija 101 brīvprātīgais. To skaits pieauga līdz 2000. Tie bija bijušie armijas virsnieki un instruktori, kas vaidoja komandētāju sastāva kodolu. Pēc priekšdarbu nokārtošanas iesauca pirmos 10.000 jauniešu obligātoriskājā dienestā. Trūka novietošanas telpu, jo vecajās kazarmās dzīvoja bēgļi, paši vācieši, cittautieši, arī latvieši. Trūka apģērbu un ieroču. Tos piegādāja amerikāņi, nododot Otrā pasaules kara pārpalikumus. Visas ieroču rūpnīcas bija izpostītas, jaunā armija bija atkarīga no citu valstu ieroču piegādes, kaut tās nedeva par velti.

Pirmajos gados bija jāpārvar milzu grūtības, arī daļas pašu vāciešu pretestība. Tomēr pašu spēki, pašu armija — bundesvērs auga un veidojās. Karavīrus nosauca par ,,pilsoņiem formas tērpos'', lai tie nejustos ne zemāki, ne augstāki par pārējiem iedzīvotājiem.

Trīsdesmit gadu gaŗā veidošanās posmā bundesvērs ar 495.000 vīriem, kas iedalīti sauszemes, gaisa un jūras spēkos, kļuvis par lielāko, vislabāk apmācīto un apbruņoto armiju Rietumeiropā. Ziemeļatlantijas aizsardzības vienībā NATO bundesvērs ir vislielākā vienība ar 50% sauszemes spēkiem, 60% tanku vienībām, 50% zemes gaisa uzbrukumu atvaires vienībām, 30% jūras spēkiem: īpaši ar ātrlaivām un iznīcinātājiem. Daudzi augstākās pakāpes virsnieki nodarbināti NATO spēku virspavēlniecībā Briselē, un NATO spēku virspavēlnieka amerikāņa vietnieks ir vācu ģenerālis.

Bundesvērā iesauc visus jauniešus Vācijas pavalstniekus, kas sasnieguši 18 gadus un spēj visus pienākumus veikt. Obligātā dienesta ilgums 15 mēneši. Reliģisko uzskatu vai pārliecības dēļ var no kalpošanas bundesvērā atteikties. Tos iedala darbā civīlajā sektorā: par kopējiem slimnīcās, veco ļaužu mājās, Sarkanajā Krustā un citās palīdzības organizācijās. Civīlajā sektorā gan tagad obligāti jāstrādā 18 mēneši, trīs mēneši ilgāk nekā bundesvērā. Šos trīs mēnešus pielika klāt tagadējā pilsoniskā Rietumvācijas valdība, lai samazinātu kalpošanu ar ieročiem noraidītāju skaitu.

Bundesvērā ir trīs karavīru šķiras: iesauktie, profesionālie karavīri virsnieki un instruktori, un noteikta laika karavīri. Tie patiesībā ir brīvprātīgie, kaut par tādiem tos nesauc. Obligātā kalpošanas laika beigās tie paraksta līgumu uz zināmu laiku un paliek armijā. Līgums jāparaksta uz četriem gadiem. Armiju atstājot, tiem izmaksā prēmijas. Sevišķi tagad, kad bezdarbnieku skaits jauniešu vidū visaugstākais, karavīri šīs iespējas izmanto. Armijā var iemācīties un apgūt kādu amatu, sevišķi techniskajās zinātnēs.

Bundesvērā nav sieviešu ieroču nesēju. Sieviešu uzņemšanas pagaidām noraida kā parlaments, tā arī pašas sievietes, kas cīnās par vienādām tiesībām ar vīriešiem. Aizsardzības ministrija gan izstrādāja plānu par zināma skaita sieviešu — brīvprātīgo uzņemšanu, bet pagaidām to atmeta, kaut sievietes pieteicās pat divreiz vairāk nekā plānā bija paredzēts uzņemt.

Sievietes gan ir bundesvēra ārstes ar tiesībām valkāt formas, un kalpotājas virtuvēs; sievietes uzņem arī birojos.

Pēdējos gados jau radušās grūtības ar vajadzīgā skaita jauniesaucamo sagādāšanu, sakarā ar dzimstības samazināšanos. Lai karavīru skaits paliktu līdzšinējais, domāts kalpošanu pagarināt par trim mēnešiem. Tam gan pretojas bundestagā sociāldemokrati un zaļie, arī paši jaunieši — nākošie karavīri nespējot apgūt techniski sarežģīto ieroču apkalpi. Pagarināšana gan paredzēta tikai astoņdesmito gadu beigās.

Virsniekus un instruktorus sagatavo īpašās skolās, bet augstākos komandieŗus armijas akadēmijā Hamburgā.

Trīsdesmit gadu laikā Rietumvācijā izveidota moderna bruņošanās rūpniecībā, kur ražo apbruņojumu bundesvēram. Daži pašu vāciešu attīstie ieroči pārspēj pat ASV un citu valstu ražotos. Tā vācu tanki Leopold I un Leopold II atzītī par labākajiem tankiem — atvairas ieročiem pasaulē. Tos kāŗo iegūt daudzas rietumvalstis, arī arabi un afrikāņi.

Rietumvācijā dzimušie latviešu jaunekļi tāpat pakļauti kaŗadienestam, ja tiem ir vācu pavalstniecība. Latviešu virsnieki gan bundesvērā ir tikai daži. Daži pēc virsnieka pakāpes iegūšanas palika armijā uz laiku, sapelnīja naudu studijām, izstājās no armijas, izstudēja un tagad nodarbināti savā profesijā.

Rietumvācijas armija ir sagatavota tikai aizsardzībai ne uzbrukumam. Eventuālā Varšavas pakta uzbrukuma gadījumā tai uzbrukums jāatvaira tik ilgi, kamēr ieradīsies citi NATO palīgspēki no Amerikas, Kanadas un Anglijas. Tāpēc Rietumvācijas bundesvērā pašlaik ir Rietumeiropas aizsardzības galvenie spēki.

Pēteris Bauzis

Elektrība — komūnisma varas ierocis

Savā laikā Ļeņins raktīja: ,,Komūnisms — tā ir padomju vara, tai klāt visas zemes elektrifikācija.'' Padomju savienībā komūnistu varas laikā elektriskās strāvas piegāde kaut cik nokārtota. Ar visu to vismaz Rīgas laikrakstos, vienmēr aicina taupīt strāvu. Pagājušā ziemā, kas Latvijā bija samērā barga, izsludināja pat strāvas ierobežojumus gan rūpnīcās, gan privātajās saimniecībās.

Divās komūnistiskajās Eiropas valstīs, kur tā saucamā padomju vara valda jau 40 gadus — Rumānijā un Bulgārijā, elektriskās strāvas ražošana noslīdējusi gandrīz līdz pirmskaŗa līmenim. Rumānijā gan uzliesmojis zināms nacionālisms, un tā no šīs ,,padomju varas'' mēģina atraisīties. Rumānijā nav neviena krievu kaŗavīra, tā neietelp arī Varšavas paktā, bet komūnisms ar to nav kļuvis pielaidenāks.

Kaut Bulgārija ir uzticīgākais Pad. savienības vasalis, strāvas piegādes krizi tai nav izdevies pārvarēt jau gadiem. Tanī sakarībā Bulgārijas komūnistiskās partijas pirmais sekretārs un valsts šefs Šivkovs atbrīvoja no amata savu vietnieku un valsts plānošanas komitejas priekšsēdi Stanišu Boņevu.

Līdzīgi izrīkojās arī Čaušenku Rumānijā. Viņš atlaida elektriskās enerģijas ministru Nikolaje Busuji, vairākus ministru vietniekus un augsta amata ierēdņus.

Vainīgo padzīšana no amatiem stāvokli neuzlabos, jo tie nevarēja vieni paši visus trūkumus novērst. Bulgārijā visas elektriskās spēkstacijas novecojušās. Mašīnas un turbīnas jāatjauno, tāpat strāvas piegādes līnijas. Elektrības pieprasījumi valstī arvien palielinās. Pirmās jāapmierina rūpnīcas un lauksaimniecība, pēdējie paliek privātie patērētāji.

Rumānijā pagājušā ziema bija auksta. Kurināmā trūkuma dēļ dzīvokļos un birojos temperātūru varēja uzturēt 10—15 gradus pēc Celsija. Tagad, kad jaunā ziema vēl tikai pie durvīm, elektrības piegāde gandrīz sabrukusi, kaut spēkstacijas darbojas ar pilnu jaudu.

Bukarestā naktīs ielas pilnīgi neapgaismotas, visi veikalu skatlogi, tāpat dzīvokļu logi, tumši. Apmeklētājiem no rietumvalstīm jātaustās pa krēslainajām ielām kā Otrā pasaules kaŗa laikā.

Rumānija patiesībā ir bagāta zeme. Tai ir lielas naftas rezerves, arī citi izrakteņi, arī ļoti auglīga zeme. Pirms kaŗa Rumānija naftu, akmeņogles un kviešus eksportēja uz citām Eiropas valstīm. Savā laikā Rumānijas eļļu un akmeņogles iepirka arī Latvijā.

Tagad Rumānijā trūkst ne tikvien strāvas, kurināmā, bet arī pārtikas. Pēc Pad. savienības parauga pārveidotā lauksaimniecība nespēj pieražot tik, cik pašu valstī nepieciešams. Arī rūpniecībā ieguldītie līdzekļi neatmaksājas. Ar visu to valsts atrauj saviem iedzīvotājiem un cenšas vairāk izvest uz rietumvalstīm, lai iegūtu valūtu.

Līdzīgs stāvoklis arī Bulgārijā. Pad. savienība par šīm mazajām valstīm ir droša. Padomju vara — komūnisms tur ir nostiprinājies un pastāvēs bez tiešās saimnieciskās palīdzības. Ja ne, ātri pārvietojamās krievu divīzijas atkal ievedīs kārtību. Kviešus, gaļu, sviestu Pad. savienība iepērk pati rietumvalstīs, bet naftu, ogles un zemes gāzi izved uz rietumvalstīm, lai iegūtu vērtīgo valūtu. Citām Eiropas komūnistiskajām valstīm Pad. savienība kaut ko dod tikai tad, ja kaut ko vērtīgāku saņem pretī.

Saimnieciskās krizes pārvarēšanai Rumānijas Čaušanku atkal meklē aizdevumus rietumvalstu bankās, kaut gan grūti samaksāt iepriekšējo aizdevumu procentus un aizdoto summu deldēšanu. Pad. savienībai Rumānijā nav daudz draugu, pat komūnistu partijā, jo tā atņēma tūlīt pēc kaŗa Moldaviju un visu laiku šo Rumānijas Bezarābiju pārkrievina, ceļot rūpnīcas un sadzenot strādniekus no tālajiem Krievijas novadiem. **P.B.**

RATAS OPTIC

Īgauņu uzņēmums.

219 Danforth Ave,
Toronto, Ont. M4K 1N2
465-6251

Atvērts pirmd. - piektd. 10—18
sestdienās 10—15

- Gatavojam pēc acu ārsta paraksta brilles un visāda veida kontaktu lēcas.
- Rāmji lielā izvēlē.
- Izkārtojam acu pārbaudes.
- Latviešiem 10% atlaide, ieskaitot brilles uz Latviju.

LŪGUMS

kārtot laikraksta Latvija Amerikā 1986. g. abonementa maksas, kas redzamas maksāšanas zīmē katrā laikr. numurā.

AMBER PRINTERS & PUBLISHERS
125 BROADVIEW AVENUE
TORONTO, ONTARIO
466-1514 465-7902

DV Kanadā...

(Turpinājums no 1. lp.)

apmeklējis DV Ziemsvētku tirdziņu DV Toronto namā. DV KV un savā vārdā nosūtījis Ziemsvētku apsveikumus un Jaunā Gada vēlējumus DV nodaļu un latviešu organizāciju vadošām personām. Rakstveidā sveicis virspulkvedi A. Silgaili un DVM redaktoru R. Čaku viņu aizvadīto dzīves gadu atceres gadījumos.

Kristus Dārza iesvētīšanā un atklāšanas ceremonijā priekšsēdi pārstāvējis iekšējās inf. noz. vad. L. Ozols.

G. Brikmanis pateicās arī DV Kanadā vīru korim par izrādīto pretīmnākšanu transporta jautājumā uz Montrealu. Viņš veicis nepieciešamo darbu un saraksti jautājumos, kas skar DV Kanadā.

Valdes locekļi veikuši lielu darbu gan savās nozarēs, gan arī citur. Vicepriekšsēdis A. Kalupnieks piedalījies LNAK padomes sēdē un varēja ziņot, ka Kultūras dienu sarīkojumi notiks 1986. g. 1. un 2. martā un būs veltīti latviešu sievietei. Sarīkojumus ievadīs mākslinieku vienības Latvis izstādes atklāšana Sv.Jāņa baznīcas telpās. Igauņu meitenes Kaisas Randperes izlaišanai no okupētās Igaunijas pie saviem vecākiem izsūtītas 500 vēstules. Tāpat izsūtītas vēstules ar aicinājumu Kanadas valdībai nepieņemt liecības no Pad. savienības t. s. ,,kara noziedznieku'' lietās. Tāpat inform. nozares vad. rīkojis un plānojis plašu piedalīšanos demonstrācijās AN Cilvēka tiesību dienā 8. decembrī, P. Vasariņš piedalījies ALA's politiskajā seminārā Vašingtonā un 9. nov. teicis svētku runu Bafalo DV apvienības valstssvētku gadījumā un 18. nov. Toronto latviešu centrā rīkotajā panelī par tematu Kā palīdzēt tautai dzimtenē.

P. Vasariņš izkārtojis apcietināto kartīšu, skrejlapu iespiešanu, sagatavojis preses informāciju, kā arī sazinājies ar Montrealas un Vankuveras nod. vadību, lūdzot viņus, kopā ar LNJAK pārstāvjiem šādas demonstrācijas noorganizēt savās pilsētās. Demonstrācija izdevās labi. Balonu sagatavošanā Latviešu Namā piedalījās ap 100 cilvēku,to starpā daudzi gados jauni,kamēr pašā demonstrācijā ap 400. Tika palaisti 2000 baloni ar tiem piestiprinātiem apcietināto vārdiem — 500 no katras tautības. Par demonstrāciju ziņoja Globe and Mail (foto un gaŗāks raksts), Toronto Star un Toronto Sun. Skatus no demonstrācijas pārraidīja 4 TV stacijas. Demonstrācija notikusi arī Montrealā, bet no Vankuveras vēl ziņu nav. Ar šo darbu atkal esam kanadiešiem atgādinājuši mūsu lietu.

P. Vasariņš nosūtījis DV KV apstiprinātās sadarbības vadlīnijas LNAK un Otavas organizāciju vadībai, aicinot LNAK valdes priekšs. T. Kronbergu sasaukt sanāksmi to apstiprināšanai. 22. nov. piedalījies LNAK valstssvētku pieņemšanā Latviešu Centrā. Sazinājies ar Andri Ķesteri par viņa gatavojamo filmu par Latviju.

PBLA Informācijas Birojs ziņo, ka caur International Society for Human Rights būs iespēja Helsinku konferences turpinājumā Ženevā, izdarīt spiedienu uz Pad. savienību ģimeņu apvienošanas un apciemojumu vīzu neizsniegšanas lietās.

A. Ancāns sēdes dalībniekus informēja, ka viņš DV CV čeku par 200 dol. viņa 70. g. jubilejā ziedojis DV Mēnešrakstam.

L. Ozols piedalījies Kristus Dārza sanāksmē. Sanāksmes galvenais iemesls — papildus līdzekļu vākšana. Proponē G. Brikmani prezidijā un ierosina rīkot 4 reizes gadā 100 dol. pusdienas.

Valdes domas ir iegādāties VCR video lentes aparātu, ko varētu ērti lietot arī nodaļās.

Biedrzinis V. Kārkliņš ziņoja, ka Kanadā ir 1423 DV biedru, no tiem 180 mūža biedri.

Sporta nozares vadītājs J. Treijs ziņoja, ka aizgājušais gads bijis darbīgs un sekmīgs visās sporta disciplīnās, kā pie DV KV, tā pie nodaļām. Izsaka pateicību sportistiem, sporta kustības vadībai un sevišķi DV KV par morālo un lielo materiālo atbalstu.

Sekretāra R. Pētersons ziņoja, ka nobeigts mākslinieka Ērika Dzeņa izstrādājumā DV KV Atzinības raksta mets. Valde apstiprina metu un mākslinieka izdevumus, Ziemsvētku ziedojumu akcijas ietvaros izsūtītas 2800 vēstules. Lielas problēmas radās lietojot DV CV propagandas markas. Šādā lielākā pasākumā nepieciešama labāka kvalitāte.

DV KV piekrita E. Krūkas lūgumam $1000 atbalstam 5. Cēsu kājnieku pulka vēstures izdošanai līdzekļus ņemot no skaņu plašu fonda.

Saņemta I. Morgenšternas pateicība par pabalstu 7. Vispasaules Latviešu Jaunatnes Kongresam.

Pie turpmākās darbības piekrita gratifikācijas piešķiršanai AIN sekretārēm $175 kopsummā, katram $250 gratifikāciju no grāmatnīcas summām. Nolēma pārskaitīt $3000 no grāmatnīcas kases DV KV kasē. Pārrunāja par iespējām un palīdzību baznīcas darba atbalstīšanai. A. Šterns turpinās kārtot ar māksl. Ed. Dzeni jaundeju balvas meta izstrādāšanu. Noteica delegātu sapulces dātumus 1986. g. 12. un 13. aprīlī. 12. aprīlī plkst. 9:00 delegātu registrācija, plkst. 10:00 deleg. sapulces sākums, 13. aprīlī plkst. 10:00 deleg. sapulces sākums.

Norēķināšanās ar DV KV kasieri izdarāma līdz 8. janvārim. Kases gada pārskati iesniedzami kasierim līdz 31. janvārim.

Nodaļu, nozaru vadītāju un amatpersonu gada darbības pārskati iesūtami sekretāram līdz 15. februārim.

Delegātu maksu nosaka $25.00. Delegātus jāpieteic līdz 15. martam.

A. Kalupnieks izstrādās delegātu sapulces darba kārtību un izsūtīs ielūgumus.

A. Šterns apzinās mācītāju svētbrīdim un pianisti.

Nominiācijas komisijā: A. Kalupnieks, N. Pulciņa un L. Ozols.

Nolēma uzlabot nodokļu atlaides pasakņu sistēmu. Kvītes izdodamas par 10. dol. un lielākiem ziedojumiem.

Aptaujas lapas nodaļām, ko pēc DV CV parauga izstrādās un izsūtīs nodaļām A. Kalupnieks nosūtamas atpakaļ DV KV pr-sēdim G. Brikmanim līdz 15. februārim.

Uz A. Kalviņa ierosinājumu nolemj apsveikt A. Vītolu, H. Ozolu, E. Tanni un U. Hodginsu ar grāmatu un pateicības ierakstu par demonstrāciju Latvijas labā A. Ancāna izkārtojumā.

Noraida no DV Toronto nod. iesniegto pasta kvīti par $300.- un ierosinājumu delegātu uzrakstu atjaunošanai.

Nolema ceļa naudu $ 0.20 par kilometru.

Uz R. Britāla ierosinājumu nolema ieteikt delegātu sapulcei DV KV biedru naudu paaugstināt no $6.00 uz $8.00.

R. Britāls ziņo, ka Purvmaļa fonda pārzinis Maksiņš ieteicis atbalstīt Gundegu Ozoliņu latviskās izglītības turpināšanai. Valde piekrīt $300.00 atbalstam.

Nodaļām zināšanai: Līdz 1. martam jāiesniedz pieprasījumi DV CV Atzinības rakstu un Zelta nozīmju piešķiršanai un vecie pieprasījumi jāatjauno.

Vanadžu salidojums paredzēts 12. aprīlī.

Nākošā valdes sēde 1986. gada 25. janvārī. Visiem DV KV locekļiem un amatpersonām jāierodas formās fotografēšanai.

R.P.

Skaista skolēnu izrāde

Tādu ar Toronto Latviešu biedrības Sestdienas skolas skolēniem bija sagatavojis jaunatnes audzinātājs un režisors Hugo Miķelsons, ko redzējām šīs skolas Ziemsvētku sarīkojumā 5. janvārī Toronto Latviešu Centrā, pulcinot ap 450 apmeklētāju no visām paaudzēm — jauniešus, vecākus un vecvecākus. Dažas jaunās latviešu mātes bija atnākušas pat ar saviem zīdainīšiem. Mācītājs Fr. Kristbergs svētbrīdi ievadīja pārdomās par Zvaigznes dienu.

Vakara galvenais notikums bija Ulža Siliņa bērnu lugas izrāde Didzis un sargeņģelis 6 ainās, tēlošanā iesaistot 18 bērnus, kas tīrā latviešu valodā izrunāja savus tekstus. Tā ir tēliem un notikumiem bagāta pasaku luga. Zēnu Didzi māc bezmiegs. Tad viņa guļamistabā ierodas viņa sargeņģelis, un nu sākas rēgainais ceļojums. Sapņu dzirnaviņas sākušas malt. Didzis nokļūst uz Sārtās planētas, Mantraušu ķēniņa zemē, satiekas ar raganu, pūķi, melno robotu, ķēniņu, princesi un citiem tēliem, līdz beidzot, krietni izceļojies, atmostas savā gultiņā. Sapnis beidzies.

Centīgie lomu tēlotāji pelnījuši, lai minētu arī viņu vārdus. Tie bija: Nils Ozoliņš, Konrāds Ozols, Laura Ezera, Baiba Vilka, Melisa Māngulina, Kristīna Vilmane, Indra Lukovska, Edvarts Kaļiņš, Daina Volmere, Māris Pukītis, Ilze Treimane, Jānis Kūlnieks, Ingmars Jansons, Michaels Rundāns, Tālis Tērauds, Pauls Sudmals, Māris Priedītis un Daira Jākobsone, visi 6. klases skolēni. Didža lomai bija divi tēlotāji — Nils Ozoliņš un Konrāds Ozols, pie kam pēdējais labā ritmā un tīrā izrunā nodziedāja Div' dūjiņas un Sniga sniegi, putināja — kā piedevu izrādes bagātināšanai, kā to bija iecerējis režisors. Tāpat sargeņģeļa lomai bija divi tēlotāji — Laura Ezera un Baiba Vilka.

Izrādes sagatavošanai bija pielikts daudz pūļu, mēģinājumus sākot jau ar septembra mēnesi. Gleznotājs Egons Ērvalds bija devis uzvedumam skaistas dekorācijas ar spožu mēnesi un zvaigznēm, sapņu darinātavu, kur Ragana un Laimiņa lielos katlos vārīja murgus un jaukus sapņus, kupliem garaiņiem ieplūstot pat pirmajās skatītāju rindās. Tomēr no gaisa piesārņošanas bija velti baidīties, jo ,,dūmus'' radīja samitrinātais sausais ledus. Skaists bija pils skats uz Sārtās planētas. Katrā skatuves maiņa, pavisam sešas reizes, pārsteidza skatītājus ar skaistām dekorācijām un gaismas maiņām. Tāpat izcēlās vecāku darinātie krāsainie kostīmi pēc Egona Ērvalda metiem. Bez sava darba viņš bija dāvinājis arī materiālu skatuves dekorācijām.

Pēc izrādes katrs tēlotājs saņēma pa atzinības ziedam, bet rožu pušķus un balvu režisors Hugo Miķelsons un dekorātors Egons Ērvalds. Skatuves meistars bija Andrejs Briedis, grimētāja Anna Briede, bet par skaņām gādāja Jānis Galejs. Lugu bija izmeklējusi pērnā gada 6. klases audzinātāja Līga Miklašēvica, izvēloties Austrālijas autoru.

Izrādes starpbrīžos bija skolēnu priekšnesumi — individuālas un kopdeklamācijas. Iepriecināja skolas kokļu ansamblis ar 18 spēlētājiem, kas Dianas Lapiņas-Reinoldes vadībā atskaņoja Ziemsvētku dziesmas, publikai dziedot līdz. Vakara programmu atjautīgi vadīja skolotāja Elizabete Pētersone. Sarīkojuma programmai paši skolēni bija zīmējuši gaumīgus vākus skolotājas Ārijas Mileiko vadībā. Zīmētāji Vilnis Blūms, Inga Brence, Zinta Kalniņa, Laura Kupce, Krista Ozoliņa, Laura Ozoliņa un Vilis Ozoliņš, tāpat Margita Pētersone un Māra Priedīte, kuŗu zīmējumus atzina par labākiem, saņēma godalgas. Gleznas izlozei bija ziedojuši: E.V. Brastiņš, Fridrichs Linde, Valija Mērniece un Ita Ozola. Vakars beidzās ar cienastu bērniem un rotaļām.

V. S.

Labākās cenas Toronto

Jauni — augstas kvalitātes

„UPPER BEACHES'' rajona dzīvokļi (condominium)

3736 St. Clair Ave, East,

kuŗu būvdarbi sāksies 1986. gada maijā un
būs pabeigti 1987. gada maijā.
Pārdošanas birojs atvērts katru sestdienu un svētdienu
no pl. 13—17. Informācija: (416) 444-6405, (416) 444-2897
vai (416) 266-5019.

ESTOMAN ENTERPRISES INC.

Aizmidzis mūžīgā miegā mūsu mīļais

Verners Pētersons

dzimis 1921. gada 16. oktobrī Priekuļos, Cēsu apr.,
miris 1985. gada 21. decembrī Midland, Ont.

Mīlestībā
sieva Biruta,
Līga un svainis Valdemārs
ar ģimeni

Tas nevar būt, ka dzīve beidzas
Pie šauras kapu kopiņas,
Un ticību un dvēs'les ilgas
Spēj apklāt zaļās velēnas.